

Omfattningen av felaktiga utbetalningar inom Försäkringskassans ersättningar

Vårt diarienummer: FK 2023/027118
Ansvarig chef: Rosa Fiorito
Bidragsbrottsavdelningen
Upplysningar: Analytiker Oskar Bringsäter
010-112 67 07
oskar.bringsater@forsakringskassan.se

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Uppdraget från regeringen	5
Om metoderna i uppdraget	5
Omfattningen av felaktiga utbetalningar kan inte studeras på ett säkert och jämförbart sätt	6
Rapportens disposition.....	7
Felaktiga utbetalningar inom Försäkringskassans ersättningar	8
Den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar	8
Omfattningen av felaktiga utbetalningar som har orsakats av Försäkringskassan	9
Omfattningen av felaktiga utbetalningar som har orsakats av enskild och annan aktör	12
Systemövergripande risker för felaktiga utbetalningar	16
Bosättning eller långvarig vistelse utomlands	16
Skenseparation och dolt sammanboende.....	18
Arbete trots ersättning.....	20
Felaktiga utbetalningar inom assistansersättning.....	23
Kvalitativ analys av felaktiga utbetalningar inom assistansersättningen	23
Tidigare försök att skatta omfattningen av felaktiga utbetalningar av assistansersättning	28
Åtgärder som vidtagits för att förhindra och förebygga felaktiga utbetalningar.....	32
Ersättningsbilaga.....	36
Aktivitetsersättning	36
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	38
Assistansersättning	40
Barnbidrag	41
Bostadsbidrag	42
Bostadstillägg	44
Föräldrapenning	46
Merkostnadsersättning	47
Omvårdnadsbidrag	48
Sjukersättning	49
Sjukpenning	51
Statligt tandvårdsstöd.....	53
Tillfällig föräldrapenning	54

Underhållsstöd	56
Övriga ersättningar	57
Jämförelse mellan redovisningar	62

Metodbilaga..... 64

Andelen fel vid ansökan och andelen avsiktliga fel	64
Fel orsakade av Försäkringskassan	64
Ankarriskmetoden	66
Allmänhetens detektionsgrad	68
Bostadsbidrag (slutavstämning, totalkontroll)	68
Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning (slumpkontroller)	69
Sjukpenning (datamatchning)	72
Sjuk- och aktivitetsersättning (riskbaserat urval)	74
Det statliga tandvårdsstödet (slumpkontroller)	76
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning (datamatchning)	77
Omvårdnadsbidrag (omprövningar)	78
Bostadstillägg (riskbaserat urval)	80
Ersättningar som redovisas med schablon	81

Sammanfattning

I denna rapport redovisas en skattning av den totala omfattning av felaktiga utbetalningar från Försäkringskassans ersättningar i de 25 ersättningar som enligt regeringsbeslutet ska studeras. För 14 ersättningar har omfattningen av felaktiga utbetalningar helt eller delvis studerats med kvantitativa metoder. I resterande 11 ersättningar har omfattningen räknats upp med schablon. Skattningarna avser utbetalningar under 2025.

- Totalt skattas omfattningen av felaktiga utbetalningar inom samtliga 25 studerade ersättningar till 8 miljarder kronor under 2025, vilket motsvarar 3,72 procent av försäkringsutgifterna i dessa ersättningar.
- Felaktiga utbetalningar som orsakats av enskild uppgår totalt till 6,37 miljarder kronor, varav 47 procent bedöms bero på avsiktliga fel. Försäkringskassan skattas orsaka 536 miljoner kronor. Annan aktör, det vill säga företag eller andra myndigheter, bedöms orsaka 952 miljoner kronor.
- För ersättningar där omfattningen av felaktiga utbetalningar redovisas med schablon uppgår totalbeloppet till 164 miljoner kronor.
- Förändringar av vilka ersättningar som ingår i uppdraget, vilka metoder som har används till skattningarna per ersättning och variationer i skattningarnas tillförlitlighet gör att totalskattningen inte kan jämföras med föregående redovisning av uppdraget.
- En kvalitativ analys av assistansersättning visar att det finns diametralt olika bilder av hur omfattande problemet med felaktiga utbetalningar är inom ersättningen. Samtidigt finns det flera konstaterade fall där organiserad brottslighet missbrukat och utnyttjat assistansbranschen, vilket inneburit att personer i utsatta situationer vanvårdats och fått undermålig eller ingen assistans. Hur omfattande problemet är går inte att skatta. Försäkringskassan redovisar därmed ingen skattning för fel orsakat av enskild eller annan aktör inom assistansersättning.

Inledning

I denna rapport redovisas skattningen av omfattningen av felaktiga utbetalningar inom de 25 ersättningar som ingår i regeringsuppdraget. I rapporten redogör vi för de övergripande resultaten samt ett antal fördjupade analyser. En detaljerad redovisning av samtliga studier som gjorts per ersättning redovisas i en ersättningsbilaga (s. 36). En beskrivning av metoderna som använts i respektive studie beskrivs i metodbilagan (s. 64)

Uppdraget från regeringen

Försäkringskassan ska vart fjärde år studera omfattningen av felaktiga utbetalningar från de ersättningar som myndigheten administrerar och beslutar om.¹ Den senaste omfattningsstudien redovisades 2023 och avsåg felaktiga utbetalningar under 2021. Uppdraget från regeringen omfattar även Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF), Migrationsverket och Pensionsmyndigheten. Myndigheternas arbete samordnas av Utbetalningsmyndigheten.²

Enligt regeringens beslut ska myndigheterna inför redovisningen 2026 studera felaktiga utbetalningar under 2025. Totalt ska Försäkringskassan studera 25 ersättningar, varav 11 ska studeras med kvantitativa metoder och 2 med kvalitativa eller kvantitativa metoder.³ För resterande 12 ersättningar kan de felaktiga utbetalningarna studeras med schablon. I uppdraget ska alla väsentliga risker skattas kvantitativt där det är möjligt. Risker är benämningen på de omständigheter som kan leda till en felaktig utbetalning, det vill säga orsaken till att felet uppstod. Vilka risker som förekommer varierar mellan ersättningar beroende på deras regelverk och konstruktion.

Resultaten ska även särredovisas för varje risk utifrån:

- vem som orsakat felet (den enskilde, Försäkringskassan eller annan aktör),
- när felet uppstod (vid ansökan eller under tid med ersättning), samt
- andelen av det skattade felaktigt utbetalda beloppet som bedöms bero på misstänkt avsiktliga fel.

Om metoderna i uppdraget

Begreppen kvantitativ, kvalitativ och schablon definieras här på sådant sätt som föreslås av Utbetalningsmyndigheten.⁴ Kvantitativa metoder bygger på mätbara data och där resultaten är kvantifierbara. Kvalitativa metoder används när det saknas tillförlitliga underlag för att kvantifiera felaktiga utbetalningar. Med schabloner avses

¹ Förordningen (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar.

² Regeringsbeslut Fi2024/01861 och Fi2024/02405

³ För att se vilka ersättningar vi har studerat, se ersättningsbilagan.

⁴ Uppdraget samordnades tidigare av Ekonomistyrningsverket (ESV). Definitionerna av begreppen framgår i ESV rapport 2024:45 Omfattningen av felaktiga utbetalningar – förslag på ersättning som ska studeras.

att med en standardiserad formel extrapolera ett belopp som vid ett tidigare tillfälle har studerats med mer avancerade metoder.

Valet av metoder beror på vilka underlag och data som är tillgänglig, vilket i sin tur påverkar kvaliteten i skattningarna. Inom vissa ersättningar genomför Försäkringskassan årligen kontroller av ett slumpmässigt urval av ärenden. När sådana underlag är tillgängliga kan skattningar av högre tillförlitlighet genomföras. Det finns risker för felaktiga utbetalningar som vi vet är vanligt förekommande utifrån vad Försäkringskassan årligen upptäcker, men som i praktiken inte är möjliga att kontrollera i en sådan skala och på ett sådant sätt som skulle krävas för att leverera säkra skattningar. I dessa fall har skattningar behövt göras med metoder med lägre tillförlitlighet. Det handlar vanligtvis om antagandebaserade uppräkningsmetoder som utgår från de felaktiga utbetalningar som Försäkringskassan upptäcker själva.

En sammanställning av vilka metoder som använts i de olika studierna finns i metodbilagan (s. 64). En detaljerad beskrivning av samtliga metoder som Försäkringskassan använt i uppdraget finns beskrivet i metodbilaga Y.

Omfattningen av felaktiga utbetalningar kan inte studeras på ett säkert och jämförbart sätt

De skattningar som presenteras i denna redovisning utgör ett sätt att skatta den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar. Detta inkluderar det så kallade mörkertalet, det vill säga felaktiga utbetalningar som inte upptäckts.

I årets redovisning av uppdraget har vi förbättrat metoder och använt nya datakällor i ett flertal av våra analyser. Totalt sett bedömer vi att årets redovisning håller en högre kvalitet än tidigare.

Av metodologiska skäl bör resultaten i de flesta fall varken jämföras med tidigare skattningar eller ses som en säker skattning av den totala omfattningen.

Det finns stora variationer i skattningarnas tillförlitlighet

I denna redovisning har vissa risker för felaktiga utbetalningar har kunnat studeras kvantitativt utifrån relativt säkra datakällor, resultaten i de fallen har betydligt högre tillförlitlighet än de risker och ersättningar som har skattats med mer osäkra metoder. I 12 ersättningar så redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar helt eller delvis med ett schablonbelopp. En schablon är inte baserat på någon empiri avseende mörkertalet i ersättningarna där den tillämpas.

Varje ersättning innehåller ett antal villkor som behöver vara uppfyllda för att man ska ha rätt till ersättning. Vissa ersättningar har villkor som inte är entydiga och som därför ger ett större bedömningsutrymme. I dessa fall är det svårare att avgöra i efterhand om beslutet om utbetalning är rätt eller fel. Det finns också risker för felaktiga utbetalningar som är mycket svåra att kontrollera, ett sådant exempel kan vara att arbetsförmågan inte är nedsatt i den omfattning som ett beslut om sjukpenning baseras på. Sådana risker är därför också svåra att studera.

Förändrade förutsättningar påverkar jämförelse över tid

Inför årets redovisning har vi förbättrat flera av våra metoder och använt nya datakällor i syfte att öka tillförlitligheten i våra skattningar. Totalt bedömer vi att resultaten håller högre kvalitet än vid tidigare redovisning. Förändringar i metoder

innebär dock att resultaten i många fall inte kan jämföras med den tidigare redovisningen.

Flera av våra skattningar utgår från resultat av slumpmässiga kontroller som Försäkringskassan genomfört i sin ordinarie verksamhet. Utfallet av slumpkontrollerna ger relativt säkra skattningar av den totala omfattning av det som kontrolleras. I takt med att Försäkringskassan utvecklar verksamheten ökar förutsättningarna att hitta flera typer av fel även inom slumpkontrollerna, vilket påverkar jämförbarheten. Detta innebär alltså att även skattningar som bygger på slumpmässiga kontroller inte nödvändigtvis är jämförbara över tid.

Jämförbarheten med tidigare omfattningsstudier påverkas även av att uppdraget i sig förändrats sedan den tidigare redovisningen, både vad gäller vilka ersättningar som ska studeras och med vilka metoder.

Rapportens disposition

I denna rapport presenteras resultatet av de analyser som gjorts inom uppdraget. I inledningen av det första kapitlet *Felaktiga utbetalningar inom Försäkringskassans ersättningar* presenteras den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar uppdelat på vem som bedöms orsakat felet samt totalskattningen per ersättning som studerats. I kapitlets efterföljande två avsnitt presenteras resultaten fördelat på fel orsakade av Försäkringskassan samt enskild/annan aktör.

Det finns risker för felaktiga utbetalningar som är vanligt förekommande inom flertalet ersättningar, så kallade systemövergripande risker. I rapporten studerar vi särskilt *arbete trots ersättning, bosättning eller långvarig vistelse utomlands och skenseparation eller dolt sammanboende*. I kapitlet *Systemövergripande risker för felaktiga utbetalningar* presenteras en fördjupning av dessa risker och våra analyser av deras omfattning.

Resultaten av alla studier som gjorts inom samtliga ersättningar, samt en övergripande beskrivning av ersättningarna, redovisas i en ersättningsbilaga (s. 36). Där presenteras även skillnader mellan redovisningar av de ersättningar och risker som har studerats 2021 respektive 2025.

Slutligen så beskrivs de metoder som har använts i uppdraget närmare i metodbilagan (s. 64).

Felaktiga utbetalningar inom Försäkringskassans ersättningar

I detta kapitel redovisas resultatet av samtliga omfattningsstudier som Försäkringskassan genomfört. Inledningsvis presenteras resultaten aggregerat fördelat på vem som orsakat felet, samt totalskattningen per ersättning. I efterföljande avsnitt presenteras resultatet av våra analyser för fel som bedöms vara orsakat av Försäkringskassan. I kapitlets sista avsnitt presenteras omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms ha orsakats av den enskilde och annan aktör (företag eller andra myndigheter).

Den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar

I detta kapitel presenteras resultatet från samtliga analyser som genomförts inom uppdraget. Resultaten redovisas aggregerat utifrån fel orsakat av Försäkringskassan, enskild och annan aktör. Med enskild avses den personen som erhållit utbetalning av ersättning och med annan aktör avses företag (exempelvis vårdgivare och leverantörer av arbetsmarknadstjänster) och andra myndigheter.

Som framgår i tabell 1 nedan bedöms den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar från Försäkringskassans förmåner uppgå till 8 miljarder kronor under 2025.

Tabell 1 Skattade felaktiga utbetalningar

Vem som orsakat den felaktiga utbetalningen	Punktskattning, mkr (andel av utgifter, %)	Nedre intervall, mkr (andel av utgifter, %)	Övre intervall, mkr (andel av utgifter, %)
Försäkringskassan ¹	536 (0,21%)	275 (0,11%)	844 (0,33%)
Enskild ²	6 365 (2,97%)	4 934 (2,30%)	7 824 (3,65%)
Annan aktör ³	952 (6,18%)	801 (4,81%)	1 111 (7,78%)
Belopp som inte kan tillskrivas en aktör ⁴	164 (3,55%)	127 (2,74%)	209 (4,53%)
Totalt⁵	8 019 (3,72%)	6 138 (2,85%)	9 987 (4,63%)

¹ Har skattats inom aktivitetsersättning, assistansersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, etableringsersättning, barnbidrag, bostadsbidrag, bostadstillägg, föräldrapenning, merkostnadsersättning, omvårdnadsbidrag, sjukersättning, sjukpenning, tillfällig föräldrapenning, statligt tandvårdsstöd och underhållsstöd

² Har skattats inom ovanstående *exklusive* assistansersättning, merkostnadsersättning och statligt tandvårdsstöd.

³ Har skattats inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning samt statligt tandvårdsstöd.

⁴ Avser belopp som beräknats med schablon inom arbetsskadelivränta, merkostnadsersättning, adoptionsbidrag, bilstöd, boendetillägg, graviditetspenning, närståendepenning, rehabiliteringspenning, rehabiliteringspenning i särskilda fall, sjukpenning i särskilda fall, smittbärarpenning och tilläggsbelopp vid familjeförmån.

⁵ I andelsberäkningen av totalbeloppet har försäkringsutgifterna för assistansersättning exkluderats, eftersom skattningen inom assistansersättning endast avser fel av Försäkringskassan.

I tabell 2 nedan redovisas den totala omfattningen som skattas betalats ut felaktigt uppdelat per ersättning.

Tabell 2 Totala omfattningen av felaktiga utbetalningar, per ersättning som studerats

Ersättning	Punktskattning, mkr (andel av utgifter, %)	Nedre intervall, mkr (andel av utgifter, %)	Övre intervall, mkr (andel av utgifter, %)
Aktivitetsersättning	77 (1,34%)	30 (0,53%)	152 (2,66%)
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	769 (4,05%)	530 (2,79%)	1 062 (5,59%)
Barnbidrag	201 (0,63%)	107 (0,33%)	295 (0,92%)
Bostadsbidrag	514 (16,11%)	491 (15,39%)	547 (17,14%)
Bostadstillägg	178 (2,78%)	119 (1,86%)	271 (4,23%)
Föräldrapenning	1 523 (4,09%)	1 011 (2,71%)	2 034 (5,46%)
Omvårdnadsbidrag	66 (1,03%)	46 (0,72%)	92 (1,43%)
Sjukersättning	149 (0,37%)	99 (0,24%)	244 (0,60%)
Sjukpenning	1 979 (3,97%)	1 544 (3,10%)	2 291 (4,60%)
Tandvårdsstöd	917 (11,50%)	783 (9,82%)	1 058 (13,26%)
Tillfällig föräldrapenning	1 050 (10,78%)	944 (9,69%)	1 155 (11,86%)
Underhållsstöd	278 (7,04%)	226 (5,72%)	347 (8,79%)
Övriga ersättningar ¹	319 (6,82%)	208 (4,45%)	440 (9,41%)
Totalt²	8 019 (3,72%)	6 138 (2,85%)	9 987 (4,63%)

¹ Avser assistansersättning (fel orsakat av Försäkringskassan), arbetsskadelivränta, merkostnadsersättning, adoptionsbidrag, bilstöd, boendetillägg, graviditetspenning, närståendepenning, rehabiliteringspenning, rehabiliteringspenning i särskilda fall, sjukpenning i särskilda fall, smittbärarpenning och tilläggsbelopp vid familjeförmån. Här redovisas totalbeloppet för merkostnadsersättning, vilket inkluderar fel orsakat av Försäkringskassan, samt fel av Försäkringskassan för assistansersättning. Detta är förklaringen till att beloppet är högre i jämförelse med *belopp som inte kan tillskrivas en aktör* i tabell 1.

² I andelsberäkningen av totalbeloppet har försäkringsutgifterna för assistansersättning exkluderats, eftersom skattningen inom assistansersättning endast avser fel av Försäkringskassan.

Omfattningen av felaktiga utbetalningar som har orsakats av Försäkringskassan

I detta kapitel redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som har orsakats av Försäkringskassan. Fel av Försäkringskassan har i huvudsak skattats utifrån slumpkontroller som genomförts av Intern Försäkringskontroll (IFK). Felaktigheter som identifierats i slumpkontrollerna har kategoriserats utifrån följande risker:

- **Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut**
Fel som orsakas av att myndigheten har fattat beslut utan tillräckliga uppgifter.
- **Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut**
Den sökande kan ha inkommit med tillräckliga och korrekta uppgifter för att få ersättning, men myndigheten kan trots detta fatta ett felaktigt beslut.
- **Utbetalningar fel trots rätt beslut**
Trots att myndigheten har fattat rätt beslut kan utbetalningen bli fel på grund av felaktig hantering då utbetalningen ska verkställas.

- **Ändrade förhållanden ej omhändertagna**

Om den sökande har uppgett förändringar som myndigheten av olika skäl inte har omhändertagit.

Kategoriseringen av de felaktigheter som identifierats i slumpkontrollerna har gjorts av IFK:s interngranskare. Kategorierna överensstämmer därför inte direkt med Försäkringskassans interna statistik över felorsaker, som registreras av handläggaren som upptäcker felet. Det är viktigt att poängtera att det som redovisas i denna rapport är en skattning, där det viktigaste är att ge en tillförlitlig skattning av den totala omfattningen. Försäkringskassans interna statistik bygger på upptäckta, konstaterade felaktiga utbetalningar, och utgör således alltså en tillförlitlig källa för hur felorsaker fördelar sig.

Den tidigare redovisningen av omfattningsstudierna visade att risken *ändrade förhållanden ej omhändertagna* är svår att upptäcka i slumpkontrollerna. Det kan exempelvis bero på att det inte tydligt framgår i ärendehanteringssystemet att den försäkrade har kontaktat myndigheten och anmält ändrade förhållanden. Det finns inte heller något bra sätt att studera den typen av fel. Det finns alltså anledning att anta att skattningen av risken även i denna redovisning utgör en underskattning.

I tabell 3 nedan redovisas de skattade felaktiga utbetalningar som har orsakats av Försäkringskassan under 2025 uppdelat per ersättning som har studerats. Den totala omfattningen orsakat av Försäkringskassan bedöms till mellan 275 – 844 miljoner kronor, med en punktskattning på 536 miljoner kronor.

Tabell 3 Skattade felaktiga utbetalningar som har orsakats av Försäkringskassan, per förmån

Ersättning	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Aktivitetsersättning	4	2	6
Assistansersättning	153	80	228
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	9	8	10
Barnbidrag	10	5	15
Bostadsbidrag	15	6	28
Bostadstillägg	33	17	49
Föräldrapenning	50	17	82
Merkostnadsersättning	2	1	3
Omvårdnadsbidrag	8	7	15
Sjukersättning	8	4	12
Sjukpenning	174	115	268
Tillfällig föräldrapenning	62	9	116
Tandvårdsstöd	0,6	0,6	0,7
Underhållsstöd	7	4	10
Totalt	536	275	844

I tabell 4 nedan presenteras den totala omfattningen som bedöms orsakats av Försäkringskassan, aggregerad per risk. Den risk som skattas orsaka störst belopp av felaktiga utbetalningar är *ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut*.

Tabell 4 Skattade felaktiga utbetalningar som har orsakats av Försäkringskassan, per risk

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	424	213	669
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	58	28	91
Utbetalningar fel trots rätt beslut	53	33	82
Ändrade förhållanden ej omhändertagna	1,4	0,9	2,2
Totalt	536	275	844

Fel som har orsakats av Försäkringskassan kan inte jämföras med tidigare redovisning

I slumpkontrollerna som ligger till grund för skattningen av fel orsakade av Försäkringskassan bedömer granskarna felaktigheter utifrån vad som går att utläsa i ärendehanteringssystemet. Ett förekommande fel är att Försäkringskassan har fattat beslut utan tillräckliga uppgifter. Inom ramen för deras granskningar ingår det inte att utreda ärendena eller hämta in de uppgifterna som eventuellt saknades för att säkerställa om utbetalningen hade ansetts korrekt om beslutet tagits med tillräckliga uppgifter. Det innebär att det för vissa typer av fel sällan är möjligt att med säkerhet konstatera huruvida beloppet som faktiskt betalats ut var felaktigt.

I den tidigare redovisningen av omfattningsstudierna exkluderades ärenden där det inte ansågs vara säkerställt att det skett en felaktig utbetalning. I årets redovisning har vi ändrat den hanteringen. Om en handläggare har fattat ett beslut utan tillräckliga uppgifter så skulle det kunna innebära att myndigheten inte uppfyllt sin utredningsskyldighet, varpå beslutet i sig kan anses vara felaktigt. I ett sådant perspektiv skulle samtliga utbetalningar i ärenden där Försäkringskassan har fattat beslut utan tillräckliga uppgifter kunna anses vara felaktiga. Det innebär däremot inte att utbetalningen med säkerhet hade påverkats i samtliga dessa ärenden om beslutet tagits med tillräckliga uppgifter. Det finns således en osäkerhet i resultaten beroende på hur en felaktig utbetalning bör definieras i sammanhanget. Vi har tagit hänsyn till denna osäkerhet. Det lägre osäkerhetsintervallet för fel orsakade av Försäkringskassan inkluderar endast fel där granskarna faktiskt kunnat konstatera att det skett en felaktig utbetalning. Det övre intervallet utgår från antagandet att samtliga ärenden där beslut fattats på otillräckliga uppgifter också innebär att utbetalningen är felaktig. Punktskattningen för fel orsakat av Försäkringskassan är det konstaterat felaktiga beloppet samt hälften av beloppen som inte med säkerhet kan konstateras varit felaktiga.

En konsekvens av ovanstående är att punktskattningen för fel orsakade av Försäkringskassan är högre i jämförelse med föregående redovisning. Detta förklaras av att definitionen av fel har förändrats och kan inte tolkas som att omfattningen av fel orsakat av Försäkringskassan har ökat.

Omfattningen av felaktiga utbetalningar som har orsakats av enskild och annan aktör

I detta kapitel redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms ha orsakats av enskild och annan aktör. Annan aktör kan exempelvis avse en annan myndighet eller ett företag. Sammantaget bedöms enskild och annan aktör orsakat felaktiga utbetalningar uppemot 7,3 miljarder kronor under 2025.

Felaktiga utbetalningar som har orsakats av enskild

Enskilda skattas orsaka en majoritet av den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar. Felen uppstår genom att den enskilde lämnar oriktiga uppgifter i ansökan eller underlåter att anmäla ändrade förhållanden. Dessa fel kan vara avsiktliga i syfte att tillskansa sig ersättning hen inte har rätt till, eller oavsiktliga och bero på misstag eller okunskap.

I tabell 5 nedan presenteras omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms ha orsakats av den enskilde i de ersättningar som studerats kvantitativt. Fel orsakat av enskild skattas till 6,4 miljarder kronor under 2025 varav 47 procent av totalbeloppet bedöms bero på avsiktliga fel. Felen uppstår till stor del redan vid ansökan, omkring 58 procent av totalbeloppet.

Tabell 5 Skattade felaktiga utbetalningar som har orsakats av den enskilde, per ersättning som studerats

Ersättning	Punktskattning (andel av utgifter, %)	Nedre intervall (andel av utgifter, %)	Övre intervall (andel av utgifter, %)	Vid ansökan (%)	Andel avsiktliga fel (%)
Aktivitetsersättning	73 (0,21%)	28 (0,08%)	146 (0,42%)	6%	5%
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	723 (3,81%)	503 (2,65%)	998 (5,25%)	100%	71%
Barnbidrag	191 (0,60%)	102 (0,32%)	279 (0,87%)	1,3%	44%
Bostadsbidrag	499 (15,63%)	485 (15,20%)	519 (16,28%)	83%	20%
Bostadstillägg	145 (2,27%)	102 (1,59%)	221 (3,45%)	4%	12%
Föräldrapenning	1 473 (3,95%)	994 (2,67%)	1 952 (5,24%)	60%	80%
Omvårdnadsbidrag	58 (0,90%)	39 (0,60%)	77 (1,20%)	4%	9%
Sjukersättning	141 (0,35%)	95 (0,23%)	231 (0,57%)	15%	45%
Sjukpenning	1 805 (3,62%)	1 429 (2,87%)	2 023 (4,06%)	32%	29%
Tillfällig föräldrapenning	987 (10,14%)	935 (9,60%)	1 039 (10,67%)	100%	45%
Underhållsstöd	271 (6,86%)	223 (5,64%)	337 (8,53%)	12%	19%
Totalt	6 365 (2,97%)	4 934 (2,30%)	7 824 (3,65%)	58%	47%

Felaktiga utbetalningar som har orsakats av annan aktör

Felaktiga utbetalningar kan också orsakas av andra än den enskilde eller Försäkringskassan, exempelvis av andra myndigheter eller företag. Sådana situationer definieras här som att de felaktiga utbetalningarna har orsakats av annan aktör. Totalt skattas 952 miljoner kronor ha orsakats av annan aktör under 2025. Fel som har orsakats av annan aktör har endast studerats inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning (ASUEEE) och statligt tandvårdsstöd.

Felaktiga utbetalningar inom ASUEEE som har orsakats av Arbetsförmedlingen och företag

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning (ASUEEE) är ersättningar till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Arbetsförmedlingen beslutar om deltagande i arbetsmarknadspolitiska program och det är även Arbetsförmedlingens uppgift att återkalla anvisningen, avbryta programmet samt skriva ut deltagaren från programmet om det finns skäl för det. Myndigheten ska reagera och fatta beslut om sanktion för de programdeltagare som bryter mot regelverket, det vill säga har misskött sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat sin arbetslöshet. Arbetsförmedlingen informerar sedan Försäkringskassan om grunden för alla fattade sanktionsbeslut. Det är Försäkringskassan som verkställer Arbetsförmedlingens beslut om sanktioner. Försäkringskassan beslutar om rätten till ersättning och ansvarar för att beräkna, betala ut och återkräva ersättning som har betalats ut felaktigt. Utbetalningen baseras på uppgifter som personen lämnar till Försäkringskassan.

Arbetsförmedlingen har bistått Försäkringskassan genom att studera felaktiga utbetalningar som uppstår i Arbetsförmedlingens hantering av ärendet. Felen som uppstår kan både vara orsakat av Arbetsförmedlingen och företag. Både dessa definieras här som orsakade av annan aktör. För en detaljerad beskrivning av Arbetsförmedlingens studier hänvisar vi till myndighetens egna underlag.⁵

Arbetsförmedlingen skattar omfattningen av de felaktiga utbetalningar som myndigheten orsakat inom ASUEEE till mellan 13 – 44 miljoner kronor under 2025 vilket redovisas i tabell 6 nedan. Felen som uppstår beror på att myndigheten fattat fel beslut trots att tillräckliga och korrekta uppgifter varit tillgängliga i handläggningen av ärendet.

Tabell 6 Skattade felaktiga utbetalningar inom ASUEEE som har orsakats av Arbetsförmedlingen

Felorsak, orsakat av Arbetsförmedlingen	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	29	13	44
Totalt	29	13	44

Arbetsförmedlingen kontrollerar programdeltagare som tar del av de insatser som erbjuds hos externa leverantörer. Kontrollen sker genom avvikelserapportering, där leverantören enligt avtal ska informera Arbetsförmedlingen om en programdeltagare inte följer sin planering. Om leverantören underlåter att rapportera frånvaro och andra iakttagelser som kan påverka en deltagares rätt till ersättning får Arbetsförmedlingen inte den information som krävs för utredning och beslut om sanktioner. Det innebär att felaktiga utbetalningar kan utgå för dagar då den arbetssökande enligt sanktionsregelverket egentligen skulle vara avstängd från ersättning. Felaktiga utbetalningar som orsakats av att leverantörerna inte rapporterat sådan frånvaro till Arbetsförmedlingen redovisas i tabell 7 nedan.

⁵ Arbetsförmedlingen (2026). *Arbetsförmedlingens del i omfattningsstudien 2025 avseende aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning*. Dnr Af-2026/0058 7313.

Tabell 7 Skattade felaktiga utbetalningar inom ASUEEE som har orsakats av programleverantörer

Felorsak, orsakat av leverantörer	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall
Mörkertal avvikelse rapporter från leverantörer	8	6	9
Totalt	8	6	9

Felaktiga utbetalningar inom det statliga tandvårdsstödet som har orsakats av både regioner och privata vårdgivare

Det statliga tandvårdsstödet infördes den 1 juli 2008, och består av allmänt och särskilt tandvårdsbidrag (ATB och STB) samt tandvårdsersättning som betalas ut vid höga kostnader.⁶ Syftet med stödet är att uppmuntra till regelbundna tandundersökningar och förebyggande tandvård, samt att ge ett skydd vid högre kostnader. Stödet betalas ut till tandvårdsgivarna, som drar av det från det belopp som personen ska betala till vårdgivaren.

Felaktiga utbetalningar inom tandvårdsstödet handlar i de flesta fall om att vårdgivaren begärt ett för högt belopp. I vissa fall kan tandvården i sig vara korrekt, men de underlag som ska visa att vården som utförts ger rätt till ersättning kan vara ofullständiga eller inte ha skickats in. Felen kan också bero på allt från feltolkning av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) föreskrifter, till bidragsbrott där vårdgivare systematiskt och medvetet begär tandvårdsstöd som de inte har rätt till. De felaktiga utbetalningarna kan orsakas av såväl regionen som privata vårdgivare. Samtliga fel klassificeras här som orsakade av annan aktör.

Skattningarna baseras på slumpkontroller inom statligt tandvårdsstöd som Försäkringskassan genomfört avseende utbetalningar under 2022.⁷ Resultatet av dessa kontroller har sedan räknats upp utifrån 2025 års utbetalningar. En beskrivning av studien finns i metodbilagan (s. 76).

Den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar inom det statliga tandvårdsstödet skattas till mellan 782 till 1 057 miljoner kronor under 2025. Den totala omfattningen orsakas till största delen av privata vårdgivare, mellan 636 till 813 miljoner kronor. På samma sätt som vi bedömer att det saknas incitament för statliga myndigheter att begå avsiktliga fel, såsom Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen (inom ASUEEE), bedömer vi inte heller att regionen begår misstänkt avsiktliga fel. Detta kan såklart förekomma, men bedöms inte göra så i en sådan utsträckning att det är möjligt att studera omfattningen av det. Avsiktliga fel inom tandvårdsstödet skattas därför

⁶ Det här reglerna gällde för perioden som analyseras i rapporten. Från den 1 januari 2026 infördes nya regler.

⁷ Försäkringskassan (2026). *Felaktiga utbetalningar inom det statliga tandvårdsstödet 2022*. Dnr FK 2025/027949.

endast uppstå hos privata vårdgivare. De avsiktliga felen skattas till 11% av det felaktigt utbetalda beloppet till privata vårdgivare.

Tabell 8 Skattade felaktiga utbetalningar inom det statliga tandvårdsstödet uppdelat på vilken vårdgivare som orsakat felet

	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Vid ansökan (%)	Andel avsiktliga fel (%)
Privat	722	636	813		11%
Region	194	146	244		0%
Totalt	916	782	1 057	100%	9%

Resultaten inom tandvårdsstödet är inte jämförbart med den tidigare redovisningen. Det beror på att kontrollerna numera granskar fler underlag och därigenom upptäcker fler typer av fel. Detta har framförallt resulterat i att regionerna skattas orsaka större belopp av felaktiga utbetalningar än vad tidigare studier visat. Detta påverkar även skattningen av andelen avsiktliga fel orsakat av privata vårdgivare, vilket beskrivs mer i metodbilagan (s. 76).

Systemövergripande risker för felaktiga utbetalningar

Det finns risker för felaktiga utbetalningar som är systemövergripande och förekommer inom flera ersättningssystem. Dessa risker orsakar årligen stora belopp av felaktiga utbetalningar. Försäkringskassan har i denna redovisning av uppdraget använt nya metoder och datakällor för att särskilt studera tre sådana risker. De tre riskerna är bosättning eller långvarig vistelse utomlands, skenseparation eller dolt sammanboende samt arbete trots ersättning. Detta kapitel är en fördjupning av dessa risker.

Bosättning eller långvarig vistelse utomlands

Det förekommer att enskilda som uppbär ersättningar och bidrag bosätter sig eller långvarigt vistas utomlands, utan att varken meddela Försäkringskassan eller anmäla ändrad folkbokföring. Detta innebär en betydande risk för felaktiga utbetalningar inom många av Försäkringskassans ersättningar och bidrag.

Uppgiftsskyldighet vid barns långvariga utlandsvistelse

Kommuner och andra offentliga aktörer har en skyldighet att lämna uppgifter till Försäkringskassan om det finns anledning att anta att en ersättning har betalats ut felaktigt eller med ett för högt belopp.⁸ För barnfamiljer med barn i skolpliktig ålder är kommunerna en viktig aktör med goda förutsättningar att upptäcka och underrätta Försäkringskassan om enskilda som sannolikt inte befinner sig i landet men fortsatt uppbär ersättningar och bidrag. Givet att underrättelseskyldigheten efterlevs bör Försäkringskassan få kännedom om en stor del barnfamiljer med barn i skolpliktig ålder som uppbär bidrag trots att de befinner sig utomlands. Sedan januari 2026 omfattar lagen även regionerna.⁹ Det låga antalet impulser som inkommit från regionerna sedan lagändringarna trädde i kraft kan tyda på att det finns en osäkerhet av hur den ska tillämpas av regionerna. Detta innebär att Försäkringskassan fortsatt har svårt att upptäcka barnfamiljer med yngre barn som inte befinner sig i landet. Det finns förmodligen ett fortsatt mörkertal av riskens totala omfattning.

Felaktiga utbetalningar vid långvarig vistelse utomlands

När enskilda identifierar sig elektroniskt och loggar in i Försäkringskassans webbtjänster lagras vissa tekniska uppgifter, såsom IP-adress. Detta görs framförallt av säkerhetsskäl. Det går därför att koppla en IP-adress som använts vid ett givet tillfälle till en enskild individ. En IP-adress kan även geolokaliseras till vilket land den är ursprungligen från.

Försäkringskassan har studerat bosättning utomlands genom att identifiera utbetalningar i ärenden där sådana tekniska uppgifter indikerar att den enskilde inte längre är bosatt i Sverige, men trots detta är folkbokförd och uppbär

⁸ 3 § lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

⁹ 2 § lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

bosättningsbaserade ersättningar, här kallat IP-metoden. Studien utgår från restriktiva kriterier för att klassificera felaktig folkbokföring i Sverige, där det krävs tydliga indikationer på att den enskilde under mycket lång och sammanhängande tid befunnit sig utomlands. Vidare är det möjligt för enskilda att maskera vilket land de befinner sig i, exempelvis genom VPN-teknik. Det kan därför fortsatt finnas ett mörkertal av omfattningen i de ersättningar där IP-metoden använts.

I sådana ersättningar som betalas ut under lång tid utan att den enskilde behöver ha kontakt med Försäkringskassan, exempelvis barnbidrag, lämpar sig inte IP-metoden. Det beror framförallt på att de enskilda inte loggar in i Försäkringskassans e-tjänster i samma utsträckning, såvida de inte också uppbär andra ersättningar. Inom dessa ersättningar har risken istället studerats med andra metoder utifrån tillgängliga data.

Resultatet från samtliga analyser av bosättning eller vistelse utomlands presenteras per ersättning i tabell 9 nedan. Där framgår även med vilken metod som risken studerats. Totalt skattas bosättning eller vistelse utomlands ha orsakat mellan 489 och 819 miljoner kronor i felaktiga utbetalningar under 2025.

Tabell 9 Skattade felaktiga utbetalningar som har orsakats av att den enskilde bosatt sig eller vistas utomlands

Ersättning	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Metod
Aktivitetsersättning	4	2	8	Ankarriskmetoden
ASUEEE	158	158	158	IP-metoden (bosättning utomlands)
Barnbidrag	177	89	266	Uppräkning av tidigare skattning
Bostadsbidrag	10	10	10	IP-metoden (bosättning utomlands)
Bostadstillägg	22	15	44	Allmänhetens detektionsgrad
Föräldrapenning	70	70	70	IP-metoden (bosättning utomlands)
Sjukersättning	40	27	80	Allmänhetens detektionsgrad
Sjukpenning	116	96	128	IP-metoden (bosättning utomlands) och ankarriskmetoden
Tillfällig föräldrapenning	1,7	1,7	1,7	IP-metoden (bosättning utomlands)
Underhållsstöd	20	10	30	Uppräkning av tidigare skattning
Omvårdnadsbidrag	17	11	23	Semiregelbundna omprövningar
Totalt	637	489	819	

I den föregående redovisningen av uppdraget utgick skattningen av bosättning eller vistelse utomlands inom familjeersättningar från en tidigare studie som Försäkringskassan genomfört.¹⁰ I studien skattades att mellan 0,3 till 0,6 procent av barn folkbokförda i Sverige inte längre befinner sig i landet. I de familjeersättningar där det inte varit möjligt att använda IP-metoden har risken skattats med samma metod som i tidigare redovisning, kategoriserat som uppräkning av tidigare skattning i tabell 9 ovan.

I bostadstillägg och sjukersättning har IP-metoden inte varit tillämplig. Risken kan inte heller räknas upp utifrån ovan nämnda studie då ersättningarna inte riktar sig till

¹⁰ Försäkringskassan (2021). *Felaktiga utbetalningar till barnfamiljer som inte bor i Sverige*. PM 2021:1.

barnfamiljer. Istället har vi använt allmänhetens detektionsgrad som uppräkningsmetod vilket bygger på antalet tips från allmänheten och antaganden om hur sannolikt det är att allmänheten upptäcker och underrättar Försäkringskassan vid den typen av fel. Inom aktivitet ersättning fanns det inte tillräckligt många sådana tips för att använda allmänhetens detektionsgrad. Istället har risken i den ersättningen skattats med ankarriskmetoden. Inom omvårdnadsbidrag har risken studerats med hjälp av de semiregelbundna omprövningar som görs inom ersättningen. De benämns semiregelbundna, eftersom de både ska sek regelbundet, eller efter en impuls om ändrade förhållanden.

Inom sjukpenning har bosättning utomlands studerats med IP-metoden. Ett annat vanligt förekommande fel inom sjukpenning är att den enskilde som uppbär ersättning reser till ett land utanför EU, EES, Schweiz eller Storbritannien utan att ansöka om att få behålla sin sjukpenning under resan. Den typen av fel har skattats med ankarrisk-metoden. Beloppet som redovisas i tabell 9 motsvarar summan av skattningen för dessa risker. En särredovisning av riskerna finns i förmånsavsnittet (s. 51). En detaljerad beskrivning av samtliga metoder finns i metodbilaga (s. 64).

Skenseparation och dolt sammanboende

Felaktiga uppgifter om hushållsförhållanden kan ligga till grund för felaktiga utbetalningar. Det förekommer att sammanboende par folkbokför sig på skilda adresser trots att de fortsatt bor tillsammans, så kallad skenseparation. Detta kan ge ekonomiska fördelar till par med barn som genom sin skenseparation kan få rätt till underhållsstöd och bostadsbidrag. Det förekommer även att enskilda erhåller bostadsbidrag och bostadstillägg som ensamstående trots att de är sammanboende med någon som inte är folkbokförd på adressen.

Dessa typer av fel som innefattar felaktig folkbokföring är svåra för Försäkringskassan att upptäcka. Myndigheten förlitar sig i hög utsträckning på tips från allmänheten och andra myndigheter. När Försäkringskassan blir underrättad om enskilda som misstänks vara sammanboende eller ha skenseparerat kan myndigheten komma att vidta flera utredningsåtgärder för att styrka detta. Det kan exempelvis bli aktuellt att hämta in uppgifter från banker och kreditinstitut som kan påvisa ett ekonomiskt samarbete som tyder på att två personer faktiskt bor tillsammans.

Ekonomiska incitament till skenseparation och dolt sammanboende

Det finns ersättningar där det finns ekonomiska incitament till att inte vara folkbokförda tillsammans. I den här rapporten har vi studerat underhållsstöd, bostadsbidrag och bostadstillägg.

Föräldrar som inte bor tillsammans ska betala underhåll för sina barn efter vad som är skäligt med hänsyn till barnets behov och föräldrarnas ekonomiska förmåga. Båda föräldrarna är skyldiga att försörja barnet, men den som inte bor tillsammans med barnet åläggs en skyldighet att betala underhållsbidrag till den andra föräldern. Underhållsstöd är en ersättning som Försäkringskassan administrerar när föräldrarna inte är överens om underhållsbidraget eller om en förälder inte har ekonomiska förutsättningar att betala underhållsbidrag. När underhållsstöd för ett barn betalas ut av Försäkringskassan ska den förälder som inte varaktigt bor tillsammans med barnet betala tillbaka hela eller delar av underhållsstödet till Försäkringskassan. Hur mycket den bidragsskyldiga föräldern ska betala tillbaka bestäms utifrån uppgifter från föregående års beslut om slutlig skatt och föräldrarnas antal barn som har rätt till

försörjning. Hushållet kan alltså få tillgång till ett stöd som det inte skulle ha fått om föräldrarna varit sammanboende.

Bostadsbidrag kan betalas ut till unga (upp till 29 år) utan barn och till barnfamiljer. Bostadsbidraget är skattefritt och kan lämnas i form av:

- bidrag till kostnader för bostaden,
- särskilt bidrag för hemmavarande barn,
- särskilt bidrag för barn som bor växelvis, samt
- umgängesbidrag för barn som bor tidvis i hushållet.

Barnfamiljer kan få bidrag till bostadskostnader och en eller flera av bidragsdelarna för barn. Storleken på bostadsbidragets olika delar varierar beroende på bostadens storlek, bostadens kostnader och hushållets sammansättning. Hushållets sammansättning är omständigheter som antal barn, om den sökande är ensamstående eller sammanboende och om det finns inneboende i bostaden. Hushållets sammanlagda ekonomiska situation bedöms, och ersättningen kan därför bli lägre om en person som tidigare betraktats som ensamstående faktiskt är sammanboende.

Bostadstillägg är ett tillägg till allmänna pensions- och sjukförsäkringsersättningar. Försäkringskassan administrerar bostadstillägg till dem som har sjukersättning eller aktivitetsersättning. Storleken på bostadstillägget beror framförallt på boendekostnaden, inkomster och förmögenhet. Den som är ensamstående kan ha rätt till ett högre belopp än om hen är sammanboende.

Uppgifter som indikerar sammanboende

Inför årets redovisning av omfattningsstudierna har Försäkringskassan använt en ny metod för att skatta omfattningen av felaktiga utbetalningar som beror på skenseparation och dolt sammanboende.

När enskilda identifierar sig elektroniskt och loggar in i Försäkringskassans webbtjänster lagras vissa tekniska uppgifter, såsom IP-adress. Detta görs framförallt av säkerhetsskäl. Det går därför att koppla en IP-adress som använts vid ett givet tillfälle till en enskild individ. Försäkringskassan har studerat misstänkt skenseparation och sammanboende genom att analysera sådana tekniska uppgifter inom underhållsstöd.

En IP-adress kan vara både statisk och dynamisk. Den varierar också beroende på vilken enhet den enskilde anslutit sig med. Det finns därmed en osäkerhet kopplat till just IP-adress. För att kunna identifieras som sammanboende i analysen krävs att sammanboende individer systematiskt och över tid loggar in i Försäkringskassans webbtjänster från samma enhet, exempelvis router. Givet att de flesta privatpersoner har en dynamisk IP-adress krävs även att personerna loggar in under samma begränsade tidsfönster innan IP-adressen ändras. Det är således flera olika förhållanden som behöver inträffa samtidigt för att en systematik ska kunna identifieras. Vidare finns det ett stort antal individer som sällan eller aldrig loggar in i myndighetens e-tjänster överhuvudtaget, dessa individer ingår inte i analysen. Det är alltså en avgränsad grupp redan från början som går att analysera. Sammantaget kan ovanstående tyda på att analyserna utgör en underskattning av riskens omfattning. Analysen exkluderar även sådana ärenden där den bidragsskyldige återbetalar underhållsstödet då detta inte innebär någon ekonomisk vinning för den enskilde.

Enskildas inloggningsmönster behöver inte nödvändigtvis tyda på att det faktiskt handlar om skenseparation, det kan finnas rimliga förklaringar till det som observeras. För att bedöma rimligheten i våra modeller har vi undersökt hur inloggningsmönstren ser ut bland enskilda som varit föremål för en kontrollutredning efter tips från allmänheten avseende skenseparation och där Försäkringskassan efter utredning valt att upprättat en polisanmälan. Utifrån dessa kompletterande analyser bedömer vi att antagandena i våra modeller är rimliga.

IP-metoden har inte använts för att studera skenseparation och dolt sammanboende inom bostadsbidrag eller bostadstillägg. Ersättningarna skiljer sig mot underhållsstöd både vad gäller regelverk såväl som hur de enskildas livssituationer generellt ser ut. Sammantaget är det mer komplext att utifrån inloggningsmönster identifiera ärenden med misstänkt skenseparation och dolt sammanboende inom bostadsbidrag och bostadstillägg. Istället har risken skattats med allmänhetens detektionsgrad inom dessa ersättningar. Metoden bygger på antalet tips från allmänheten och antaganden utifrån hur sannolikt det är att allmänheten upptäcker och tipsar Försäkringskassan vid den typen av fel. För att beräkna allmänhetens detektionsgrad har resultaten från IP-studien använts. Se metodbilaga (s. 68) för en generell beskrivning av allmänhetens detektionsgrad.

Felaktiga utbetalningar på grund av skenseparation och dolt sammanboende

I tabell 10 nedan presenteras resultatet från analyserna av skenseparation och dolt sammanboende inom underhållsstöd, bostadsbidrag och bostadstillägg. Totalt skattas risken ha orsakat mellan 182 och 257 miljoner kronor i felaktiga utbetalningar under år 2025. Risken bedöms ha orsakat störst felaktiga utbetalningar inom underhållsstöd, mellan 104 och 146 miljoner kronor.

Tabell 10 Skattade felaktiga utbetalningar som beror på skenseparation och/eller felaktiga uppgifter om sammanboende

Ersättning	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Metod
Bostadsbidrag	83	71	101	Allmänhetens detektionsgrad
Bostadstillägg	8	7	10	Allmänhetens detektionsgrad
Underhållsstöd	120	104	146	IP-metoden (skenseparation)
Totalt	212	182	257	

I den tidigare redovisningen av omfattningsstudier skattades de felaktiga utbetalningarna på grund av skenseparation och dolt sammanboende inom underhållsstöd till mellan 17 – 51 miljoner kronor under 2021. I denna redovisning skattar vi omfattningen till mellan 104 – 146 miljoner kronor under 2025. IP-metoden bedöms utgöra en säkrare skattning än tidigare omfattningsstudie, framförallt utifrån de kompletterande analyser som beskrevs inledningsvis.

Arbete trots ersättning

Den systemövergripande risk som skattas orsaka störst belopp av felaktiga utbetalningar från Försäkringskassan är arbete trots ersättning. Risken förekommer inom flera av myndighetens ersättningar och innebär att den enskilde arbetar trots att hen uppbär ersättning för förlorad inkomst. Risken bör dock förstås på olika sätt

beroende på vilken ersättning som avses. Inom sjukersättningarna är den grundläggande felorsaken i de flesta fall att den enskildes arbetsförmåga inte är nedsatt i den utsträckning som beslutet om ersättning baseras på. Inom tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning innebär arbete trots ersättning oftast att den enskilde varken vårdat barnet eller avstått från arbete under den tid som ersättningen avser.

Att den enskilde arbetar kan därför ses som ett tydligt sätt att upptäcka och bevisa att rekvisiten för rätten till eller storleken på ersättningen inte är uppfyllt inom ett flertal ersättningar. De grundläggande felen, exempelvis att den enskilde har en högre arbetsförmåga eller ej har vårdat barnet, innebär inte alltid att den enskilde har arbetat under samma tid. Dessa fel kan förekomma även utan att den enskilde har arbetat.

Risken uppstår framförallt utifrån de ekonomiska incitamenten att erhålla dubbla inkomster. Men det finns även en gränsdragningsproblematik mellan arbete och rätten till ersättning som orsakar många oavsiktliga fel.

Felaktiga utbetalningar på grund av arbete trots ersättning

Försäkringskassan har i denna redovisning studerat arbete trots ersättning kvantitativt inom samtliga ersättningar där den förekommer.

I föregående redovisning av uppdraget användes inkomstuppgifter som lämnas av arbetsgivare i arbetsgivardeklarationen för att studera arbete trots ersättning inom sjukpenning. I denna omfattningsstudie har arbetsgivardeklarationerna använts för att studera risken inom både aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning (ASUEEE) och sjukpenning. Detta innebär en kvalitetshöjning i årets redovisning. Analyserna har anpassats utifrån att de olika ersättningar har skilda regelverk som kopplar till risken för arbete trots ersättning, vilket beskrivs i metodbilagan (s. 72 och 77). Då analyserna baseras på uppgifter om inkomst som arbetsgivarna lämnat i arbetsgivardeklaration till Skatteverket omfattar våra skattningar inte sådant arbete mot betalning där inkomsterna inte redovisats, det vill säga svartarbete. Det är dessutom endast arbetsgivare som har redovisningsskyldighet till Skatteverket; personer med enskild firma har inte skyldighet att redovisa arbetad till Skatteverket.

Inom både föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning utgår skattningarna från slumpmässiga kontroller som Försäkringskassan genomfört under 2025 mot de enskildas arbetsgivare. Inom sjuk- och aktivitetsersättning har risken studerats med data från riskbaserade kontroller (se metodbilaga s. 74).

I tabell 11 nedan presenteras resultatet från samtliga studier av arbete trots ersättning. Totalt bedöms risken ha orsakat strax under 3,2 miljarder kronor i felaktiga utbetalningar under 2025.

Tabell 11 Skattade felaktiga utbetalningar som har orsakats av arbete trots ersättning

Ersättning	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Metod
Aktivitetsersättning	12	5	24	Riskbaserat urval
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	271	99	497	Datamatchning
Föräldrapenning	1 272	838	1 707	Slumpkontroll
Sjukersättning	95	64	142	Riskbaserat urval
Sjukpenning	588	464	660	Datamatchning
Tillfällig föräldrapenning	921	872	970	Slumpkontroll
Totalt	3 159	2 342	3 999	

Felaktiga utbetalningar inom assistansersättning

Detta kapitel innehåller en redovisning av en kvalitativ analys av felaktiga utbetalningar som vi genomfört inom assistansersättning. Inom ramen för den kvalitativa analysen har vi även utforskat olika metoder för att kvantitativt skatta omfattningen av felaktiga utbetalningar som orsakats av enskild eller annan aktör inom assistansersättning. Med bakgrund av det arbete som genomförts drar vi slutsatsen att det saknas förutsättningar att på ett tillförlitligt sätt skatta detta. Uppdraget går dock ut på att kvantifiera den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar. I efterföljande avsnitt redogörs varför detta inte är möjligt inom assistansersättning. Det handlar framförallt om att de väsentliga riskerna inom ersättningen är svårkontrollerade, varpå det också saknas tillräckliga underlag för att genomföra en sådan skattning.

Omfattningen av felaktiga utbetalningar har tidigare skattats med metoden expert elicitation. Vi har övervägt att genomföra en ny sådan studie. Som redogörs i efterföljande avsnitt bedömer vi att metoden inte är lämplig för att bedöma mörkertalet av felaktiga utbetalningar inom assistansersättning. Det beror framförallt på att det saknas tillräcklig kunskap för att göra välgrundade bedömningar. Detta innebär också att vi inte kan skatta omfattningen utifrån tidigare studier, då samtliga dessa grundar sig på expert elicitation.

Av ovanstående skäl, som redogörs för utförligare i detta kapitel, redovisar Försäkringskassan inget belopp för fel orsakat av enskild eller annan aktör inom assistansersättning. Felaktiga utbetalningar som orsakats av Försäkringskassan har studerats kvantitativt och redovisas i ersättningsbilagan (s. 40).

Kvalitativ analys av felaktiga utbetalningar inom assistansersättningen

Detta kapitel är en redovisning av en kvalitativ analys av felaktiga utbetalningar inom assistansersättning som vi genomfört. Inom ramen för den kvalitativa analysen har vi även utforskat olika metoder för att kvantitativt skatta omfattningen av felaktiga utbetalningar som orsakats av enskild eller annan aktör inom assistansersättning.

Den kvalitativa analysen som presenteras i detta kapitlet baseras på intervjuer av medarbetare på Försäkringskassan som i olika roller arbetar med att administrera assistansersättningen, inklusive kontrollutredare. Vi har även fört dialog med företrädare för assistansbranschen och Inspektionen för vård och omsorg. Vidare har vi gått igenom och analyserat den statistik som finns tillgänglig rörande assistansersättningen, dess administration och utförande. Slutligen har vi studerat såväl interna som externa rapporter som beskriver problem inom assistansområdet gällande kriminalitet inom assistansersättningen.

Allmänt om assistansersättning och dess utförande perioden 2021–2025

Under den senaste fem åren har antalet personer som ansöker om assistansersättning ökat från knappt 1200 till drygt 1400 per år. Försäkringskassan avslår dock merparten av ansökningarna, även om andelen avslag har minskat från 77 procent år 2021 till 67

procent år 2025.¹¹ Det betyder att under den aktuella tidsperioden har antalet personer med assistansersättning ökat med mellan 250 och 400 personer per år.

Under samma period har mellan 700 och 800 personer per år lämnat ersättningen. De allra flest till följd av att de avlidit. Ungefär 100 personer per år för att de flyttat till gruppboende eller annan institution. Mellan drygt 40 och knappt 90 personer per år har försvunnit ut ersättningen till följd av att de inte längre bedöms ha ett grundläggande hjälpbehov som överstiger 20 timmar per vecka.

Det totala antalet personer som har rätt till assistansersättning har sjunkit från drygt 14 300 år 2021 till drygt 14 100 år 2025. I genomsnitt uppbär en person assistansersättning i ungefär 10 år men variationerna är betydande – det finns till exempel ett antal personer som haft assistansersättning sedan införandet år 1994.

Den senaste femårsperioden har det genomsnittliga antalet assistanstimmar per brukare ökat från 130 timmar per vecka till knappt 138 timmar. Det föreligger i genomsnitt små skillnader mellan brukare som valt olika anordnandeformer. De totala utgifterna för assistansersättningen har ökat från knappt 28 miljarder kronor till drygt 31 miljarder kronor

Det stora flertalet assistansberättigade anlitar privata företag för att få hjälp med sitt assistansbehov. Antalet som anlitar privata utförande har legat ganska konstant kring 9 500 den aktuella perioden. Antalet brukare som valt att anordna assistansen i egen regi har ökat från knappt 500 till drygt 600. Antalet mottagare av ersättning som anlitar kommunen för den personliga assistansen har sjunkit under perioden och är nu knappt 2 000. Knappt 800 mottagare får assistansen utförd via ett brukarkollektiv, en siffra som minskat en aning under perioden.

Antalet ansökningar till IVO om att få bedriva personlig assistans har de senaste fem åren varit ungefär 45–65 per år där en majoritet avslås (förutom 2024 då fler beviljades än avslogs). En tydlig nedgång av antalet ansökningar syns år 2025. Flest tillstånd att bedriva personlig assistans drogs in år 2021, 38 stycken, de tre senaste åren cirka 10 per år.

Felaktiga utbetalningar av assistansersättning – vad betyder det och vad vet vi?

Varje år gör Försäkringskassan mellan 155 000 och 160 000 utbetalningar av assistansersättning.¹² I det här avsnittet redovisas vad vi utifrån tillgänglig statistik kan säga om i vilken utsträckning dessa utbetalningar är felaktiga. Men först måste vi klargöra vad som utgör en felaktig utbetalning av assistansersättning.

Det finns två huvudsakliga risker för felaktiga utbetalningar inom assistansen:

- den beviljade ersättningen överstiger det faktiska behovet av personlig assistans, vilket kan leda till att ersättning felaktigt betalas ut,
- den assistans för vilken ersättning beviljats utförs i mindre omfattning än vad räkningar och tidrapporten anger, vilket kan göra att Försäkringskassan felaktigt betalar ut ersättning.

¹¹ Försäkringskassans årsredovisning 2025, s.68.

¹² Försäkringskassans årsredovisning 2025, s. 161

Försäkringskassan upptäcker mellan 1 300 och 1 400 felaktiga utbetalningar årligen inom assistansersättning och antalet har ökat de tre senaste åren. De senaste fem åren har de felaktiga beloppen som upptäckts uppgått till cirka 500 miljoner kronor årligen, med undantag för 2025 då det sjönk till knappt 300 miljoner kronor. Myndighetens bedömning är att Försäkringskassan genom brister i hanteringen orsakar mindre än 10 procent av det totala belopp som betalas ut felaktigt.¹³

Varje år tar Försäkringskassan emot knappt 800 underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar rörande assistansersättningen varav ungefär hälften leder att en kontrollutredning initieras. Impulserna kommer externt från anonyma eller kända anmälare, kommunen, Polisen, RUC eller internt från handläggare inom försäkring eller kontroll samt från vårt utbetalningssystem.

Merparten av beloppet av de felaktiga utbetalningar som upptäcks är ett resultat av kontrollutredningar. Antalet avslutade kontrollutredningar inom assistansersättningen har minskat den senaste fem åren likaså andelen kontrollutredningar som resulterar i en åtgärd. Antalet polisanmälningar som följd av kontrollutredningar har också minskat under perioden. Att antalet avslutade kontrollutredningar har minskat kan till viss del förklaras av förändringar i hur kontrollärenden inom assistansersättning registreras i systemet.

Slutligen har antalet återkrav av assistansersättning ökat under perioden samtidigt som det totala beloppet för beslutade återkrav har minskat.

Två olika bilder av problemen med felaktiga utbetalningar och brottslighet inom assistansersättningen

I vår kvalitativa analys framkommer att det finns olika bilder av hur omfattande problemen med felaktiga utbetalningar kan vara inom assistansersättningen.

Bilden av en seriös bransch som vill göra rätt

Det ena perspektivet är den bild som framkommer i dialoger med företrädare för branschen såväl som intervjuer av medarbetare på Försäkringskassan. I dialogerna framkommer att det finns en stor vilja att göra rätt och följa regelverket och en bild av att branschen till stor del består av seriösa aktörer. Det beskrivs att problemen med felaktiga utbetalningar är begränsat till ett antal oseriösa aktörer som man är överens om förekommer i branschen. Vidare har Försäkringskassan noterat att anordnare generellt är måna om att anmäla ändrade förhållanden och ofta hör av sig till Försäkringskassan med frågor rörande ändrade förhållanden. Det finns också en rädsla för återkrav. Branschföreträdare beskriver också att det kan komma att ske en utveckling där potentiella kunder väljs bort för att en anordnare upplever att de kommer att ha svårt kunna leva upp till regelverket.

Sammanfattningsvis är bilden som framträder i dessa dialoger att branschen i överlag är seriös och att de problem som diskuteras rörande missbruk och brottslighet kopplat till assistansersättning inte gäller branschen i stort.

¹³ Försäkringskassans årsredovisning 2025, s. 127–130 & Försäkringskassans årsredovisning 2021, s.110–112.

Bilden av stora problem med oseriösa aktörer och kriminalitet inom assistansersättningen

Den andra bilden är att assistansersättningen är utsatt för omfattande och systematiskt fusk och missbruk. Att det förekommer systematiska bedrägerier inom assistansersättningen har stått klart sedan många år, bland annat i form av ett antal uppmärksammade rättegångar och fällande domar på området. Det har både handlat om mer eller mindre helt fingerade hjälpbehov och situationer där en eller några personer utför assistansen men många andra personer är bara assistenter på pappret. De senaste åren har flera rapporter från bland andra IVO, Polisen, och Nationellt underrättelsecentrum (NUC) pekat på att betydande problem fortfarande förekommer.

IVO skriver exempelvis i rapporten Förslag till åtgärder gällande oseriösa assistansanordnare om problematiken med oseriösa och kriminella aktörer inom assistansersättningen.¹⁴ I rapporten pekar myndigheten bland annat på att det förekommer att både brukare och personliga assistenter utnyttjas av oseriösa aktörer. IVO framhåller i rapporten att den allvarligaste formen av oseriösa verksamheter är de kriminella verksamheterna. Med hänvisning till Åklagarmyndigheten beskrivs att det finns två huvudtyper av assistansbedrägerier, dels simulantfallet där den som får assistansersättning överdriver eller låtsas ha ett hjälpbehov och funktionshinder, dels utnyttjandefallet där brukaren i regel har ett funktionshinder och ett hjälpbehov, men används som ett brottsverktyg för att få assistansersättning. Detta möjliggörs genom att brukaren inte får den assistans som denne har rätt till samtidigt som till exempel assistansanordnaren med hjälp av osanna eller falska assistansräkningar och tidsredovisningar vilseleder Försäkringskassan att felaktigt betala ut stora summor assistansersättning. Man pekar även på att arbetstillstånd i en ökad omfattning har utnyttjats av oseriösa assistansanordnare, bland annat i form organiserade upplägg där funktionsnedsatta personer hämtas till Sverige för att ansöka om assistansersättning, så kallad brukarimport, och att det möjliggör migration för exempelvis brukarens familj och anhöriga genom att de får arbetstillstånd för att arbeta som assistenter.

I rapporten Bolag som brottsverktyg i assistansbranschen redogörs för en kartläggning av RUC Väst baserat på polisär underrättelseinformation avseende i vilken utsträckning personer som sitter i styrelser för bolag som anordnar personlig assistans bedöms ha koppling till kriminalitet.¹⁵ I kartläggningen beskrivs att omkring 70 procent av alla aktiebolag som fick nu aktiva tillstånd att bedriva personlig assistans 2021–24 sannolikt används i brottslighet av sina bolagsledning, och att detsamma gäller för lite drygt 50 procent av bolagen som fick sina tillstånd tidigare än så. Vidare framgår att en majoritet av de bolag som polisen tror används i brott kontrolleras av grupperingar inom välkända multikriminella nätverk. Det ser, enligt rapporten, ut som att personlig assistans har blivit en inkomstgren inom den storskaligt organiserade brottsligheten i Sverige.

I rapporten från NUC: Tecken på missbruk av Försäkringskassans ersättningar hos den organiserade brottsligheten och hur den verkar inom assistansersättning analyserades bland annat i vilken utsträckning kriminella aktörer och deras familjer verkar inom

¹⁴ Inspektionen för vård och omsorg (2025). *Förslag till åtgärder gällande oseriösa assistansanordnare*. IVO 2020–11.

¹⁵ Myndighetsgemensam satsning mot organiserad brottslighet i Väst, Västra Götalands och Hallands län (2025). *Bolag som brottsverktyg i assistansbranschen*.

assistansbranschen, både som företrädare och som personliga assistenter.¹⁶ Av de studerade 699 privata assistansbolagen bedöms 83 bolag ha särskilt nära koppling till den organiserade brottsligheten. Under perioden 2022 – 2023 arbetade personer som polisen bedömer som aktivt kriminella, eller med kopplingar till dessa, som personliga assistenter i samtliga av de 62 största assistansbolagen. I genomsnitt arbetade 22 aktiva eller kopplade individer som personliga assistenter på dessa bolag. Vidare visar analysen att individer från den organiserade brottsligheten både är överrepresenterade i att arbeta som personliga assistenter och i Försäkringskassans kontroller av personliga assistenter vid misstanke om missbruk. Slutsatsen från analysen var att utifrån den redan kända problembilden med brott inom assistansersättningen bör detta ses som mycket allvarligt.

Hur kan de olika bilderna förstås?

Utifrån tillgänglig statistik över felaktiga utbetalningar framgår att knappt en procent av de utbetalningar av assistansersättning som görs varje år konstateras vara felaktiga med en liten ökning de tre senaste åren. Såväl antalet impulser om misstänkta felaktigheter som antalet impulser som resulterar i kontrollutredningar har varit relativt konstanta över åren, med undantag för 2025 där antalet impulser ökat markant. Vidare har andelen kontrollutredningar som resulterar i någon form av åtgärd från Försäkringskassans sida sjunkit under perioden. Likaså antalet polisanmälningar som Försäkringskassan som gör kopplat till assistansersättning. Statistikens utveckling säger inte nödvändigtvis något om hur problemen inom assistansersättningen utvecklats. För det första är utfallet av framför allt kontrollutredningsverksamheten till stor del en funktion av myndighetens förutsättningar i denna del. Vår bedömning är med att ökade kontrollutredningsresurser skulle fler felaktiga utbetalningar av assistansersättning upptäckas och återkraven öka. Vidare har myndigheten till följd av ett JO-utlåtande år 2021 med innebörd att Försäkringskassan inte får kontrollera tredje man (i detta fall framför allt assistenter) de senaste åren haft sämre möjligheter att nå framgång i kontrollutredningarna.¹⁷ Det ligger också i sakens natur i en verksamhet som personlig assistans och assistansersättning där insynen från involverade myndigheter är så begränsad, och där incitamenten att på felaktiga grunder tillskansa sig pengar för den som vill, är att det finns ett glapp mellan de felaktigheter som upptäcks och mörkertalet. Frågan är bara hur stort detta är.

I den första bilden som framkommit i vår kvalitativa analys, att branschen i huvudsak består av seriösa aktörer, är problemet med felaktiga utbetalningar av assistansersättning begränsat och orsakas primärt av ett fåtal oseriösa aktörer som finns i branschen. Denna bild baseras till stor del på subjektiva uppfattningar från involverade aktörer som har god insyn i assistansbranschen, inklusive Försäkringskassan. Även om det baseras på subjektiva bedömningar så härrör dessa från individer som i sitt dagliga arbete har kontakt med och därför också har god insyn i assistansbranschen.

¹⁶ Nationellt underrättelsecentrum (2025). *Delanalys 1 - Tecken på missbruk av Försäkringskassans förmåner hos den organiserade brottsligheten och hur den verkar inom assistansersättning*. Dnr A220.933/2025.

¹⁷ Sedan den 1 december 2025 har Försäkringskassan lagstöd för att begära uppgifter om annan fysisk person än den försäkrade (exempelvis en personlig assistent) och ett antal aktörer har en skyldighet att lämna dessa uppgifter. Se 110 kap. 31§ samt 31 a – 31 c §§ och 33 § SFB.

Den andra väsentligt mer problematiska bilden är att den personliga assistansen och assistansersättningen är särskilt utsatt för fusk, missbruk och brottslighet. Det är alarmerande och allvarligt att individer med koppling till organiserad brottslighet på olika sätt verkar inom assistansbranschen. Kopplat till uppgiften att försöka bedöma omfattningen av felaktigt utbetald assistansersättning behöver dock även denna bild kompliceras. Kännedom om att kriminella eller individer med koppling till organiserad brottslighet är involverade i assistansbolag säger inget om hur stor del av assistansersättningen som betalats ut till dessa bolag är felaktig. Företag kan även användas som brottsverktyg på flera olika sätt, bland annat genom att ge kriminella aktörer möjligheter till att kunna visa upp en vit fasad för den kriminella verksamhet som man bedriver på annat håll, tvätta pengar, genom anställningar av bekanta och närstående i de bolag man kontrollerar ge dessa tillgångar till socialförsäkringssystemet med mera. Hur många av bolagen som ägnar sig åt bidragsbrott och i vilken utsträckning går inte att säga. Kunskapen utgör därför inte tillräckligt underlag för att skatta mörkertalet av felaktiga utbetalningar inom ersättningen.

Tidigare försök att skatta omfattningen av felaktiga utbetalningar av assistansersättning

Omfattningen av felaktiga utbetalningar har skattats ett flertal gånger genom åren. Gemensamt för skattningarna är att de bygger på expertbedömningar, så kallad expert elicitation. Metoden bygger på att låta en grupp experter var för sig göra egna, subjektiva skattningar av hur stor omfattningen är, som sedan vägs samman för att göra skattningen.¹⁸ Generellt sett genererar metoden mycket breda osäkerhetsintervall.

Ekonomistyrningsverket gjorde en skattning med denna metod 2010. Alla senare skattningar bygger på denna skattning, men har modifierats på olika sätt, vilket beskrivs översiktligt nedan.¹⁹

Utredningen Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättning (SOU 2012:6) gjorde 2012 bedömningen att intervallen i Ekonomistyrningsverkets skattning var för breda, varför de försnävades till plus minus 25 procent. Att den nedre intervallgränsen höjdes motiverades bland annat av resultaten från en granskning av tvåårsomprövningar. Att den övre intervallgränsen sänktes motiverades av att den tidigare skattningen troligen innehöll både fusk, och det som utredningen kallade "överutnyttjande".²⁰

Delegationen för korrekta utbetalningar (KUT-delegationen, SOU 2019:59) använde utredningens intervall. Enligt ett resonemang kring de förändringar som skett inom assistansersättning sedan 2012 gjorde utredningen bedömningen att andelen fel i

¹⁸ För en utförlig beskrivning av metoden se Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet (2019). *Läckaget i välfärdssystemen, del 1 Omfattningsstudier och bedömningar av felaktiga utbetalningar från vissa välfärdssystem*, s. 340–347 & bilaga 10 s. 7–14.

¹⁹ ESV (2011) Gemensam skrivelse – Samverkansuppdrag mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen 2010 (dnr 10–152/2009)

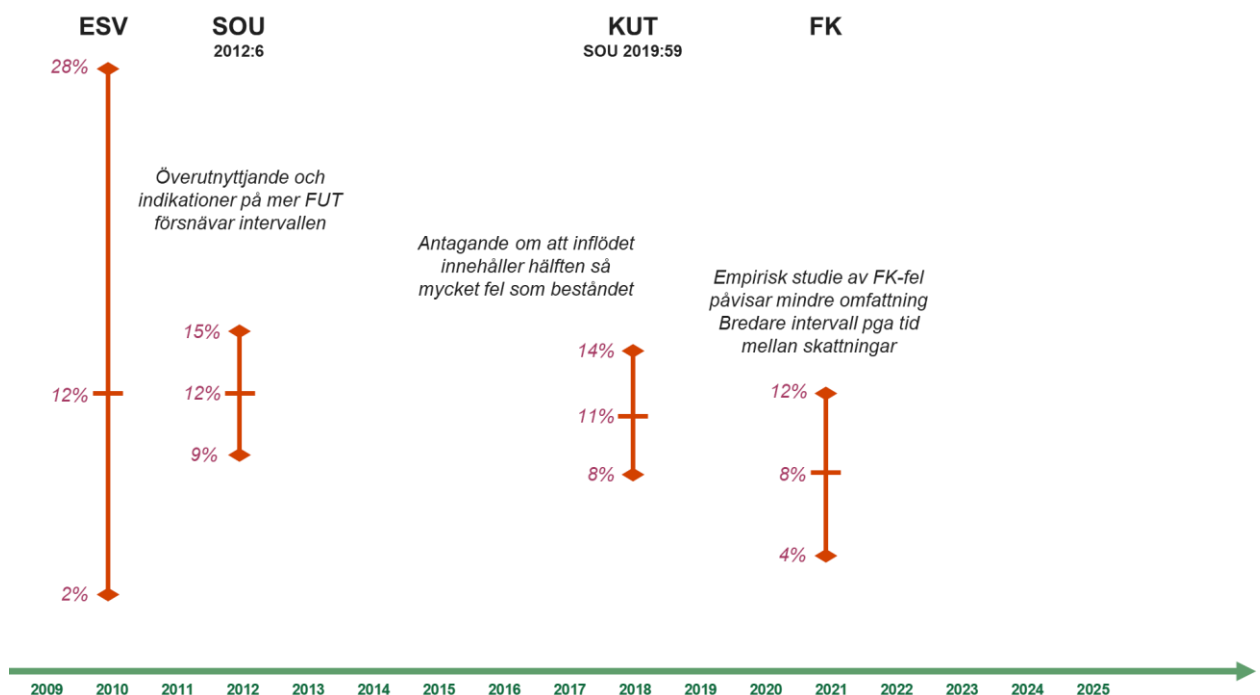
²⁰ SOU 2012:6 *Åtgärder mot fusk och felaktigheter med assistansersättningen*, s. 320.

inflödet av ärenden hade halverats sedan den senaste skattningen, medan andelen fel i beståndet av ärenden varit detsamma. Skattningen justerades därför ned något.²¹

I Försäkringskassans omfattningsstudie för verksamhetsåret 2021 kunde fel orsakat av myndigheten skattas med en empirisk metod. Andelen visade sig vara avsevärt mycket lägre än tidigare skattningar. Därav justerades fel Försäkringskassan nedåt med utgångspunkt i KUT-delegationens skattning. Fel orsakat av enskild och annan aktör behölls på samma nivå. Osäkerhetsintervallen breddades också något utifrån antagandet att skattningen blir osäkrare över tid.

I Figur 1 nedan illustreras hur skattningen utvecklats i termer av andelen fel av försäkringsutgifterna. Skattningarna nedan omfattar även fel av Försäkringskassan.

Figur 1 Historik över skattningen av omfattningen av felaktiga utbetalningar inom assistansersättning sedan 2010 (andel av försäkringsutgifter). Skattningarna bygger på Ekonomistyrningsverkets (ESV) skattning från 2010, men har modifierats på olika sätt.

Expert elicitation är inte en lämplig metod för att studera omfattningen av felaktiga utbetalningar

De tidigare skattningarna som baseras på expert elicitation har kritiserats av branschorganisationer såväl som forskare. I en rapport från forskare vid Lunds universitet framför författarna bland annat att det saknas evidens för att metoden är

²¹ Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemet (2019). *Läckaget i välfärdssystemen, del 2 Omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*, s. 27–36.

lämplig för att bedöma felaktiga utbetalningar inom personlig assistans och andra välfärdssystem.²² Av de cirka 1 300 publikationer som rapporten baseras på hittar författarna inte något exempel på att metoden används för att bedöma mörkertal, välfärdsrelaterade frågor, eller ens för att besvara en samhällsvetenskaplig frågeställning. Det är en metod, menar författarna, som är utvecklad för att skatta fundamentalt annorlunda typer av osäkerhet, framförallt utifrån naturvetenskapliga fakta, varför det helt saknas erfarenheter och kunskap kring hur metoden kan användas för att skatta mörkertal i socialförsäkringssystemen.

Vidare så menar författarna att de tidigare utredningar som använt sig av metoden för att skatta andelen felaktiga utbetalningar av assistansersättning, avviker så kraftigt från de vetenskapliga rekommendationerna om hur metoden bör tillämpas att dess resultat inte ger någon meningsfull kunskap om felaktiga utbetalningar inom personlig assistans.

Inom ramen för vårt uppdrag har vi övervägt möjligheten att skatta omfattningen av felaktiga utbetalningar inom assistansersättning genom att låta genomföra en förnyad expertbedömning. Sammanfattningsvis bedömer vi att detta inte är lämpligt. Bedömning bygger till stor del på befogad kritik som framförts mot hur metoden använts i dessa sammanhang tidigare.

Metodologiskt kan Försäkringskassan se att metoden i sig under vissa förutsättningar skulle kunna ge en tillförlitlig skattning av ett mörkertal. Genom att summera informationen från ett stort antal experter och sakkunniga som gör individuella och av varandra oberoende bedömningar av ett fenomen kan man många gånger erhålla precisa skattningar av en variabel av intresse. Ett klassiskt exempel på detta är en boskapsmarknad i England i början av 1900-talet där deltagarna i en tävling fick gissa vikten på en stor tjur som stod på ett podium. Var och en som ville delta fick skriva sina gissningar på en papperslapp och lämna in till den tävlingsansvariga. En intresserad statistiker samlade efter tävlingen in alla lappar, knappt 800 totalt, och fick efter att räknat ut medelvärdet av dessa en siffra som var nästan identisk med vad tjuren faktiskt vägde.²³ Om vi översätter detta till problemet att skatta omfattningen av felaktigt utbetalad assistansersättning skulle oberoende bedömningar (gissningar) från ett stort antal experter/sakkunniga inom området i teorin kunna åstadkomma en precis och tillförlitlig skattningen av hur mycket som betalas ut felaktigt.

Det finns emellertid en fundamental omständighet som gör att vi bedömer att metoden inte är tillämplig. Det beror framförallt på att vi saknar kunskap om så stora delar av assistanspopulationen. För att fortsätta exemplet med tjuren på marknaden, så är förhållandet inom assistansen att våra experter/sakkunniga inte ser tjuren utan bara begränsade delar av den. Detta gör att aggregeringen av informationen enbart rör vissa delar av det man vill veta och inom dessa begränsade områden skulle kunna få ett tillförlitligt resultat. Men eftersom uppgiften är att skatta hur mycket som betalas ut felaktigt totalt sett bedömer vi att metoden inte kommer att ge ett tillförlitligt resultat. Denna bedömning gäller även de tidigare skattningarna som gjorts av felaktiga utbetalningar av assistansersättning med metoden.

Ytterligare en central omständighet som talar emot att genomföra en förnyad expertgruppsbedömning är att det skulle vara mycket svårt för experterna och de

²² Altermark, N., & Nilsson, H. (2020). State measurements of benefit fraud: Why expert elicitations cannot be used to measure incorrect personal assistance payments. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 22(1), 158–167.

²³ Galton, F. (1907). *Vox Populi*. *Nature* 75, 450–451.

sakkunniga att inte ankra sina bedömningar i de skattningar som tidigare gjorts, men också i den samtida diskussionen rörande omfattande problem med missbruk och brottslighet kopplat till assistansersättningen. Med andra ord är risken stor att de enskilda bedömningarna och i förlängningen totalskattningen blir snedvridna.

Det är inte möjligt att studera omfattningen av felaktiga utbetalningar inom assistansersättningen

Assistansersättning är en av de mest bedömningstunga och komplexa ersättningarna som Försäkringskassan ansvarar för att administrera. En del av komplexiteten består i att det är brukarens uppfattning om vilket liv vederbörande vill leva som styr behovet av personlig assistans, en uppfattning som Försäkringskassan inte kan ifrågasätta.

Utöver att det är svårt att bedöma behovet av personlig assistans är en komplicerande faktor i sammanhanget att Försäkringskassan sedan två-årsomprövningarna togs bort för snart tio år sedan i princip inte har någon kontakt med det stora flertalet av de cirka 13 500 brukarna.

Sedan 1 april 2018 ska Försäkringskassan endast ompröva rätten till assistansersättning i den utsträckning som denna rätt har minskat i omfattning på grund av väsentligt ändrade förhållanden som är hänförliga till den försäkrade. Det kan exempelvis handla om att assistansmottagarens behov av hjälp tillgodoses genom ett annat samhällsstöd, eller att hen har flyttat till ett annat boende. Antalet omprövningar som görs till följd av ändrade förhållanden har de senaste åren legat kring 300-400 per år. Det betyder i praktiken att Försäkringskassan helt saknar information om hur de faktiska förhållandena ser ut eller om de har ändrats för en stor majoritet av de assistansberättigade. Detta innebär i sin tur att vi inte har tillräcklig kunskap för att svara på frågan i vilken utsträckning det finns personer som idag har assistansersättning men som vid en regelrätt omprövning av den typ som gjordes tidigare skulle bedömas inte ha rätt till ersättning eller ha rätt till mindre ersättning. Den andra stora risken för felaktiga utbetalningar av assistansersättning är att assistansen inte utförs. Som det ser ut idag saknar Försäkringskassan tillräckliga förutsättningar att följa den assistans som man betalar för. Detta bottnar i sin tur i framförallt två omständigheter. För det första har Försäkringskassan inte något uttalat ansvar för uppföljning av den assistans som lämnas. För det andra saknar Försäkringskassan för närvarande möjlighet att kontrollera om den personliga assistans myndigheten betalar för faktiskt utförts eller i vilken utsträckning. Myndigheten har i dag inga möjligheter att bedöma om räkningar och tidrapporter avspeglar de faktiska förhållandena. Kontrollutredningar och domstolsavgöranden pekar tydligt på att fusk med tidrapporter är centrala i brottsliga upplägg inom assistansen men denna omständighet säger lite om hur det ser ut i hela populationen assistansberättigade. De hembesök som Försäkringskassan gör varje år i samband med kontrollutredningar kan ge en ögonblicksbild av de faktiska förhållandena i dessa fall men säger också ingenting om hur det ser ut i populationen i stort.

Åtgärder som vidtagits för att förhindra och förebygga felaktiga utbetalningar

Här redovisar vi åtgärder som Försäkringskassan gjort för att förhindra och förebygga felaktiga utbetalningar.

Strategi och styrning

Den 1 februari 2026 inrättade Försäkringskassan en bidragsbrottsavdelning. Syftet är att stärka och samordna myndighetens arbete med att förebygga felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott.

Bidragsbrottsavdelningen samlar kompetens och kapacitet inom området och ansvarar för den strategiska och långsiktiga styrningen. Genom att samla styrning, analys och operativ verksamhet skapas bättre förutsättningar för en sammanhållen och effektiv hantering.

Den nya organisationen stärker därmed Försäkringskassans förmåga att identifiera risker, utveckla förebyggande åtgärder och motverka bidragsbrott. Arbetet ska bidra till att minska felaktiga utbetalningar och säkerställa att ersättningar betalas ut till dem som har rätt till dem.

Förenkla för enskilda och aktörer att lämna korrekta uppgifter

Försäkringskassan arbetar löpande med att göra det enklare för enskilda att lämna korrekta uppgifter både vid ansökan och under tiden med ersättning. Arbetet har de senaste åren bland annat omfattat förbättrade ansökningsfunktioner, nya e-tjänster, bättre möjligheter att följa ärenden och tydligare beslutsbrev. Kontaktvägarna mellan Försäkringskassan och den enskilde har också förbättrats. Informationen om hur ändrade förhållanden ska anmälas via Mina sidor har förtydligats för flera förmåner.

Vi har exempelvis utvecklat informationen i den digitala ansökningstjänsten för bostadsbidrag. Beräkningsstödet för bostadstillägg har också uppdaterats, vilket gör det göra det enklare för den som söker ersättning att själv beräkna ersättningen.

Försäkringskassan har därutöver genomfört ett myndighetsövergripande arbete för att identifiera åtgärder som kan underlätta rapporteringen av ändrade förhållanden via självbetjäningstjänster och Mina sidor. Arbetet har resulterat i förslag inom sex områden:

- en samlad väg för att ändra uppgifter
- tydligare information om vilka uppgifter Försäkringskassan använder
- påminnelser och aviseringar
- enklare och mer användbara tjänster
- tydligare kommunikation
- automatisering och datadelning

Informationsinsatser för att minska felaktiga utbetalningar och påverka attityder

Försäkringskassan har genomfört kommunikationsinsatser och extra kontroller inom förmånen tillfällig föräldrapenning. Syftet med kommunikationen var att öka känslan av upptäcktsrisk och minska viljan att begå bidragsbrott genom att på förhand berätta om våra kontroller. De utökade kontrollerna syftade till att upptäcka de individer som faktiskt begår bidragsbrott. De uppföljningar som gjorts har visat på tydliga effekter genom att andelen fel minskade och att felen som upptäcktes var mindre omfattande. Med kampanjen vill vi också påverka attityden till att lämna falska uppgifter, från att det är en "ofarlig handling" till att det är ett allvarligt brott.

Ökad digital informationshämtning, automatisering och kontroller

Försäkringskassan jobbar kontinuerligt med att förbättra tillgången till relevant information och utveckla funktioner i handläggningssystemen. Exempel på detta är stöd för att identifiera risker eller avvikelser och fortsatt utveckling av maskinella kontroller. Genom standardisering och digitalisering av underlag, såsom läkarintyg och ekonomiska uppgifter, har kvaliteten i beslutsunderlagen förbättrats. Detta förväntas leda till mer träffsäkra bedömningar och minskad risk för felaktiga beslut.

För att förbättra våra beslutsunderlag och minska behovet av manuell hantering har vi utvecklat lösningar för att hämta information digitalt från externa aktörer, till exempel vårdgivare och andra myndigheter. Det gäller bland annat digital överföring av läkarutlåtanden och information från andra aktörer, exempelvis om adressändringar.

Försäkringskassan använder också uppgifter från Skatteverkets arbetsgivardeklarationer inom flera förmåner vilket gör det möjligt att kontrollera uppgifter. Arbetet omfattar bland annat förbättrad hantering av ansökningar om föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning samt nya kontroller inom sjukpenning och bostadsbidrag.

Myndigheten har dessutom infört kontroller av att bidragsgrundande inkomst (BGI) överensstämmer med sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Kontrollerna förbättrar möjligheten att upptäcka fel under tiden som ersättning betalas ut.

Vi samarbetar även med andra berörda myndigheter för att identifiera gemensamma utvecklingsbehov, kartlägga och utveckla digitala lösningar samt ta fram en gemensam färdplan. Syftet är att kunna dela och använda information på ett effektivt sätt inom ramen för gällande och kommande lagstiftning.

Samverkan med andra aktörer

Försäkringskassan samverkar också med andra myndigheter och aktörer för att förebygga och motverka bidragsbrott och felaktiga utbetalningar. Arbetet består av samverkan i olika regeringsuppdrag samt myndighetsgemensamma samarbeten.

Initiativet MUR

Sedan 2019 samarbetar Försäkringskassan med andra myndigheter inom initiativet Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter mot missbruk och brott mot välfärdssystemen (MUR). Totalt deltar 26 myndigheter i samarbetet.²⁴

MUR omfattar flera arbetsgrupper med olika uppdrag, bland annat har man tagit fram ett verktyg som kommuner kan använda för att följa förhindrade felaktiga utbetalningar. Ett annat uppdrag har varit att skapa en gemensam syn mellan myndigheterna om tolkningen av den nya sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).²⁵

Myndighetsgemensamsatsning mot organiserad brottslighet

Sedan 2009 deltar Försäkringskassan i en myndighetsgemensam satsning mot organiserad brottslighet, och samarbetet har lett till en positiv utveckling över tid.²⁶ Under 2025 var exempelvis beloppen avseende upptäckta och förhindrade felaktiga utbetalningar, antalet åtgärder, och antalet polisanmälningar de högsta sedan satsningens start.

Regeringsuppdrag att kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden

2025 fick Försäkringskassan tillsammans med andra myndigheter ett regeringsuppdrag att kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden.²⁷ Försäkringskassan leder och samordnar arbetet och ansvarar för redovisningen av uppdraget.

Inom uppdraget kontrollerar myndigheterna beslut och utbetalningar som rör individer, företrädare och privata utförare som förekommer i lägesbilder och myndighetsrapporter om organiserad brottslighet i välfärden. Uppdraget slutredovisas i september 2027.

Myndighetsgemensamt regeringsuppdrag mot arbetslivskriminalitet

Sedan 2018 deltar Försäkringskassan i ett myndighetsgemensamt uppdrag att motverka arbetslivskriminalitet.²⁸ Arbetet bidrar till att upptäcka, förebygga och motverka arbetslivskriminalitet, organiserad brottslighet och annan brottslighet i arbetslivet. Det omfattar bland annat människohandel, människosmuggling och människoexploatering.

²⁴ Läs mer på www.forsakringskassan.se.

²⁵ Prop. 2024/25:180, Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse

²⁶ Läs mer på www.forsakringskassan.se.

²⁷ Regeringsuppdrag Kraftsamling mot organiserad brottslighet i välfärden, dnr S2025/01085.

²⁸ Regeringsuppdrag om metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, dnr A2017/02422/ARM och A2017/00678/ARM, samt regeringsuppdrag att inrätta regionala center mot arbetslivskriminalitet och om varaktig myndighetssamverkan, dnr A2022/00333, A2023/01693 och A2024/01109.

Samverkan med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten

Försäkringskassan samverkar med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten på nationell, regional och lokal nivå för att öka kunskapen om myndigheternas respektive verksamheter och förbättra samarbetet i ärenden om misstänkt brottslighet.

Sedan snart tre år har Försäkringskassan ett återkommande informationspass i Polismyndighetens utbildning för utredare av ekonomisk brottslighet.

Vi samverkar också löpande med Nationellt bedrägericentrum (NBC) inom Polismyndigheten. Information och förslag på förbättringar förs vidare genom det nationella bidragsbrottsforum som NBC sammankallar.

Samverkan med Utbetalningsmyndigheten

Försäkringskassan samarbetar med Utbetalningsmyndigheten (UBM) för att utveckla hanteringen av de underrättelser som UBM skickar till Försäkringskassan. Samarbetet omfattar bland annat it-utveckling, rutiner för att hantera underrättelser och analysmöten om nuvarande och framtida modeller för dataanalys.

Underrättelserna gäller bland annat misstankar om att försäkrade har arbetat i större omfattning än vad som är förenligt med utbetald sjukpenning eller aktivitetsstöd, eller har fått en för hög lön i förhållande till ersättningen. De kan också gälla misstankar om att försäkrade befinner sig utomlands eller inte vistas lagligt i Sverige och därför inte har rätt till barnbidrag.

Bedömning av effekter

Försäkringskassan arbetar löpande med åtgärder för att förebygga felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott. Arbetet omfattar bland annat information och stöd till försäkrade, utveckling av handläggning och automatiserade processer samt förbättrade kontroller före och efter utbetalning. Vi samverkar även med andra aktörer för att identifiera och motverka systematiska felutbetalningar och bidragsbrott.

Det är svårt att bedöma effekten av enskilda åtgärder och att särskilja effekterna av olika insatser från andra förändringar som kan ha påverkat resultatet.

Sammantaget bedömer vi att det löpande och intensifierade arbetet bidrar till att stärka förutsättningarna för att minska de felaktiga utbetalningarna och motverka bidragsbrott.

Ersättningsbilaga

I denna bilaga redovisas resultatet för samtliga studier som har genomförts i uppdraget. Resultaten presenteras per ersättning som studerats.

Aktivitetsersättning

Aktivitetsersättning ger ekonomisk trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga.

Regler 2025

Aktivitetsersättning beviljas de som är i åldrarna 19–29 år och som av medicinska skäl har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel under minst ett år. Ersättningen är alltid tidsbegränsad. Aktivitetsersättningen kan kombineras med en medverkan i olika aktiviteter som ska ha till syfte att ta tillvara den enskildes möjligheter till utveckling och arbete under ungdomsåren. Ungdomar som på grund av funktionsnedsättning ännu inte har avslutat sin utbildning på grundskole- och gymnasienivå har rätt till hel aktivitetsersättning på grund av förlängd skolgång under studierna.

Aktivitetsersättning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv respektive en fjärdedels ersättning. Aktivitetsersättning på grund av förlängd skolgång betalas alltid ut som hel ersättning. Det finns en inkomstrelaterad ersättning och en garantiersättning. Den inkomstrelaterade ersättningen är knuten till arbetsinkomsten. Garantiersättning får personer med inga eller låga förvärvsinkomster. För aktivitetsersättning varierar garantiersättningen beroende på bland annat ålder. Maximal garantiersättning vid aktivitetsersättning var 13 377 kronor per månad före skatt år 2025, motsvarande 2,73 prisbasbelopp. Maximal hel inkomstrelaterad aktivitetsersättning var 23 777 kronor per månad före skatt år 2025.

I tabell 12 nedan redovisas skattningarna för fel orsakat av enskild inom Aktivitetsersättning. Inom aktivitetsersättning är skattningen för arbete trots ersättning högre än i omfattningsstudien 2021. Orsaken till detta är huvudsakligen metodologisk. I föreliggande omfattningsstudie har en större population av aktivitetsersättningsärenden inkluderas i den prediktiva modell som har använts för att göra skattningen. Detta för att bättre stämma överens med den metod som beskrivs i texten.

Övriga risker skattas med ankarriskmetoden. Detta innebär att skattningarna beror dels på nivån för själv ankarrisken arbete trots förmån, som ju är högre, och dels på deras fördelning i de upptäckta felaktiga utbetalningarna. Att arbete trots förmån skattas högre leder således till att alla risker orsakade av enskild i genomsnitt skattas högre.

Risken *studieavbrott* skattas i denna omfattningsstudie betydligt högre än i omfattningsstudien 2021. Orsaken till detta är således också huvudsakligen metodologisk, och skattningen bör betraktas med särskilt stor försiktighet. Skattningen för risken bör inte heller jämföras med föregående skattning, och är därför inte heller att betrakta som en stor ökning.

Tabell 12 Felaktiga utbetalningar inom aktivitetsersättning orsakat av enskild, per risk

	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Arbete trots ersättning ^{1a}	12	5	24	9%	11%
Studieavbrott (förlängd skolgång) ^{1b}	56	22	113	1%	6%
Vistelse eller bosättning utomlands ^{1b}	4	2	8	41%	3%
Totalt	73	28	146	5%	6%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) riskbaserat urval, b) ankarriskmetoden med *arbete trots ersättning* som ankarrisk.

I tabell 13 nedan redovisas fel orsakat av Försäkringskassan inom aktivitetsersättning, uppdelat på vilken risk som orsakat felet.

Tabell 13 Felaktiga utbetalningar inom aktivitetsersättning orsakat av Försäkringskassan, per risk

Felorsak	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	1,9	1,0	2,8
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	0,5	0,2	0,7
Utbetalningar fel trots rätt beslut	1,1	0,6	1,7
Ändrade förhållanden ej omhändertagna	0,6	0,3	0,9
Totalt	4	2	6

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning kan betalas ut till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Regler 2025

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning kan betalas ut till den som via Arbetsförmedlingen deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Exempel på program är jobb- och utvecklingsgarantin, arbetspraktik och stöd till start av näringsverksamhet.

Deltagare som uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd med högst 1 200 kronor per dag fram till och med 3 augusti 2025 och med som högst 1 236 kronor per dag från och med 4 augusti 2025 (1 000 kronor efter de första 100 dagarna) och lägst 510 kronor per dag vid program på heltid.

Från 1 oktober 2025 får deltagare som uppfyller villkoren för aktivitetsstöd med inkomstbaserat belopp högst 1 236 kronor per dag i ersättning. Ersättningsnivån sänks med 10 procentenheter efter 100 ersättningsdagar och med ytterligare 5 procentenheter var hundra dag därefter. Aktivitetsstöd med inkomstbaserat belopp lämnas med lägst 365 kronor per dag vid program på heltid.

Från 1 oktober 2025 ändrades reglerna för beräkning av aktivitetsstöd. Samtidigt infördes övergångsbestämmelser som beskriver hur Försäkringskassan ska beräkna ersättningen för deltagare som tidigare fått aktivitetsstöd när de uppfyllt villkoren för arbetslöshetsersättning. Deltagare som får aktivitetsstöd med inkomstbaserat belopp enligt övergångsbestämmelser kan som lägst få 462 kronor per dag om ersättningen gäller perioden 1 oktober – 31 december 2025.

Deltagare som har fyllt 25 år och inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning får under perioden 1 januari – 30 september 2025 aktivitetsstöd med 223 kronor per dag vid program på heltid.

Deltagare som har fyllt 25 år och inte uppfyller villkoren för aktivitetsstöd med inkomstbaserat belopp får från 1 oktober 2025 aktivitetsstöd med grundbelopp som är 365 kronor per dag vid heltidsprogram.

Deltagare som har fyllt 18 år men inte 25 år får i regel utvecklingsersättning i stället för aktivitetsstöd om de inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning eller villkoren för aktivitetsstöd med inkomstbaserat belopp. Personer som får utvecklingsersättning får från 1 januari 2025 antingen 205 kronor per dag eller 57 kronor per dag. Det högre beloppet betalas ut till de som har gymnasieexamen från ett nationellt program, har gymnasieintyg efter minst tre års studier på ett introduktionsprogram, eller har fullföljt motsvarande svensk eller utländsk utbildning eller har fyllt 20 år och deltar i folkhögskoleutbildning i studiemotiverande syfte. Utvecklingsersättningen är till skillnad från aktivitetsstödet en skattefri ersättning.

Etableringsersättning och tilläggsförmånerna till etableringsersättning kan betalas ut till personer som deltar i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Regler 2025

Etableringsersättning kan betalas ut till den som via Arbetsförmedlingen deltar i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Ersättningen är 308 kronor per dag om personen deltar i aktiviteter på heltid. Under den tid en nyanländ deltar i kartläggning och medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan i sitt program får hen dock 231 kronor. När kartläggningen är klar och handlingsplanen har upprättats startar den tid i programmet då deltagaren kan få 308 kronor.

Den som är anvisad till programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan även få etableringstillägg eller bostadsersättning. Etableringstillägg kan beviljas den som har hemmaboende barn under 20 år. Ersättningen per månad är 800 kronor per barn som är under 11 år och 1 500 kronor per barn som har fyllt 11 år men inte 20 år. Etableringstillägget kan betalas ut för högst tre barn. Tillägget beviljas per hushåll. En person som deltar i programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som bor ensam i egen bostad kan få bostadsersättning. Som mest är bostadsersättningen 3 900 kronor per månad. Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning är skattefria ersättningar.

I tabell 14 nedan redovisas skattningarna av fel orsakat av enskild och annan aktör inom ASUEEE. I tabell 15 och 16 redovisas fel orsakat av Försäkringskassan respektive Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen har inte skattat andelen avsiktliga fel i de studier som myndigheten genomfört, varpå detta in redovisas.

Tabell 14 Felaktiga utbetalningar inom ASUEEE orsakat av enskild och annan aktör, per risk

Felorsak	Punkt-skattning	Nedre intervall	Övre intervall	Andel avsiktliga fel ² (%)	Vid ansökan (%)
Arbete trots ersättning ^{1a}	271	99	497	55%	100%
Bosättning / vistelse utomlands ^{1b}	158	158	158	100%	100%
Arbetssökande har inte sökt de jobb som de har redovisat ^{1c}	286	238	334	-	100%
Felaktiga programbeslut till personer som inte har rätt att vistats i Sverige ^{1d}	9	9	9	-	100%
Mörkertal avvikelse rapporter från leverantörer ^{1f}	8	6	9	-	-
Totalt	731	509	1 007	71%²	100%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) datamatchning (Försäkringskassan), b) IP-metoden (utlandsvistelse, Försäkringskassan), c) stickprovskontroller (Arbetsförmedlingen), d) underrättelser från Utbetalningsmyndigheten (Arbetsförmedlingen), f) schablon (Arbetsförmedlingen).

² Har studerats för arbete trots förmån och bosättning / vistelse utomlands. Den totala andelen avsiktliga fel avser endast dessa två risker.

I tabell 15 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar inom ASUEEE som bedöms orsakats av Försäkringskassan.

Tabell 15 Felaktiga utbetalningar inom ASUEEE orsakat av Försäkringskassan

Felorsak, orsakat av Försäkringskassan	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	2	2	3
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	5	5	6
Utbetalningar fel trots rätt beslut	2	1	2
Totalt	9	8	10

I tabell 16 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar inom ASUEEE som bedöms orsakats av Arbetsförmedlingen.

Tabell 16 Felaktiga utbetalningar inom ASUEEE orsakat av Arbetsförmedlingen

Felorsak, orsakat av Arbetsförmedlingen	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	29	13	44
Totalt	29	13	44

I denna redovisning har Försäkringskassan ansvarat för omfattningsstudien inom ASUEEE. Arbetsförmedlingen har bistått med att genomföra skattningar av fel som uppstår i deras hantering. Punktskattningen i föregående redovisning var 363 miljoner kronor.²⁹ I omfattningsstudien avseende 2025 är punktskattningen högre, närmare 760 miljoner kronor. Skattningar är inte jämförbara då fler risker har studerats denna gång.

Assistansersättning

Assistansersättning är ett ekonomiskt stöd som vuxna och barn med omfattande funktionsnedsättningar kan använda för köp av personlig assistans.

Regler 2025

Assistansersättning kan ges till personer som omfattas av LSS personkrets, det är

- personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd (grupp 1)
- personer med betydande och bestående begåvningsmässiga funktionsnedsättningar efter en hjärnskada i vuxen ålder som orsakats av yttre våld eller kroppslig sjukdom (grupp 2)
- personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, som uppenbart inte beror på ett normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service (grupp 3)

Hjälp med grundläggande behov måste uppgå till mer än i genomsnitt 20 timmar i veckan för att få ersättning från Försäkringskassan. Om behovet är mindre är det kommunen som kan tillgodose behovet av hjälp. Personer som bor i gruppbostad eller vårdas på institution har inte rätt till assistansersättning.

Assistansersättningen får endast användas till köp av personlig assistans eller för kostnader för personliga assistenter. Köp av personlig assistans kan ske från en kommun eller någon annan som har tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att bedriva verksamhet med personlig assistans. Det kan till exempel vara ett brukarkooperativ eller ett privat företag. En kommun som bedriver verksamhet med personlig assistans ska ha anmält detta till IVO. Det är också möjligt att anställa sina assistenter själv. Om personer själva anställer sina assistenter ska de också ha anmält detta till IVO.

Assistansersättning betalas med ett så kallat schablonbelopp per timme, vilket år 2025 motsvarade 342,60 kronor. Möjlighet finns dock för personer med särskilda skäl att ansöka om ett högre timbelopp. Det högsta beloppet 2025 var 383,71 kronor.

²⁹ Ekonomistyrningsverket (2023). *Omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*. ESV 2023:22.

Skattningen av fel orsakat av Försäkringskassan inom assistansersättning redovisas i tabell 17 nedan.

Tabell 17 Fel inom assistansersättning orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	140	73	209
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	13	7	19
Totalt	153	80	228

Försäkringskassan har inte studerat fel orsakat av enskild eller annan aktör inom assistansersättning. Skälen för detta redogörs i kapitlet *kvalitativ analys av assistansersättning*.

Barnbidrag

Barnbidragen ska utjämna de ekonomiska villkoren mellan familjer med barn och familjer utan barn.

Regler 2025

Med barnbidrag menas allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg. Vårdnadshavare har rätt till allmänt barnbidrag för barn som är bosatta i Sverige till och med det kvartal då barnet fyller 16 år. Därefter kan vårdnadshavaren få förlängt barnbidrag om barnet går i grundskola, anpassad grundskola eller i anpassad gymnasieskola. En vårdnadshavare som har allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag eller studiehjälp från CSN för två eller fler barn får också flerbarnstillägg. Barnbidraget är skattefritt. År 2025 var barnbidraget 1 250 kronor per barn och månad. Flerbarnstillägget år 2025 var 150 kronor per månad för andra barnet, 730 kronor för tredje barnet, 1 740 kronor för det fjärde barnet.

	Månadsbelopp år 2025, kronor			Årsbelopp år 2025, kronor
	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Totalt	
1 barn	1 250	–	1 250	15 000
2 barn	2 500	150	2 650	31 800
3 barn	3 750	730	4 480	53 760
4 barn	5 000	1 740	6 740	80 880

För det femte och varje ytterligare barn är flerbarnstillägget 1250 kronor per månad.

Föräldrar som har gemensam vårdnad, får delat barnbidrag. Det innebär att de får 625 kronor var per månad eftersom månadsbeloppet är 1 250 kronor. Föräldrarna har möjlighet att ändra vem barnbidraget ska betalas till. Den som är ensam vårdnadshavare får hela barnbidraget.

För barn födda före den 1 mars 2014 betalas hela barnbidraget ut till en av vårdnadshavarna. Om barnet bor växelvist hos båda föräldrarna betalas barnbidraget med hälften till vardera föräldern efter anmälan av någon av dem, om föräldern gör sannolikt att det finns ett växelvist boende.

I tabell 18 nedan redovisas skattningarna för fel orsakat av enskild inom barnbidrag. Den största risken inom barnbidrag är bosättning eller långvarig vistelse utomlands, vilket också var fallet i omfattningsstudien 2021. Se avsnittet *Bosättning eller långvarig vistelse utomlands*.

För de övriga två riskerna är bedömningen att Försäkringskassan får kännedom om samtliga fel genom impulser från Skatteverket och CSN. Men det förekommer att impulserna kommer försent, varpå pengar hinner utbetalas. Detta innebär att det inte finns något mörkertal för dessa risker, varpå resultaten är en redovisning av upptäckta felaktiga utbetalningar.

Tabell 18 Felaktiga utbetalningar inom barnbidrag orsakat av enskild

	Punktskattning (andel av utgifter, %)	Nedre intervall (andel av utgifter, %)	Övre intervall (andel av utgifter, %)	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Barnet studerar inte ^{1a}	13	13	13	0%	0,0%
Bosättning / vistelse utomlands ^{1b}	177	89	266	47%	1,4%
Förälder är inte vårdnadshavare ^{1a}	0,2	0,2	0,2	0%	0,0%
Totalt	191	102	280	44%	1,3%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) upptäckta felaktiga utbetalningar, b) uppräknig av tidigare (2021) skattning.

I tabell 19 nedan redovisas felaktiga utbetalningar orsakat av Försäkringskassan, uppdelat per risk som bedöms orsakat felet.

Tabell 19 Felaktiga utbetalningar inom barnbidrag orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	8	4	12
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	1,5	0,8	2,2
Utbetalningar fel trots rätt beslut	0,8	0,4	1,1
Totalt	10	5	15

Bostadsbidrag

Bostadsbidrag ska ge barnfamiljer och ungdomshushåll med låga inkomster en möjlighet att bo i fullvärdiga och tillräckligt rymliga bostäder.

Regler 2025

Barnfamiljer kan få bostadsbidrag. Även ungdomshushåll utan barn, där de sökande fyllt 18 år men inte 29 år, kan få bostadsbidrag.

Bidragsbeloppet bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och inkomstens storlek. Bidraget beviljas maximalt tolv månader i taget.

De som ansöker om bostadsbidrag ska bland annat uppskatta sin inkomst under kalenderåret som ansökan gäller. Med hänsyn till dessa uppgifter beräknas ett preliminärt bostadsbidrag. Efter den tidpunkt då

Skatteverket har meddelat beslut om slutlig skatt för bidragsåret fastställs slutligt bostadsbidrag. Beslut om slutligt bostadsbidrag för år 2025 meddelas år 2026.

För gifta och sammanboende med barn inkomstprövas bostadsbidraget individuellt. Bidraget minskas om årsinkomsten överstiger 75 000 kronor för vardera partnern.

För en ensamstående förälder minskas bostadsbidraget om årsinkomsten överstiger 150 000 kronor.

För ungdomar utan barn minskas bidraget om årsinkomsten överstiger 41 000 kronor för ensamstående eller överstiger 58 000 kronor för partner tillsammans.

	Max. bostads- bidrag, kronor per månad	Max. boyta, kvm	Inkomstgräns över vilken bidrag reduceras, kronor per år	
			Ensam- stående	Gifta/ sammanboende
<i>Barnfamiljer</i>				
Antal hemmavarande barn				
1	3 400	80	150 000	75 000/sökande
2	4 200	100	150 000	75 000/sökande
3	5 200	120	150 000	75 000/sökande
4	5 200	140	150 000	75 000/sökande
5 eller fler	5 200	160	150 000	75 000/sökande
<i>Hushåll utan barn</i>				
18–28 år	1 300	60	41 000	58 000

Med anledning av ökade levnadsomkostnader har så kallat tilläggsbidrag betalats ut även 2025. Bidraget betalades ut med 25 procent av det preliminära bostadsbidraget fram till 30 juni och upphörde därefter.

I tabell 20 nedan redovisas felaktiga utbetalningar orsakat av enskild. Inom bostadsbidrag är den största risken att den enskilde har lämnat *felaktiga inkomstuppgifter* som legat till grund för det preliminära bostadsbidraget. Det finns inget mörkertal inom denna risk, då den bygger på taxerad inkomst som stäms av gentemot Skatteverkets uppgifter.

Bosättning eller för lång vistelse utomlands har skattats med en ny metod som beskrivs i avsnittet *Bosättning eller långvarig vistelse utomlands*. Att barnet inte studerar upptäcks genom impulser från CSN, vilket ska förekomma i samtliga fall av risken, varför mörkertalet bedöms vara obefintligt. Resultaten är därför en redovisning av upptäckta felaktiga utbetalningar.

Resterande risker har skattats med allmänhetens detektionsgrad, och resultaten för dessa risker ska tolkas med försiktighet.

Tabell 20 Felaktiga utbetalningar inom bostadsbidrag orsakat av enskild

	Punktskattning (andel av utgifter, %)	Nedre intervall (andel av utgifter, %)	Övre intervall (andel av utgifter, %)	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Barnet studerar inte ^{1a}	6	6	6	0%	0%
Bosättning / vistelse utomlands ^{1b}	10	10	10	100%	1%
Felaktiga inkomstuppgifter ^{1c}	387	387	387	14%	97%
Folkbokföring ^{1d}	12	11	15	25%	5%
Sammanboende/skenseparation ^{1d}	83	71	101	41%	43%
Totalt	499	485	519	20%	83%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) upptäckta felaktiga utbetalningar, b) IP-metoden (utlandsvistelse), c) slutavstämning (totalkontroll), d) allmänhetens detektionsgrad.

I tabell 21 nedan redovisas felaktiga utbetalningar som orsakats av Försäkringskassan, uppdelat på riskerna som bedöms orsakat felet.

Tabell 21 Felaktiga utbetalningar inom bostadsbidrag orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	11	4	19
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	5	2	9
Utbetalningar fel trots rätt beslut	0,1	0,02	0,1
Totalt	15	6	28

Bostadstillägg

Personer med aktivitets- eller sjukersättning som har en låg inkomst kan få bostadstillägg så att de kan ha möjlighet att ha en bostad av god kvalitet, utan att levnadsstandarden i övrigt behöver påverkas.

Regler 2025

Bostadstillägget omfattar bostadstillägg och särskilt bostadstillägg.

Bostadstillägg är ett tillägg till allmänna pensions- och sjukförsäkringsförmåner. Försäkringskassan administrerar bostadstillägg till dem som har sjukersättning eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten administrerar bostadstillägg till dem som har övriga förmåner såsom ålderspension, efterlevandepension m.m.

Storleken på bostadstillägget beror på boendekostnaden samt inkomster och förmögenhet. Under 2025 var högsta möjliga bostadstillägg 96 procent av boendekostnaden upp till 5 000 kronor per månad för ensamstående respektive 2 500 kronor per månad för sammanboende. Om boendekostnaden överstiger

dessas belopp beaktas 70 procent av den överskjutande boendekostnaden upp till 7 500 kronor per månad för ensamstående respektive 3 750 kronor per månad för sammanboende. Bostadstillägg är ett skattefritt stöd som den enskilde måste ansöka om.

Särskilt bostadstillägg är ett stöd som syftar till att garantera den enskilde en skälig levnadsnivå efter att en skälig bostadskostnad är betald. En förutsättning för att kunna få särskilt bostadstillägg är att bostadstillägg är beviljat. Under år 2025 ansågs en bostadskostnad som uppgick till högst 7 500 kronor per månad för ensamstående och 3 750 kronor per månad för sammanboende som skälig bostadskostnad. Beloppen för skälig levnadsnivå var 7 525 kronor per månad för ensamstående och 6 053 kronor för sammanboende. Särskilt bostadstillägg betalas ut i form av ett utfyllnadsbelopp upp till skälig levnadsnivå.

I tabell 22 nedan redovisas felaktiga utbetalningar orsakat av enskild inom bostadstillägg. *Ökad inkomst* har skattats utifrån samma typ av riskbaserade urval som i föregående omfattningsstudie. Dock har metoden förfinats något. Resterande risker har skattats med allmänhetens detektionsgrad och ankarriskmetoden, och resultaten för dessa risker bör därför betraktas med försiktighet.

Tabell 22 Felaktiga utbetalningar inom bostadstillägg orsakat av enskild

	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Boendekostnad ^{1a}	9	6	13	2%	10%
Bosättning / vistelse utomlands ^{1b}	22	15	44	47%	2%
Folkbokföring ^{1b}	18	15	22	13%	6%
Förmögenhet ^{1a}	53	37	81	0%	1%
Sammanboende ^{1b}	8	7	10	33%	20%
Ökad Inkomst ^{1c}	36	22	52	7%	4%
Totalt	145	102	221	12%	4%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) ankarriskmetoden med samtliga andra risker som ankarrisker, b) allmänhetens detektionsgrad, c) riskbaserat urval.

I tabell 23 nedan redovisas felaktiga utbetalningar orsakat av Försäkringskassan, uppdelat på den risk som bedöms orsakat felet.

Tabell 23 Felaktiga utbetalningar inom bostadstillägg orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut		33	17 49
Totalt		33	17 49

Föräldrapenning

Föräldrapenning ska underlätta för föräldrar att kombinera föräldraskap med förvärvsarbete.

Regler 2025

Föräldrar kan få föräldrapenning med anledning av ett barns födelse eller adoption under sammanlagt 480 dagar per barn. För 390 av dagarna är ersättningen relaterad till förälderns inkomst. Det finns en grundnivå på 250 kronor per dag för föräldrar som inte uppfyller kraven för att få inkomstrelaterad ersättning eller har låga eller inga inkomster. För de resterande 90 dagarna får föräldrarna ersättning motsvarande en lägstnivå som är 180 kronor per dag för alla.

Föräldrar som har gemensam vårdnad om barnet har rätt till hälften var av det totala antalet föräldrapenningdagar. En förälder kan dock avstå från dagar med föräldrapenning till förmån för den andra föräldern, med undantag för 90 dagar som är reserverade för vardera föräldern. För barn födda före 2016 barn gäller att 60 dagar är reserverade för respektive förälder. En förälder kan också föra över dagar med föräldrapenning till en annan person, dock max 90 dagar för varje barn. Om föräldrarna har gemensam vårdnad för barnet kan de föra över max 45 dagar var till någon annan, med undantag för de 90 dagar som är reserverade för respektive förälder. Huvudregeln är att föräldrapenning inte får betalas ut till båda föräldrarna för samma barn och tid. Föräldrar har dock möjlighet att använda föräldrapenning samtidigt i högst 60 dagar under barnets första 15 månader, så kallade dubbeldagar.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Föräldrapenning kan tas ut tills barnet fyllt 12 år eller när barnet slutar i årskurs 5 i grundskolan. Föräldrapenning kan betalas ut under högst 96 dagar för barn som har fyllt 4 år. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och maximal ersättning baseras på 10 prisbasbelopp. År 2025 motsvarade det en maximal ersättning på 1 259 kronor per dag.

För barn som blir bosatta i Sverige och kommer från ett annat land utanför EU/EES eller Schweiz gäller särskilda regler inom föräldrapenningen. Om barnet är 1 år eller äldre när det bosätter sig i Sverige betalas föräldrapenning ut i högst 200 dagar för barnet. Om barnet är 2 år eller äldre när det bosätter sig i Sverige betalas föräldrapenning ut i högst 100 dagar för barnet.

I tabell 24 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som orsakats av enskild inom föräldrapenning.

Den största risken inom föräldrapenning är precis som i föregående omfattningsstudie *arbete trots ersättning*. Skattningen är högre än i föregående skattning, men konfidensintervallet är relativt brett, varför det inte går att konstatera huruvida en förändring har skett eller ej.

Bosättning eller för lång vistelse utomlands har skattats med en ny metod som beskrivs i avsnittet *Bosättning eller långvarig vistelse utomlands*.

Resterande risker har skattats med ankarriskmetoden, och resultaten för dessa risker bör därför betraktas med försiktighet.

Tabell 24 Felaktiga utbetalningar inom föräldrapenning orsakat av enskild

	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall mkr	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Arbete trots ersättning ^{1a}	1 272	838	1 707	89%	60%
Bosättning / vistelse utomlands ^{1b}	70	70	70	56%	15%
Egen sjukdom ^{1c}	13	9	17	7%	0%
Felaktiga inkomstuppgifter ^{1c}	118	77	158	8%	100%
Totalt	1 473	994	1 952	80%	60%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) slumpkontroll, b) IP-metoden (utlandsvistelse), c) ankarriskmetoden med *arbete trots ersättning* som ankarrisk.

I tabell 25 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms orsakats av Försäkringskassan inom föräldrapenning.

Tabell 25 Felaktiga utbetalningar inom föräldrapenning orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	36	13	60
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	13	4	21
Utbetalningar fel trots rätt beslut	0,9	0,3	1,5
Totalt	50	17	82

Merkostnadsersättning

Merkostnadsersättning är ett ekonomiskt stöd för att ersätta merkostnader som en person har med anledning av sin eller sitt eller sina barns funktionsnedsättning. Ersättningen infördes 2019 och ersätter den del av handikappersättning samt den del av vårdbidraget som gällde merkostnader.

Regler 2025

Personer med funktionsnedsättning som har fyllt 18 år och inte har en underhållsskyldig förälder kan få merkostnadsersättning för vuxna. Ersättningen ska kompensera merkostnader till följd av personens funktionsnedsättning och underlätta deltagande i arbetslivet och det övriga samhällslivet.

En person kan få merkostnadsersättning om det kan antas att funktionsnedsättningen kommer att bestå i minst ett år. Funktionsnedsättningen måste ha skett innan personen uppnått riktåldern för pension.

Ersättningen kan beviljas med olika nivåer av prisbasbeloppet (30, 40, 50, 60 eller 70 procent) beroende på hur höga merkostnaderna är. År 2025 innebär merkostnadsersättning på 70 procent av prisbasbeloppet 3 430 kronor per månad. Ersättningen är skattefri.

Blinda och personer med grav hörselskada får alltid ersättning om funktionsnedsättningen uppkom innan de uppnådde riktåldern för pension.

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få merkostnadsersättning. Ersättningen ska kompensera merkostnader som föräldrar har till följd av barnets funktionsnedsättning. En förälder kan få merkostnadsersättning för ett barn som har fått sin funktionsförmåga nedsatt under minst sex månader. Föräldrar kan ansöka var för sig eller gemensamt för ett eller flera barn. Även den som likställs med förälder till ett barn kan få merkostnadsersättning. Högst två föräldrar kan beviljas merkostnadsersättning för samma barn.

Ersättningen kan beviljas med olika nivåer av prisbasbeloppet (30, 40, 50, 60 eller 70 procent) beroende på hur höga merkostnaderna är. År 2025 innebär merkostnadsersättning på 70 procent av prisbasbeloppet 3 430 kronor per månad. Ersättningen är skattefri.

Om beslutet gäller flera barn kan merkostnadsersättning beviljas med mer än 70 procent av prisbasbeloppet.

För fel orsakat av enskild redovisar Försäkringskassan ett schablonbelopp för flera förmåner, bland annat merkostnadsersättning. Schablonskattning särredovisas inte per ersättning. Totalsumman för belopp som redovisas med schablon framgår inledningsvis i rapporten i tabell 1.

Resultaten av fel orsakat av Försäkringskassan inom merkostnadsersättning redovisas i tabell 26 nedan, uppdelat på risken som bedöms orsakat felet.

Tabell 26 Felaktiga utbetalningar inom merkostnadsersättning orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslutspara	0,8	0,4	1,2
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	0,4	0,2	0,6
Utbetalningar fel trots rätt beslut	0,9	0,5	1,3
Totalt	2	1	3

Omvårdnadsbidrag

Omvårdnadsbidrag ska förbättra föräldrars ekonomiska förutsättningar att tillgodose barnets behov av omvårdnad och tillsyn till följd av en funktionsnedsättning. Ersättningen infördes 2019 och ersätter tillsammans med merkostnadsersättning för barn det tidigare vårdbidraget.

Regler 2025

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få omvårdnadsbidrag. Bidraget ska förbättra föräldrarnas ekonomiska förutsättningar att tillgodose barnets behov av omvårdnad och tillsyn till följd av en funktionsnedsättning.

Två föräldrar kan ha rätt till omvårdnadsbidrag för ett barn till och med juni det år barnet fyller 19 år om barnet på grund av funktionsnedsättning kan antas behöva omvårdnad och tillsyn utöver vad barn i samma ålder utan funktionsnedsättning har. Behovet ska finnas under minst sex månader. Även den som likställs med förälder till ett barn kan få omvårdnadsbidrag. Föräldrar kan ansöka var för sig eller gemensamt för ett eller flera barn.

Bidraget kan beviljas med olika nivåer (hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels) beroende på hur omfattande barnets behov av omvårdnad och tillsyn är. Om bidraget gäller flera barn i en familj kan mer än ett helt omvårdnadsbidrag beviljas. Ett helt omvårdnadsvårdbidrag uppgår till 2,5 prisbasbelopp per år vilket år 2025 innebar 12 250 kronor per månad. Omvårdnadsbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande.

I tabell 27 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som orsakats av enskild inom omvårdnadsbidraget. Skattningen bygger på de semiregelbundna omprövningar som Försäkringskassan gör. I omfattningsstudien 2021 redovisades fel av enskild inom omvårdnadsbidrag endast med en schablonskattning, vilket inte är jämförbart med föreliggande, kvantitativa, skattning.

Tabell 27 Felaktiga utbetalningar inom omvårdnadsbidrag orsakat av enskild

	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Annat samhällsstöd ¹	31	20	41	1%	6%
Barnet omhändertaget ¹	7	5	9	5%	2%
Bosättning eller vistelse ¹ utomlands ¹	17	11	23	26%	2%
Ändrat vårdbehov ¹	3	2	4	1%	0%
Totalt	58	39	77	9%	4%

¹ Metoden som används för att skatta riskerna är semiregelbundna omprövningar.

I tabell 28 redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms orsakats av Försäkringskassan inom omvårdnadsbidrag.

Tabell 28 Felaktiga utbetalningar inom omvårdnadsbidrag orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	5	5	10
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	0,2	0,2	0,4
Utbetalningar fel trots rätt beslut	2	2	4
Ändrade förhållanden ej omhändertagna	0,4	0,4	0,8
Totalt	8	7	15

Sjukersättning

Sjukersättning ger ekonomisk trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga.

Regler 2025

Sjukersättning beviljas de som är i åldrarna 19–65 år och som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga, det vill säga för all överskådlig framtid. I åldrarna 19–60 år bedöms arbetsförmågan mot alla arbeten på arbetsmarknaden och i åldrarna 61–65 år bedöms arbetsförmågan mot de arbeten som personen har

erfarenhet av under de senaste femton åren eller annat lämpligt arbete som personen har erbjudits. Sjukersättning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv respektive en fjärdedels ersättning. Det finns en inkomstrelaterad ersättning och en garantiersättning. Den inkomstrelaterade ersättningen är knuten till arbetsinkomsten. Garantiersättning får personer med inga eller låga förvärvsinkomster. För sjukersättning var den maximala garantiersättningen 13 622 kronor per månad före skatt år 2025, motsvarande 2,78 prisbasbelopp. Maximal hel inkomstrelaterad sjukersättning var 23 777 kronor per månad före skatt år 2025.

I tabell 29 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar inom sjukersättning som orsakats av enskild inom sjukersättning.

Inom sjukersättning är skattningen för *arbete trots ersättning* högre än i omfattningsstudien 2021. Orsaken till detta är huvudsakligen metodologisk. I föreliggande omfattningsstudie har en större population av sjukersättningsärenden inkluderas i den prediktiva modell som har använts för att göra skattningen. Detta för att bättre stämma överens med den metod som beskrivs i texten.

Övriga risker har skattats med ankarriskmetoden och bör därför betraktas som osäkra.

Tabell 29 Felaktiga utbetalningar inom sjukersättning orsakat av enskild

	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Arbete trots ersättning ^{1a}	95	64	142	42%	15%
Bisysslor ^{1b}	0,2	0,1	0,2	0%	0%
Bosättning eller vistelse utomlands ^{1c}	40	27	80	48%	7%
Sjukdom, arbetsförmåga ^{1b}	4	3	7	95%	100%
Studier ^{1b}	1,2	0,8	2,0	20%	0%
Totalt	141	95	231	45%	15%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) riskbaserat urval, b) ankarriskmetoden med *arbete trots ersättning* som ankarrisk, c) allmänhetens detektionsgrad.

I tabell 30 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar inom sjukersättning som bedöms orsakats av Försäkringskassan inom sjukersättning.

Tabell 30 Felaktiga utbetalningar inom sjukersättning orsakat av försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	5	2	7
Utbetalningar fel trots rätt beslut	4	2	5
Totalt	8	4	12

Sjukpenning

Sjukpenning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall.

Regler 2025

En person kan få hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukpenning vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. Under de första 14 dagarna i en sjukperiod ansvarar arbetsgivaren för att betala sjuklön till den som är anställd. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår även efter sjuklöneperioden kan en anställd få sjukpenning från Försäkringskassan. Den som är arbetslös eller egenföretagare kan få sjukpenning från Försäkringskassan redan från början av sjukperioden. För anställda och arbetslösa görs ett karensskridrag som motsvarar 20 procent av den sjuklön eller sjukpenning som den försäkrade får vid sjukfrånvaro en genomsnittlig kalendervecka. En egenföretagare har istället enligt huvudregeln 7 karensdagar, men även möjlighet att välja en karenstid på 1, 14, 30, 60 eller 90 dagar. Nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom ska från den 8:e dagen styrkas med läkarintyg.

Sjukpenning på normalnivå, motsvarande knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI), kan betalas ut under 364 dagar inom en ramtid om 450 dagar. Personer med allvarliga sjukdomar kan beviljas sjukpenning på normalnivå för obegränsad tid. Sjukpenning kan som högst baseras på inkomst motsvarande 10 prisbasbelopp vilket år 2025 motsvarade 1 250 kronor per dag vid hel sjukpenning på normalnivå. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår efter 364 dagar kan sjukpenning betalas ut i form av sjukpenning på fortsättningsnivå. Ersättningen motsvarar då knappt 75 procent av SGI vilket år 2025 motsvarade en maximal ersättning på 1 172 kronor per dag. Den som är arbetslös kan få sjukpenning med högst 543 kronor per dag.

Bedömning av arbetsförmågens nedsättning görs enligt den så kallade rehabiliteringskedjan:

- De första 90 dagarna bedöms arbetsförmågens nedsättning för *anställda* i förhållande till det vanliga arbetet eller annat tillfälligt arbete som arbetsgivaren kan erbjuda.
- Efter 90 dagar bedöms arbetsförmågens nedsättning för *anställda* även i förhållande till andra arbeten som arbetsgivaren kan erbjuda efter omplacering.
- Efter 180 dagar bedöms arbetsförmågens nedsättning för *anställda* mot angivet arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden. Det gäller dock inte om Försäkringskassan bedömer att det finns övervägande skäl, det vill säga att mer talar för än emot att hen kommer att kunna gå tillbaka till arbete hos arbetsgivaren inom 365 dagar i samma omfattning som tidigare, eller om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan mot sådant arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Då bedöms arbetsförmågens nedsättning i förhållande till arbete hos arbetsgivaren även efter dag 180. Om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan mot sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden kan bedömningen göras i förhållande till arbete hos arbetsgivaren även efter dag 365 trots att den försäkrade bedöms ha arbetsförmåga i ett arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden. Dessutom finns ytterligare en möjlighet till undantag från bedömningen mot normalt förekommande arbete om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl innebär att det finns stor sannolikhet för att individen kan vara tillbaka i ordinarie jobb eller annat arbete hos arbetsgivaren senast dag 550 i sjukperioden.
- För *egenföretagare* görs en prövning mot det vanliga arbetet fram till och med dag 180. Därefter prövas arbetsförmågens nedsättning i förhållande till sådant angivet arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden om det inte finns övervägande skäl för att hen kommer att kunna återgå i arbete inom 365 dagar eller om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan i förhållande till normalt förekommande arbeten. Också för egenföretagare finns undantaget särskilda skäl om det finns stor sannolikhet att individen kan vara tillbaka i arbete i det egna företaget senast dag 550 i sjukperioden.
- Anställda och egenföretagare som fyllt 63 år får sin arbetsförmåga prövad mot jobb hos arbetsgivaren även efter dag 180 i rehabiliteringskedjan.
- För *arbetslösa* prövas arbetsförmågens nedsättning redan från första sjukdagen i förhållande till sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden.

I tabell 31 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar orsakat av enskild inom sjukpenning.

Inom sjukpenning är *arbete trots ersättning* den största risken. Skattningen är lägre än i föregående omfattningsstudie. Vi kan inte redogöra för varför den är lägre, men

eftersom metoden är densamma som i föregående omfattningsstudie bör skillnaden inte bero på metodologiska förändringar.

Bosättning utomlands skattas med en ny metod som baseras på IP-inloggnings och bör betraktas som relativt säker, även om det troligen också innebär en underskattning eftersom endast personer som vi är relativt säkra befinner sig utomlands har inkluderats.

Utlandsvistelse utan medgivande från Försäkringskassan, vilket är aktuellt för personer som vill vistas utanför EU under sin sjukpenningperiod, skattas separat från bosättning utomlands.

Övriga risker har skattats med ankarriskmetoden och bör därför betraktas som osäkra.

Tabell 31 Felaktiga utbetalningar inom sjukpenning orsakat av enskild

	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Anställningsförhållanden ^{1a}	489	386	549	4%	23%
Arbete trots ersättning ^{1b}	588	464	660	58%	17%
Arbetstid, arbetsuppgifter ^{1a}	81	64	91	24%	57%
Bosättning utomlands ^{1c, 2}	18	18	18	28%	0%
Inkomstuppgifter ^{1a}	307	243	345	11%	73%
Omfattning ^{1a}	138	109	155	28%	18%
Sjukdom, arbetsförmåga ^{1a}	85	67	96	46%	96%
Utlandsvistelse utan medgivande ^{1a, 2}	98	78	110	21%	0%
Totalt	1 805	1 429	2 023	32%	29%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) ankarriskmetoden med *arbete trots ersättning* som ankarrisk, b) datamatchning, c) IP-metoden (utlandsvistelse).

² Bosättning utomlands och utlandsvistelse utan medgivande har studerats separat inom sjukpenning. Båda dessa risker hör till den systemövergripande risken *bosättning eller vistelse utomlands*.

I tabell 32 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms orsakats av Försäkringskassan inom sjukpenning.

Tabell 32 Felaktiga utbetalningar av sjukpenning orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	125	82	192
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	9	6	14
Utbetalningar fel trots rätt beslut	39	26	61
Ändrade förhållanden ej omhändertagna	0,3	0,2	0,5
Totalt	174	115	268

Statligt tandvårdsstöd

Det statliga tandvårdsstödet ska bidra till att personer med inga eller små tandvårdsbehov kan bibehålla en god tandhälsa samt att personer med stora tandvårdsbehov ska få tandvård till rimliga kostnader.

Regler 2025

Tandvården är avgiftsfri för barn och unga upp till och med det år de fyller 19 år. Från det år personer fyller 20 år lämnas statligt tandvårdsstöd för tandvårdsåtgärder. Tandvårdsstödet består av tre delar, allmänt tandvårdsbidrag, särskilt tandvårdsbidrag och ett högkostnadsskydd.

Det allmänna tandvårdsbidraget ska stimulera regelbundna besök hos tandläkare och är främst tänkt att användas för undersökningar och förebyggande tandvård. Storleken på det allmänna tandvårdsbidraget per år är

- 300 kronor i åldrarna 24 till 64 år
- 600 kronor i åldrarna 20 till 23 år och från 65 år och uppåt

Alla bosatta i Sverige tilldelas ett nytt allmänt tandvårdsbidrag den 1 juli varje år. Bidraget finns kvar i två år. Det går att spara bidraget från ett år till ett annat och använda två bidrag samtidigt.

Särskilt tandvårdsbidrag är ett bidrag som kan användas av de som har vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar som medför en risk för att tandhälsan försämras. Det särskilda tandvårdsbidraget är på 600 kronor per halvår och kan endast användas till förebyggande tandvårdsåtgärder som exempelvis undersökning och tandrengöring. Det allmänna och särskilda tandvårdsbidraget kan även användas för att delbetala ett avtal om abonnemangstandvård.

Högkostnadsskyddet innebär att personer som har höga kostnader för tandvård inte behöver betala hela kostnaden själv om kostnaden är högre än 3 000 kronor enligt statens referenspriser, eller tandläkarens respektive tandhygienistens priser om de är lägre. Högkostnadsskyddet beräknas under en ersättningsperiod om högst 12 månader. Högkostnadsskyddet täcker sedan

- 50 procent för kostnader över 3 000 och upp till 15 000 kronor
- 85 procent för kostnader som överstiger 15 000 kronor

I tabell 33 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar inom det statliga tandvårdsstödet som orsakats av annan aktör.

Resultaten är inte jämförbara med den tidigare redovisningen av omfattningsstudier. Det beror framförallt på att Försäkringskassan numera kontrollerar fler underlag i slumpkontrollerna inom det statliga tandvårdsstödet, vilket innebär att vi hittar fler typer av fel. Det har inneburit att framförallt fel orsakat av regionerna skattas högre denna gång. Det får även stor påverkan på vår skattning av andelen avsiktliga fel som orsakat av privata vårdgivare, vilket beskrivs närmare i metodbilagan (s. 76).

Tabell 33 Felaktiga utbetalningar inom statligt tandvårdsstöd orsakat av annan aktör

	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Privat	722	636	813	11%	
Region	194	146	244	0%	
Totalt	916	782	1 057	9%	100%

I tabell 34 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms orsakats av Försäkringskassan inom det statliga tandvårdsstödet.

Fel orsakat av Försäkringskassan inom det statliga tandvårdsstödet skattas till omkring 1 miljon kronor under 2025.

Tabell 34 Felaktiga utbetalningar inom statligt tandvårdsstöd orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	1	0,5	1
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	0,1	0,1	0,1
Totalt	1	1	1

Tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn gör det möjligt för föräldrar eller annan person att få ersättning för att vara hemma från arbetet med sjuka barn.

Regler 2025

Om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete i samband med sjukdom eller smitta hos barnet, sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare eller besök i samhällets förebyggande hälsovård, har hen rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

Detta gäller barn under 12 år och i vissa fall även äldre barn. Normalt kan ersättning för 60 dagar per barn och år betalas ut. När dessa har använts kan ytterligare 60 dagar tas ut, dock inte vid ordinarie vårdares sjukdom eller smitta. Rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av barn kan i vissa situationer överlåtas till en annan person, som i stället för föräldern stannar hemma från sitt arbete för att vårda barnet.

Föräldrar till allvarligt sjuka barn som inte har fyllt 18 år kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barn med obegränsat antal dagar. Båda föräldrarna kan då få ersättning för samma barn och tid. Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten med ett tak på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning kan också betalas ut i samband med ett barns födelse eller adoption, för kontaktdagar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller när ett barn avlidit.

I tabell 35 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar orsakats av enskild inom tillfällig föräldrapenning.

Den största risken inom tillfällig föräldrapenning är *arbete trots ersättning*. Likt i föregående redovisning har risken studerats utifrån slumpmässiga kontroller. I och med att konfidensintervallet är relativt snävt, och inte överlappar med konfidensintervallet för föregående omfattningsstudie innebär det att de felaktiga utbetalningarna har minskat inom tillfällig föräldrapenning.

Bosättning eller för lång vistelse utomlands har skattats med en ny metod som beskrivs i avsnittet *Bosättning eller långvarig vistelse utomlands*.

Tabell 35 Felaktiga utbetalningar inom tillfällig föräldrapenning orsakat av enskild

	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Arbete trots ersättning ^{1a}	921	872	970	47%	100%
Felaktiga inkomstuppgifter ^{1b}	64	61	67	6%	100%
Läkarintyg saknas ^{1b}	0,7	0,7	0,8	0%	100%
Bosättning eller vistelse utomlands ^{1c}	1,7	1,7	1,7	89%	89%
Totalt	987	935	1 039	45%	100%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) slumpkontroll, b) ankarriskmetoden med *arbete trots ersättning* som ankarrisk c) IP-metoden (utlandsvistelse).

I tabell 36 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms orsakats av Försäkringskassan inom tillfällig föräldrapenning.

Tabell 36 Felaktiga utbetalningar inom tillfällig föräldrapenning orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning, mkr	Nedre intervall, mkr	Övre intervall, mkr
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	53	7	99
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	7	1	12
Utbetalningar fel trots rätt beslut	2,5	0,3	4,6
Totalt	62	9	116

Underhållsstöd

Genom underhållsstöd garanteras barn till särlevande föräldrar underhåll även när den bidragsskyldige föräldern inte bidrar till barnets försörjning.

Regler 2025

Föräldrar är underhållsskyldiga för sina barn tills de fyller 18 år, eller längre om de fortfarande går i skolan. När barn bor stadigvarande hos en av föräldrarna ska den andra föräldern betala underhållsbidrag. Föräldrarna kan komma överens om ett lämpligt belopp eller beräkna det efter föräldrabalkens regler. Storleken på underhållsbidraget bestäms då efter barnens behov och föräldrarnas ekonomiska förmåga. En förälder kan få underhållsstöd för barn från Försäkringskassan om:

- den förälder som ska betala underhållsbidrag inte gör det eller betalar mindre än underhållsstödsbeloppet,
- faderskapet för barnet inte är fastställt,
- en ensamstående förälder har adopterat ett barn från utlandet.

Underhållsstödet är högst 1 673 kronor t.o.m. månaden när barnet fyller 7 år, 1 823 kronor t.o.m. månaden när barnet fyller 15 år och 2 223 kronor fr.o.m. månaden efter att barnet har fyllt 15 år.

Förlängt underhållsstöd kan betalas ut under den tid som barnet bedriver studier som ger rätt till förlängt barnbidrag eller studiehjälp enligt 2 kap. studiestödslagen men längst till och med juni det år då barnet fyller 20 år.

Underhållsstöd kan utbetalas i form av fullt underhållsstöd, eller utfyllnadsbidrag. När fullt underhållsstöd betalas ut ska den bidragsskyldige föräldern betala tillbaka hela eller delar av stödet till Försäkringskassan. Beloppet som ska betalas tillbaka beräknas på inkomster i Skatteverkets senaste beslut om slutlig skatt och fastställs till en procentsats beroende av hur många barn den bidragsskyldige ska försörja. Om den bidragsskyldige föräldern har betalat till Försäkringskassan i rätt ordning i minst tolv månader i följd, lämnas inte längre underhållsstöd för barnet från Försäkringskassan om det inte finns särskilda skäl till det. Den bidragsskyldige föräldern förutsätts då kunna betala underhåll direkt till den andra föräldern i stället.

I tabell 37 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som orsakats av enskild inom underhållsstöd.

Inom underhållsstöd har skenseparation skattats med en ny metod, som beskrivs i avsnittet *Skenseparation och dolt sammanboende*. Skattningen kan därför inte jämföras med skattningen för den föregående studien.

För risken *barnet studerar inte* är bedömningen att Försäkringskassan får kännedom om samtliga fel genom impulser från CSN. Men det förekommer att impulserna kommer försent, varpå pengar hinner utbetalas. Detta innebär att det inte finns något mörkertal för denna risk, varpå resultatet är en redovisning av upptäckta felaktiga utbetalningar.

Att *barnet inte bor hos boförälder* har skattats med allmänhetens detektionsgrad, och skattningen bör därför betraktas med försiktighet.

Tabell 37 Felaktiga utbetalningar inom underhållsstöd orsakat av enskild

	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall	Andel avsiktliga fel (%)	Vid ansökan (%)
Barnet bor inte hos boförälder ^{1a}	121	98	151	5%	0%
Barnet studerar inte ^{1b}	10	10	10	0%	0%
Bosättning / vistelse utomlands ^{1c}	20	10	30	66%	7%
Skenseparation ^{1d}	120	104	146	28%	27%
Totalt	271	223	337	19%	12%

¹ Metoder som används för att skatta respektive risk: a) allmänhetens detektionsgrad, b) upptäckta felaktiga utbetalningar, c) uppräknig av tidigare (2021) skattning, d) IP-metoden (skenseparation).

I tabell 38 nedan redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar som bedöms orsakats av Försäkringskassan inom underhållsstöd.

Tabell 38 Felaktiga utbetalningar inom underhållsstöd orsakat av Försäkringskassan

Felorsak	Punktskattning	Nedre intervall	Övre intervall
Ej tillräckliga uppgifter för att fatta korrekta beslut	2	1	4
Tillräckliga och korrekta uppgifter, fel beslut	4	2	6
Utbetalningar fel trots rätt beslut	0,4	0,2	0,5
Totalt	7	4	10

Övriga ersättningar

I detta avsnitt redogörs en övergripande beskrivning av de ersättningar där omfattningen av felaktiga utbetalningar helt har beräknats med schablon. Merkostnadsersättning har delvis beräknats med schablon, endast fel orsakat av Försäkringskassan har studerats kvantitativt inom ersättningen.

Adoptionsbidrag

Adoptionsbidrag ska täcka en del av kostnaden vid adoption av ett barn från ett annat land.

Regler 2025

Adoptionsbidrag är ett ekonomiskt stöd som den försäkrade får för att täcka en del kostnader när vid adoption av ett barn från ett annat land.

Förutsättningarna för att få adoptionsbidrag är att

- adoptionen är godkänd av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) eller av en svensk domstol. Ett utländskt adoptionsbeslut gäller också, om landet är anslutet till Haagkonventionen
- adoptionen är förmedlad av en organisation som är auktoriserad av MFoF
- barnet är utländsk medborgare
- barnet inte är bosatt i Sverige när det kommer i vårdnadshavarens vård
- barnet inte har fyllt 10 år
- vårdnadshavaren är bosatt i Sverige.

Vårdnadshavaren kan ansöka om adoptionsbidrag när adoptionen har blivit giltig i Sverige, och ansökan måste ske inom ett år. Bidraget är 75 000 kronor per barn och är skattefritt.

Arbetsskadelivränta

Arbetsskadelivränta ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetsskada.

Regler 2025

Alla som förvärvsarbetar i Sverige är försäkrade för arbetsskada. Med arbetsskada menas skada till följd av olycksfall eller skadlig inverkan i arbetet.

Arbetsskadelivränta är en ersättning som kommer i fråga först om en godkänd arbetsskada medför en bestående nedsättning av förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete.

Sjukskrivning på grund av arbetsskada fungerar i stort sett som en vanlig sjukskrivning. Den som har en arbetsskada som har visat sig den 1 januari 2003 eller senare får dock kompensation för karensavdrag när hen beviljas livränta.

Livräntan ger ersättning för hela den bestående inkomstförlusten. Vid beräkning av livräntans storlek jämförs den inkomst personen antas ha tjänat om skadan inte hade inträffat med den inkomst hen beräknas kunna få efter skadan. Livräntan ger ersättning för hela mellanskillnaden men kan aldrig bli högre än 7,5 prisbasbelopp per år, motsvarande 36 750 kronor per månad år 2025.

Bilstöd

Bilstöd ska möjliggöra ett aktivt, delaktigt och självständigt liv för personer med funktionsnedsättning.

Regler 2025

Personer som har en funktionsnedsättning som ger stora svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer kan få bilstöd. Svårigheterna ska finnas kvar i minst nio år. Även föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få bilstöd om de behöver bilen för att kunna förflytta sig tillsammans med barnet.

Bilstöd består av flera bidrag. Det finns tre bidrag för att köpa bil – grundbidrag, anskaffningsbidrag och tilläggsbidrag. Tilläggsbidraget består av tre delar: bidrag för den som behöver efteranpassa bilen, bidrag för den som behöver en särskilt lämpad bil och bidrag för den som behöver särskilda originalmonterade anordningar i bilen. Beroende på inkomsten kan även anskaffningsbidrag vara aktuellt. Bidrag för inköp av bil kan beviljas vart nionde år. Anpassningsbidrag kan beviljas för anpassning av fordon. Bilstöd kan i vissa fall även beviljas för körkortsutbildning. Bilstöd beviljas främst till bil, men även till andra motorfordon som motorcykel eller moped

Boendetillägg

Med boendetillägget ska man kunna få ett i stort sett oförändrat inkomstskydd när

man inte längre kan få sjukersättning eller aktivitetsersättning och bostadstillägg.

Regler 2025

Boendetillägg är ett tillägg till sjukpenning, sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning och rehabiliteringspenning i särskilda fall som betalas ut månadsvis. Det är till för att säkerställa att den försäkrade som inte längre har aktivitetsersättning och bostadstillägg ska kunna ha ett oförändrat inkomstskydd. Boendetillägget påverkas av om ersättningen som grundar rätten till boendetillägget är hel eller partiell. Det påverkas också av ersättningens storlek på så sätt att det minskar om ersättningen är över 83 950 kronor per år. Boendetilläggets storlek beror på den försäkrades civilstånd och antal barn. Boendetillägget minskar om den försäkrade får bostadsbidrag. Boendetillägget betalas ut månadsvis i efterskott och räknas om vid förändringar.

Tilläggsbelopp vid familjeförmån

Tilläggsbelopp vid familjeförmån är socialförsäkringsförmåner som betalas ut med stöd av EU-förordningar till familjer som befinner sig i en gränsöverskridande situation.

Regler 2025

För att underlätta den fria rörligheten inom EU/EES och Schweiz finns gemensamma bestämmelser om hur social trygghet ska samordnas mellan medlemsländerna.

Syftet med bestämmelserna om familjeförmåner är att en familj som av olika anledningar utnyttjat sin rätt till fri rörlighet inom unionen, ska ha rätt till familjeförmåner i alla aktuella medlemsländer, som om barnet var bosatt där.

Förmånerna i fråga är följande:

- * barnbidrag
- * förlängt barnbidrag
- * flerbarnstillägg
- * bostadsbidrag i form av
 - o särskilt bidrag för hemmavarande barn
 - o särskilt bidrag för barn som bor växelvis och umgängesbidrag
- * studiebidrag och extra tillägg till studiebidrag
- * föräldrapenning
- * efterlevandestöd.

Utgångspunkten är villkoren i de respektive förmånerna, men Försäkringskassan utreder också vilket EU-land som är primärland och som därmed ska stå för familjeförmånerna. Sekundärlandet betalar ut ett belopp som motsvarar mellanskillnaden, det vill säga tilläggsbeloppet, om beloppet för förmånen i sekundärlandet är högre än i primärlandet.

Graviditetspenning

Gravida kvinnor som har ett fysiskt ansträngande arbete eller andra risker i arbetsmiljön har möjlighet att ansöka om graviditetspenning om de inte kan fortsätta arbeta och inte heller kan få andra arbetsuppgifter av arbetsgivaren.

Regler 2025

En gravid kvinna med ett fysiskt ansträngande arbete kan få graviditetspenning om arbetsgivaren inte kan omplacera henne till ett mindre ansträngande arbete i slutet av graviditeten och arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel. Graviditetspenning kan betalas ut under högst 50 dagar under de två sista månaderna av graviditeten. Finns det enligt arbetsmiljölagen förbud fattat av arbetsgivaren mot ett visst arbete under graviditeten har en kvinna rätt till graviditetspenning för varje dag som förbudet gäller (vilket kan innebära hela graviditeten, dock betalas graviditetspenning aldrig ut för de tio sista dagarna innan beräknad förlossning). Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten med ett tak på 7,5 prisbasbelopp.

Närståendepenning

Närståendepenning gör det möjligt för en person att avstå från förvärvsarbete för att vårda en närstående som är svårt sjuk.

Regler 2025

Närståendepenning är en ersättning för den som avstår från att arbeta för att vara med en närstående som är svårt sjuk i lagens mening. I lagen definierar man svårt sjuk som att den närståendes hälsotillstånd är så nedsatt att det finns ett påtagligt hot mot hans liv på viss tids sikt. Sjukdomstillstånd som på flera års sikt utvecklas till livshotande tillstånd ger däremot inte rätt till närståendepenning.

I regel kan närståendepenning betalas ut i högst 100 dagar för varje enskild sjuk individ som vårdas. Närståendepenning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Maximal ersättning är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten baserat på 10 prisbasbelopp.

Rehabiliteringspenning

Rehabiliteringsåtgärder som ska underlätta för sjukskrivna att återgå till arbete.

Regler 2025

Arbetsträning och utbildning är exempel på arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder.

När en person deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering kan hen få rehabiliteringspenning om arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom. Ett särskilt bidrag som täcker vissa kostnader som kan uppstå i samband med rehabiliteringen (exempelvis för resor) kan också betalas ut. Vidare kan Försäkringskassan ge bidrag till arbetshjälpmedel.

Rehabiliteringspenning lämnas för samma nivåer som för sjukpenning, dvs. som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Rehabiliteringspenning kan som högst baseras på inkomst motsvarande 10 prisbasbelopp. Rehabiliteringspenningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och räknas in i de 364 dagar som den försäkrade maximalt kan få sjukpenning på normalnivå. År 2025 var den maximala rehabiliteringspenningen per dag på normalnivå 1 250 kronor. Efter dessa 364 dagar kan rehabiliteringspenning på fortsättningsnivå, motsvarande knappt 75 procent av SGI betalas ut. År 2025 var maximal ersättning per dag på fortsättningsnivå 1 172 kronor.

Rehabiliteringspenning i särskilda fall

Rehabiliteringsåtgärder som ska underlätta för sjukskrivna att återgå till arbete.

Regler 2025

Rehabiliteringspenning i särskilda fall kan beviljas till personer med låg eller ingen SGI, som tidigare haft tidsbegränsad sjukersättning under maximal tid eller aktivitetsersättning som upphört då den enskilde fyllt 30 år.

När en person deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering kan hen få rehabiliteringspenning i särskilda fall om arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom. Ett särskilt bidrag som täcker vissa kostnader som kan uppstå i samband med rehabiliteringen (exempelvis för resor) kan också betalas ut. Vidare kan Försäkringskassan ge bidrag till arbetshjälpmedel.

Sjukdomsbegreppet som gäller för rehabiliteringspenning i särskilda fall är något vidare än det som gäller för rehabiliteringspenning. I sjukdomsbegreppet ingår även "annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan".

Den enskildes arbetsförmåga bedöms på samma sätt som för den som är arbetslös. Det innebär att Försäkringskassan utreder om den enskilde har förmåga att försörja sig själv genom förvärvsarbete i en sådan yrkesgrupp som innehåller arbeten som normalt förekommer på arbetsmarknaden, eller annat lämpligt arbete

som är tillgängligt för hen. Övriga villkor för rehabiliteringspenning i särskilda fall är desamma som för rehabiliteringspenning.

Rehabiliteringspenning i särskilda fall kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Maxbeloppet för rehabiliteringspenning i särskilda fall under år 2025 var 230 kronor per dag.

Smittbärappenning

Smittbärappenning ger ekonomisk trygghet till personer som inte får förvärvsarbete på grund av att de har eller kan antas ha en smittsam sjukdom.

Regler 2025

En person som inte får förvärvsarbete på grund av att hen har eller antas ha en smittsam sjukdom kan få ersättning från Försäkringskassan i form av smittbärappenning. Med smittsam sjukdom menas allmänfarlig och samhällsfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen. I normalfallet behövs ett läkarintyg som visar att man inte får arbeta på grund av smitta. Smittbärappenning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Maximal ersättning är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten baserat på 10 prisbasbelopp.

Sjukpenning i särskilda fall

Sjukpenning i särskilda fall ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall.

Regler 2025

Sjukpenning i särskilda fall ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall.

Sjukpenning i särskilda fall är en förmån som kan beviljas till personer med låg eller ingen SGI, och som tidigare haft tidsbegränsad sjukersättning under maximal tid eller aktivitetsersättning som upphört då den enskilde fyllt 30 år.

Sjukdomsbegreppet som gäller för sjukpenning i särskilda fall är något vidare än det som gäller för sjukpenning. I sjukdomsbegreppet ingår även "annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan".

Den enskildes arbetsförmåga bedöms på samma sätt som för den som är arbetslös. Det innebär att Försäkringskassan utreder om den enskilde har förmåga att försörja sig själv genom förvärvsarbete i en sådan yrkesgrupp som innehåller arbeten som normalt förekommer på arbetsmarknaden, eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för hen.

Sjukpenning i särskilda fall kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Maxbeloppet för sjukpenning i särskilda fall under år 2025 var 230 kronor per dag.

Jämförelse mellan redovisningar

I tabell 39 och 40 nedan redovisas skattningarna för fel orsakade av enskild inom de förmåner där det studerats, samt statligt tandvårdsstöd, med motsvarande skattningar i omfattningsstudien 2021. Skillnaderna är inte att betrakta som förändringar.

Tabell 39 Skillnad mellan redovisade skattningar 2021 och 2025.

Ersättning och risk	Skattning 2021 (andel av utgifter, %)	Skattning 2025 (andel av utgifter, %)	Skillnad ¹ i andel av utgifter, procent-enheter	Metod 2021/2025
Arbetskadelivränta	5,4 (0,25%)	- (-)	-	
Ökad inkomst	5,4 (0,25%)	- (-)	-	Riktat urval / ej studerat
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	363 (1,8%)	723 (3,8%)	2,0%	
Arbete trots ersättning	- (-)	271 (1,4%)	-	Ej studerat / datamatchning
Arbetssökande har inte sökt de jobb som de har redovisat	- (-)	286 (1,5%)	-	Ej studerat / stickprovskontroller
Bosättning eller vistelse utomlands	- (-)	158 (0,83%)	-	Ej studerat / IP-metoden
Felaktiga programbeslut till personer som inte har rätt att vistats i Sverige	- (-)	8,6 (0,05%)	-	Ej studerat / underrättelser från UBM
Aktivitetserättning	7,0 (0,20%)	73 (1,3%)	1,1%	
Arbete trots ersättning	3,3 (0,10%)	12 (0,21%)	0,11%	Riskbaserat urval
Bosättning eller vistelse utomlands	- (-)	4,2 (0,07%)	-	Ej studerat / ankarriskmetoden
Studieavbrott (förlängd skolgång)	3,8 (0,11%)	56 (0,99%)	0,88%	Ankarriskmetoden
Övriga risker	0,2 (0,00%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Barnbidrag	229 (0,69%)	191 (0,60%)	-0,09%	
Barnet studerar inte	10,0 (0,03%)	13 (0,04%)	0,01%	Upptäckta felaktiga utbetalningar
Bosättning eller vistelse utomlands	206 (0,62%)	177 (0,55%)	-0,06%	Uppräkning av tidigare skattning
Förälder är inte vårdnadshavare	6,0 (0,02%)	0,2 (0,00%)	-0,02%	Ankarriskmetoden / upptäckta felaktiga utbetalningar
Har utländsk ersättning	3,0 (0,01%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Saknar uppehållstillstånd	3,0 (0,01%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Bostadsbidrag	741 (18%)	499 (16%)	-1,9%	
Barnet studerar inte	1,0 (0,02%)	6,3 (0,20%)	0,17%	Upptäckta felaktiga utbetalningar
Bosättning eller vistelse utomlands	49 (1,2%)	9,9 (0,31%)	-0,85%	Uppräkning av tidigare skattning / IP-metoden
Folkbokföring	3,0 (0,07%)	12 (0,39%)	0,32%	Allmänhetens detektionsgrad
Inkomstsuppgifter	587 (14%)	387 (12%)	-1,7%	Totalkontroll (slutavstämning)
Sammanboende eller skenseparation	97 (2,3%)	83 (2,6%)	0,32%	Allmänhetens detektionsgrad
Övriga risker	3,0 (0,07%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Bostadstillägg	146 (2,9%)	145 (2,3%)	-0,67%	
Boendekostnad	6,0 (0,12%)	8,5 (0,13%)	0,01%	Baserat på annan ersättning / ankarriskmetoden
Bosättning eller vistelse utomlands	- (-)	22 (0,34%)	-	Ej studerat / allmänhetens detektionsgrad
Folkbokföring	24 (0,48%)	18 (0,28%)	-0,20%	Baserat på annan ersättning / allmänhetens detektionsgrad
Förmögenhet	57 (1,1%)	53 (0,83%)	-0,31%	Ankarriskmetoden
Sammanboende/skenseparation	36 (0,72%)	8,0 (0,12%)	-0,60%	Baserat på annan ersättning / allmänhetens detektionsgrad
Ökad inkomst	23 (0,46%)	36 (0,56%)	0,10%	Riskbaserat urval

¹ Skillnaderna mellan skattningarna är i allmänhet inte att betrakta som förändringar.

Tabell 40 Skillnad mellan redovisade skattningar 2021 och 2025.

Ersättning och risk	Skattning 2021 (andel av utgifter, %)	Skattning 2025 (andel av utgifter, %)	Skillnad ¹ i andel av utgifter, procent- enheter	Metod 2021/2025
Föräldrapenning	1 139 (3,2%)	1 473 (4,0%)	0,71%	
Arbete trots ersättning	935 (2,7%)	1 272 (3,4%)	0,75%	Slumpkontroll
Bosättning eller vistelse utomlands	166 (0,47%)	70 (0,19%)	-0,28%	Allmänhetens detektionsgrad / IP-metoden
Egen sjukdom	- (-)	13 (0,03%)	-	Ej studerat / ankarriskmetoden
Felaktiga inkomstuppgifter	25 (0,07%)	118 (0,32%)	0,24%	Ankarriskmetoden
Övriga risker	13 (0,04%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Omvårdnadsbidrag	112 (3,9%)	58 (0,90%)	-2,9%	
Annat samhällsstöd	- (-)	31 (0,48%)	-	Ej studerat / Omprövningar
Barnet omhändertaget	- (-)	7,0 (0,11%)	-	Ej studerat / Omprövningar
Bosättning eller vistelse utomlands	- (-)	17 (0,27%)	-	Ej studerat / Omprövningar
Ändrat vårdbehov	- (-)	3,0 (0,05%)	-	Ej studerat / Omprövningar
Sjukersättning	59 (0,18%)	141 (0,35%)	0,16%	
Arbete trots ersättning	31 (0,10%)	95 (0,23%)	0,14%	Riskbaserat urval
Bisysslor	0,2 (0,00%)	0,2 (0,00%)	0,00%	Ankarriskmetoden
Bosättning utomlands	26 (0,08%)	40 (0,10%)	0,02%	Ankarriskmetoden / allmänhetens detektionsgrad
Sjukdom, arbetsförmåga	1,1 (0,00%)	4,2 (0,01%)	0,01%	Ankarriskmetoden
Studier	0,6 (0,00%)	1,2 (0,00%)	0,00%	Ankarriskmetoden
Sjukpenning	2 158 (6,3%)	1 805 (3,6%)	-2,7%	
Anställningsförhållanden	609 (1,8%)	489 (0,98%)	-0,79%	Ankarriskmetoden
Arbete trots ersättning	882 (2,6%)	588 (1,2%)	-1,4%	Datamatchning
Arbetsid, arbetsuppgifter	47 (0,14%)	81 (0,16%)	0,02%	Ankarriskmetoden
Bisyssla	28 (0,08%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Har fött barn under tid med ersättning	39 (0,11%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Inkomstuppgifter	195 (0,57%)	307 (0,62%)	0,05%	Ankarriskmetoden
Omfattning	58 (0,17%)	138 (0,28%)	0,11%	Ankarriskmetoden
Sjukdom, arbetsförmåga	106 (0,31%)	85 (0,17%)	-0,14%	Ankarriskmetoden
Studerar	51 (0,15%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Bosättning eller vistelse utomlands ²	86 (0,25%)	116 (0,23%)	-0,02%	Allmänhetens detektionsgrad / IP-metoden, ankarriskmetoden
Övriga risker	56 (0,16%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Statligt tandvårdsstöd	430 (6,3%)	916 (11%)	5,1%	Slumpkontroll
Tillfällig föräldrapenning	1 372 (14%)	987 (10%)	-3,5%	
Annan ersättning	1,7 (0,02%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Arbete trots ersättning	1 312 (13%)	921 (9,5%)	-3,6%	Slumpkontroll
Bosättning eller vistelse utomlands	- (-)	1,7 (0,02%)	-	Ej studerat / IP-metoden
Felaktiga inkomstuppgifter	55 (0,55%)	64 (0,66%)	0,11%	Ankarriskmetoden
Läkarintyg saknas	1,0 (0,01%)	0,7 (0,01%)	0,00%	Ankarriskmetoden
Övriga risker	2,9 (0,03%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat
Underhållsstöd³	191 (5,0%)	271 (6,9%)	-0,36%	
Barnet bor inte hos boförälder	95 (2,5%)	121 (3,1%)	-0,54%	Allmänhetens detektionsgrad
Barnets studier (studiehjälp, studieavbrott)	5,0 (0,13%)	10 (0,26%)	0,07%	Upptäckta felaktiga utbetalningar
Bosättning eller vistelse utomlands	47 (1,2%)	20 (0,50%)	-1,3%	Uppräkning av tidigare skattnings
Sammanboende, skenseparation	34 (0,89%)	120 (3,0%)	1,8%	Allmänhetens detektionsgrad / IP-metoden
Övriga risker	11 (0,29%)	- (-)	-	Ankarriskmetoden / ej studerat

¹ Skillnaderna mellan skattningarna är i allmänhet inte att betrakta som förändringar.

² I omfattningsstudien 2025 skattas bosättning utomlands (med IP-metoden) och utlandsvistelse utan medgivande (med ankarriskmetoden) separat. Detta motsvarar summan av skattningarna.

³ Underhållsstöd relateras till försäkringsutgifter inklusive inbetalningar från underhållsskyldiga.

Metodbilaga

I detta avsnitt beskrivs metoderna som används för att skatta omfattningen av felaktiga utbetalningar för olika risker för de ersättningar som inte skattats med schablon. Hänvisningar till vilken metod som använts för att skatta respektive risk per ersättning återfinns i tabellerna i ersättningsbilagan för fel orsakade av enskild. Metodavsnitt som endast gäller en eller två ersättningar rubriceras med dessa ersättningar med namnet för metoden i parentes. *Ankarriskmetoden* och *allmänhetens detektionsgrad* används inom flera ersättningar, och avsnitten rubriceras med metodnamnen, Fel orsakade av Försäkringskassan skattas med samma metod för alla ersättningar, och metoden beskrivs i avsnittet nedan.

Flera metoder använder *upptäckta felaktiga utbetalningar*. Detta utgörs av felaktiga utbetalningar som har skett under 2025, och upptäckts till och med juli 2026. Data för detta baseras på beslutsunderlagen till återkravsärenden, oavsett om beslut om återkrav har fattats eller ej. Anledningen till att de upptäckta felaktiga utbetalningarna används inom skattningar för mörkertalet av (icke upptäckta) felaktiga utbetalningar är att de ofta är den bästa informationen vi har kring felaktiga utbetalningar överhuvudtaget. Dock bör skattningar som baseras på upptäckta felaktiga utbetalningar generellt sett betraktas med särskild försiktighet, eftersom de inte utgör ett slumpmässigt urval, och därför kommer ge mer eller mindre skeva resultat.

Andelen fel vid ansökan och andelen avsiktliga fel

Den skattade andelen felaktiga utbetalningar som sker *vid ansökan* baseras på upptäckta felaktiga utbetalningar inom samtliga risker. Den skattade andelen *avsiktliga* felaktiga utbetalningar baseras på andelen upptäckta felaktiga utbetalningar som har lett till polisanmälningar. Denna metod används emellertid inte för arbete trots ersättning inom föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och sjukpenning, för hög inkomst inom bostadsbidrag, samt det statliga tandvårdsstödet. Metoderna för att skatta avsiktliga fel inom dessa ersättningar återfinns i respektive ersättningsspecifika metodavsnitt nedan.

Metoden att basera dessa andelar på upptäckta felaktiga utbetalningar innebär att vi antar att andelarna är desamma i mörkertalet av felaktiga utbetalningar. Till exempel, om femtio procent av de upptäckta felaktiga utbetalningarna har skett vid ansökan inom en given ersättning och risk, antar vi också att femtio procent av de *icke upptäckta* felaktiga utbetalningarna också skett vid ansökan. Detta har en inneburen osäkerhet, eftersom upptäckta och icke-upptäckta felaktiga utbetalningar inte behöver ha samma fördelning vad gäller andel vid ansökan och andel avsiktligt. Dock, som påpekas i ingressen till denna metodbilaga, är det ofta den bästa information vi har tillgänglig.

Fel orsakade av Försäkringskassan

Fel orsakade av Försäkringskassan baseras i grunden på de slumpkontroller som myndighets enhet för intern försäkringskontroll (IFK) gör. Det går emellertid inte att direkt utgå från utfallet av intern försäkringskontrollers kontroller. Skälen för, och hanteringen av, detta beskrivs i avsnittet nedan. Det handlar om att det är svårt att skatta medelbeloppet i felaktiga utbetalningar per ärende, IFK:s bedömning av vissa

ärenden där tillräckliga underlag saknas, samt huruvida den slutliga skattningen faktiskt är högre än de upptäckta felaktiga utbetalningarna, vilket den måste vara.

De första två avsnitten nedan beskriver hur en presumtiv skattning görs baserat på IFK:s kontroller, medan det sista avsnittet beskriver hur en slutlig skattning bestäms i de fall den presumtiva skattningen är lägre än de upptäckta felaktiga utbetalningarna.

Medelbeloppet för fel är svårt att skatta

IFK:s kontroller är utformade så att man får en tillräckligt god skattning för andelen av ärendena som är felaktiga. Inom flera ersättningar är emellertid antalet felaktiga ärenden mycket få under 2025. Detta gör att skattningen för det felaktiga *medelbeloppet per ärende* är svårt att skatta, eftersom den kommer vara starkt påverkad av enskilda observationer, även om dessa inte är särskilt extrema.

För att ta hänsyn till detta görs skattningen av medelfelet baserat på kontroller under perioden 2022 till 2025, medan skattningen av andelen fel endast baseras på studieåret 2025. Antagandet som ligger till grund för detta är således att skillnaden i de felaktiga utbetalningarnas storlek är försumbar i jämförelse med skillnaden i andelen felaktiga ärenden. Motiveringen till att göra antagandet är emellertid snarare att variationen mellan felaktiga utbetalningar ett givet år är större än mellan åren, varför det är bättre att inkludera flera år för att gå en mer träffsäker punktskattning.

Rent praktiskt innebär detta att skattningen utgörs av skattningen för andelen felaktiga ärenden (baserat på 2025) multiplicerat med skattningen för medelbeloppet i felaktiga utbetalningar per felaktigt ärende (baserat på 2022 till 2025) multiplicerat med totalpopulationen av ärenden 2025.

För att skatta andelen för orsaker till fel användes dock alltid utfallet från intern försäkringskontrollns granskningar, baserat på åren 2022–2025. Anledningen till att flera år användes är återigen att antalet ärenden med fel är relativt lågt, varför endast 2025 års utfall skulle leda till mer osäkra skattningar. Kategoriseringen av orsaker till fel har gjorts av IFK:s interngranskare, utifrån den de kategorier som användes i omfattningsstudierna 2021.

Ärenden som inte går att bedöma om det är fel eller ej

Intern försäkringskontrollns kontroller kan även ha utfallet att det inte går att bedöma huruvida en felaktig utbetalning skett eller inte, vilket innebär att de uppgifter som krävs för att konstatera att utbetalningen är korrekt heller inte finns i det underliggande ärendet. Detta innebär att ärendet kan vara att betrakta som felaktigt. Detta är en skillnad från föregående omfattningsstudie, då endast konstaterbart felaktiga belopp inkluderades.

För att ta hänsyn till att belopp som inte går att bedöma om de är felaktiga eller inte *kan* vara felaktiga görs det enkla antagandet att de med femtio procents sannolikhet är felaktiga. Punktskattningen för en given ersättning motsvarar således summan av skattningen baserat på helt felaktiga ärenden plus hälften av skattningen baserat på ärenden som inte går att bedöma om de felaktiga eller inte. Den nedre intervallgränsen motsvarar skattningen baserat på de rent felaktiga ärendena, och den övre intervallgränsen motsvarar summan för de båda skattningarna, men där hela beloppet för ärendena som inte går att bedöma tas med. Ett statistiskt konfidensintervall skulle ge en snävare intervallbredd än det förevarande tillvägagångssättet, varför detta inte används.

Upptäckta felaktiga utbetalningar kan vara högre än den presumtiva skattningen

Ett problem med att bygga skattningarna på de kontroller som görs av intern försäkringskontroll är att den slutliga skattningen kan bli lägre än de upptäckta felaktiga utbetalningarna för det givna året. Detta problem fanns också under omfattningsstudien 2021, och hanteras då som nu genom att räkna upp de upptäckta felaktiga utbetalningarna med en faktor som baseras på ersättningar där skattningen baserad på intern försäkringskontrollns granskningar är lägre än de upptäckta felaktiga utbetalningarna. Faktorn består av medelvärdet för den relativa skillnaden mellan de upptäckta felaktiga utbetalningarna och skattningen (för punktskattning samt intervallgränser). Till exempel, om de upptäckta felaktiga utbetalningarna är 10 miljoner, och skattningen är 20 miljoner med ett intervall på 15 och 30 miljoner, har vi faktorn 2 för punktskattningen, samt 1,5 och 3 för intervallgränserna.

Ankarriskmetoden

Inom de ersättningar som inte skattas med schablon finns åtminstone *en* risk som skattas med en kvantitativ metod, vilket ger mer eller mindre tillförlitliga skattningar. *Ankarriskmetoden* är en metod för att också skatta andra, oftast smärre, risker, som förekommer i de upptäckta felaktiga utbetalningarna, men för vilka vi inte har en metod för att skatta dem. Ankarriskmetoden är att betrakta som särskilt osäker, och dess huvudsakliga syfte är att lyfta fram att de risker som skattas med denna metod faktiskt *förekommer* i relativt stor utsträckning bland de upptäckta felaktiga utbetalningarna, snarare än att ge en tillförlitlig skattning av mörkertalet för dessa risker. Ett delsyfte är också att poängtera att, även om en större risk skattas med en tillförlitlig kvantitativ metod, är det egentliga mörkertalet vad gäller samtliga risker alltid större än mörkertalet för denna enskilda risk.

Antagandet som ligger till grund för ankarriskmetoden är att *upptäcktsrisken* för de risker som *inte* skattas med en kvantitativ metod är lika stor för de risker som har skattats med en kvantitativ metod. De metoder som skattats med kvantitativ metod benämns *ankarrisker*. En konsekvens av detta antagande är att andelen fel som en viss risk orsakar i de upptäckta felaktiga utbetalningarna antas vara lika stor i mörkertalet av felaktiga utbetalningarna.

Metoden illustreras lättast genom ett fiktivt exempel. Vi antar att vi har skattat *arbete trots ersättning* med en kvantitativ metod – detta är *ankarrisken* i exemplet. De övriga risker som vi vet finns i relativt stor utsträckning i ersättningen, eftersom de förekommer i de upptäckta felaktiga utbetalningarna, kan vi *inte* skatta med kvantitativ metod, och vi använder därför ankarriskmetoden för att göra skattningen. Exemplet illustreras i tabell 41.

Tabell 41 Exempel över hur ankarriskmetoden används för att skatta felaktiga utbetalningar för risker där metod saknas.

Risk	Upptäckta felaktiga utbetalningar (mkr)	Kvantitativ skattning omfattning	Skattning av omfattning
Arbete trots ersättning (ankarrisk)	60	600	600
Boendekostnad	20	*	200
Felaktig inkomstuppgift	10	*	100
Folkbokföring	5	*	50
Sammanboende	5	*	50
Totalt	100		1 000

I exemplet summerar de upptäckta felaktiga utbetalningarna till 100 miljoner kronor, för att förtydliga att andelen felaktiga utbetalningar i en given risk är lika stor i de upptäckta felaktiga utbetalningarna, som i skattningen, som inkluderar mörkertalet. Till exempel utgör boendekostnad 20 procent av både upptäckta felaktiga utbetalningar och skattningen av den totala omfattningen.

Ett annat sätt att betrakta ankarriskmetoden är att de upptäckta felaktiga utbetalningarna multipliceras med en faktor, i detta fall 10, för att skatta den totala omfattningen. Denna faktor bestäms av förhållandet mellan den kvantitativa skattningen för ankarrisken (600 miljoner) och de upptäckta felaktiga utbetalningarna för ankarrisken (60 miljoner), vilket är 10 i detta exempel.

De skattningar som görs med ankarriskmetoden för en *icke-ankarrisk* beror således endast på två förhållanden:

- 1) Ankarriskens kvantitativa skattning av omfattningen av felaktiga utbetalningar.
- 2) Andelen icke-ankarrisken utgör i de upptäckta felaktiga utbetalningarna.

Det är det andra förhållandet som leder till att ankarriskmetoden är särskilt osäker – rimligen har vissa risker högre upptäcktsrisk än andra, och utgör därför en större andel av de upptäckta felaktiga utbetalningarna än andelen de utgör av mörkertalet av felaktiga utbetalningar, och vice versa. Båda förhållanden gör dessutom att jämförelser mellan icke-ankarrisker skattningar i denna omfattningsstudie med föregående omfattningsstudies skattningar helt meningslösa. Att en viss icke-ankarrisk har en högre skattning beror antingen på att ankarriskens skattning är högre, eller icke-ankarrisken upptäckts i högre utsträckning, vilket mycket väl kan bero på att myndigheten effektiviserat arbetet att upptäcka risken. Det är i princip omöjlig att härleda skillnaden till en faktisk förändring i den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar inom risker som skattats med ankarriskmetoden.

Allmänhetens detektionsgrad

Allmänhetens detektionsgrad är ett mått på hur stor andel av de faktiska felaktiga utbetalningarna som upptäcks och rapporteras genom impulser från allmänheten. Detektionsgraden beräknas genom att jämföra antalet fel som identifierats genom allmänhetens impulser med en skattning av det totala antalet faktiska fel. Skattningen för det totala antalet fel härrör från en kvantitativ metod. Detektionsgraden används sedan för att skatta vissa folkbokföringsrelaterade risker inom ersättningar där det inte har gått att använda en annan kvantitativ metod för skattningen. Grundantagandet i metoden är således att allmänhetens detektionsgrad är konstant mellan liknande risker inom olika ersättningar.

Om allmänheten exempelvis under ett år rapporterar 100 fall av *utlandsvistelse* inom barnbidrag och myndigheten, genom en kvantitativ metod, bedömer att det totalt har förekommit 1 000 faktiska fall, är allmänhetens detektionsgrad 10 procent. I exemplet har vi inte en kvantitativ metod att skatta utlandsvistelse inom bostadsbidrag. Dock har 10 fall av utlandsvistelser rapporterats till myndigheten. Under antagandet att allmänhetens detektionsgrad är lika hög inom bostadsbidrag som i barnbidrag, får vi att det faktiska antalet fall är 100, eftersom vi då får detektionsgraden 10 procent. Beloppet får vi genom att multiplicera det skattade antalet fel med medelbeloppet för felaktiga utbetalningar för risken och ersättningen, vilket baseras på de upptäckta felaktiga utbetalningarna.

I denna omfattningsstudie används två olika detektionsgrader – en för utlandsvistelse, och en skenseparation och sammanboende samt folkbokföring. För utlandsvistelse används samma detektionsgrad som i omfattningsstudien 2021. Detta eftersom en ny detektionsgrad baserat på den nya metoden att skatta risken med hjälp av IP-data skulle ge en detektionsgrad som är inom intervallet för den föregående detektionsgraden, samtidigt som IP-studien inte producerar några intervallgränser. För de skenseparation och sammanboende samt folkbokföring IP-studien av skenseparation inom underhållsstöd för att bestämma allmänhetens detektionsgrad.

Allmänhetens detektionsgrad för utlandsvistelse skattades 2021 till 0,044 med ett intervall på 0,066 respektive 0,022. En skattad detektionsgrad baserat på den nya IP-studien för utlandsvistelse hade gett en skattning på 0,034. Allmänhetens detektionsgrad baserat på IP-studien för skenseparation inom underhållsstöd ger en detektionsgrad på 0,014 med ett intervall på 0,016 respektive 0,011.

Bostadsbidrag (slutavstämning, totalkontroll)

Den försäkrades inkomst påverkar hur stort bostadsbidraget blir. Den bidragsgrundande inkomsten beräknas till stor del enligt skatterättsliga regler. Den består av inkomst av tjänst, inkomst av näringsverksamhet, inkomst av kapital, vissa skattefria inkomster eller inkomster som skatteberäknas på särskilt sätt samt 15 procent av hushållets förmögenhet över 100 000 kronor. Inkomsten anses vara lika fördelad på varje månad i kalenderåret. Beräkningen av bidraget för en viss månad är med andra ord inte kopplad till inkomsten under den månaden utan till en tolfedel av den sammanlagda inkomsten under kalenderåret. Om den bidragsgrundande inkomsten överstiger ett visst belopp minskas bidraget. Bostadsbidrag beviljas som ett preliminärt bidrag. Slutligt bostadsbidrag fastställs när Skatteverket har fastställt förvärvsinkomsten för kalenderåret då preliminärt bostadsbidrag betalas ut. Detta leder till en betydande risk som beror på ersättnings konstruktion, då de av den

försäkrade uppgivna preliminära inkomstuppgifterna ofta kan stå i diskrepans med den slutgiltigt fastställda inkomsten, eftersom det kan vara svårt att förutse hur mycket man kommer tjäna under kommande ettårsperiod. Dock har den försäkrade skyldighet att rapportera förändrad inkomst.

Kontrollen av inkomst baseras på fastställd förvärvsinkomst för kalenderåret som bostadsbidraget har betalats ut och är därmed en totalkontroll. Det innebär att det inte finns någon osäkerhet i omfattningen av det felaktigt utbetalda beloppet på grund av felaktiga inkomstuppgifter, givet att den fastställda förvärvsinkomsten är korrekt. Däremot fanns inte data tillgänglig för slutavstämningarna 2025. Det innebär att den data som fanns tillgänglig var för slutavstämningarna 2024. Det totalt felaktigt utbetalda beloppet som upptäcktes i slutavstämningen 2024 var 528 miljoner kronor. Försäkringsutgifterna inom bostadsbidrag under samma år var omkring 4,36 miljarder kronor. Det felaktigt utbetalda beloppet under 2024 på grund av felaktiga inkomstuppgifter, som andel av försäkringsutgifterna var därmed 0,12. Denna andel applicerades sedan på försäkringsutgifterna under 2025 för att skatta det felaktigt utbetalda beloppet under 2025. Utgifterna 2025 var strax under 3,2 miljarder kronor, vilket ger en skattning på 387 miljoner kronor. Skattningen utgår från därmed från antagandet att felandelen är densamma mellan 2024 och 2025 vilket medför en osäkerhet.

För att skatta avsiktliga fel kopplade till att personer medvetet har angett för låg inkomst inom bostadsbidraget användes utfallet av slutavstämningen 2023 samt 2025. Utifrån de felaktigt utbetalda beloppen i slutavstämningen 2023, respektive 2024, valdes den 75:e percentilen av de felaktigt utbetalda beloppen som gräns för vartdera året. För att klassificeras som ett avsiktligt fel skulle hushållet ha fått en felaktig utbetalning lika stor eller över den 75:e percentilen två år i rad. Med andra ord, att det ska ha funnits en systematik i att erhålla ett relativt stort felaktigt utbetalt belopp. Andelen avsiktliga fel bedöms till strax under 14 % av det totalt felaktigt utbetalda beloppet, vilket motsvarar omkring 54 miljoner kronor under 2025.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning (slumpkontroller)

Inom föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning bygger skattningen av risken att man inte vårdar barnet på slumpvisa kontroller som Försäkringskassan gör hos den enskildes arbetsgivare samt barnomsorgen för barnen de vårdar. I detta avsnitt beskrivs dels hur andelen avsiktliga fel har beräknats för de två ersättningarna, samt hur det inom tillfällig föräldrapenning gjordes en särskild hantering eftersom kontroller inte kunde göras mot barnomsorgen under en period 2025.

Andel avsiktliga fel

Andelen avsiktliga fel beräknades med en antagandebaserad modell för utfallet från slumpkontrollerna. Modellen är densamma som under omfattningsstudien 2021. Modellen är antagandebaserad, där grundantagandet är att ett större antal dagar fel i ett ärende innebär större sannolikhet att felet är avsiktligt. Resultaten bör dock tolkas med försiktighet, just eftersom modellen bygger på ett antagande; Det bör framförallt tolkas som en fingervisning för hur stor andel av de felaktiga utbetalningarna som kan ha orsakats avsiktligt.

Inom tillfällig föräldrapenning görs antagandet att ärenden med minst två nettodagar fel är avsiktliga, medan ärenden med mindre än två dagar fel är oavsiktliga.

Inom föräldrapenning görs antagandet att felet är avsiktligt om följande kriterier är uppfyllt:

- Det finns fel i nettodagarna på sjukpenningnivå.
- Det sammanlagda felaktiga beloppet överstiger 2 000 kronor.
- Antalet felaktiga nettodagar är sammanlagt minst två.

Hantering av att kontroller inte gjordes mot barnomsorg

Inom tillfällig föräldrapenning kunde inte kontroller göras mot barnomsorgen under större delen av 2025. Eftersom vissa felaktiga ärenden endast hittas genom kontrollen hos barnomsorgen måste avsaknaden av kontrollerna tas hänsyn till för att inte underskatta omfattningen av fel.

Detta görs på ett enkelt sätt genom att anta att andelen ärenden som *hade* upptäckts endast hos barnomsorgen, om kontroller fortsatt hade gjort där, hade varit lika stor under 2025 som den var under 2024. Detta är en förenkling som dels inte tar hänsyn till att det finns en osäkerhet i skattningen av andelen som upptäckts hos barnomsorgen, dels inte tar hänsyn till att det i praktiken görs en imputering av utfallet för kontrollerna hos barnomsorgen, vilket i sig medhar sig en osäkerhet. Att inte ta hänsyn till dessa osäkerheter leder till ett något snävare konfidensintervall än vore korrekt.

Antagandet är att en konstant andel ärenden hittas endast genom kontrollen hos barnomsorgen. Vi antar också att ärendets totala utbetalning, samt eventuella felaktiga utbetalning, är oberoende av huruvida felet endast hittats genom kontrollen hos barnomsorgen eller ej.

Andelen delaktiga ärenden som upptäcktes genom kontroller gentemot barnomsorgen under perioden 2021 till och med att början på 2024, innan kontroller slutade göras 24 procent. Skattning multipliceras därför med ett över 0,76, vilket motsvarar cirka 1,32 för att ta hänsyn till detta, för de perioder då kontroller inte gjordes gentemot barnomsorgen.

Summering av konfidensintervall

Inom tillfällig föräldrapenning genomfördes flera informationskampanjer under 2025, vars syfte var att informera om delsvikten att lämna korrekta uppgifter, dels att Försäkringskassan under perioden genomförde flera kontroller. Dessutom gjordes kontrollerna på ett annat sätt under början på året, då kontroller också kunde göras mot barnomsorgen. Därför har året delats upp i perioder för huruvida en informationskampanj var pågående eller ej, samt huruvida kontroller genomfördes under perioden. Den slutliga skattningen motsvaras av summan av dessa perioder.

Eftersom konfidensintervallet bygger på antagandet om att skattaren är approximativt normalfördelad, gäller också att summan av skatterna för de olika perioderna är normalfördelad. Punktskattningen ges därför direkt av summan för periodernas punktskattningar, och det skattade standardfelet ges av roten ur kvadratsumman för periodskattningarnas skattade standardfel. Detta beror på faktumet att summan av en uppsättning normalfördelade variabler också är normalfördelad med väntevärde och varians motsvarande summan av termernas väntevärde och varians.

Tabell 42 **Perioder under 2025 under vilka VAB-kampanjer var pågående, samt huruvida kontroller gjordes hos barnomsorg.**

Period	VAB-kampanj	Kontroller mot barnomsorg
1 jan – 9 mar	Nej	Ja
10 mar – 30 mar	Ja	Ja
31 mar – 31 jul	Nej	Nej fr o m 3 april 2025
1 aug – 19 okt	Nej	Nej
30 okt – 30 nov	Ja	Nej
1 dec – 31 dec	Nej	Nej (men de hade rätt till)

Beräkning av slutlig skattning

Föräldrapenning

Resultaten för föräldrapenning redovisas i ersättningsbilagan (s. 46), eftersom det inte kräver några beräkningar utifrån olika perioder, som är fallet inom tillfällig föräldrapenning.

Tillfällig föräldrapenning

I tabell 43 redovisas de huvudsakliga kvantiteter som ligger till grund för den slutliga skattningen, utifrån de perioder som definierades i tabell 42. Den slutliga andelen som redovisas relateras till det belopp för totala försäkringsutgifter som återfinns i Försäkringskassans årsredovisning. Detta belopp överensstämmer inte med det utbetalda belopp till den enskilde som skett under perioden, framförallt eftersom det inkluderar den statliga ålderspensionsavgiften. I föregående omfattningsstudie användes emellertid också årsredovisningens totala försäkringsutgifter, varför det är lämpligt att använda denna siffra i år igen. Detta påverkar endast andelen fel, inte det skattade beloppet.

Tabell 43 **Beräkning av felaktiga utbetalningar på grund av arbete trots ersättning inom tillfällig föräldrapenning baserat på olika perioder.**

Period	Utbetalt belopp, mkr	Skattat FUT, mkr (andel, %)	Nedre K.I., mkr (andel, %)	Övre K.I., mkr (andel, %)
1 jan – 9 mar	1 633	179 (11,0)	159 (9,7)	200 (12,2)
10 mar – 30 mar	959	105 (10,9)	94 (9,8)	115 (12,0)
31 mar – 31 jul	2 822	325 (11,5)	285 (10,1)	365 (12,9)
1 aug – 19 okt	1 115	114 (10,2)	106 (9,5)	122 (11,0)
30 okt – 30 nov	1 381	130 (9,4)	120 (8,7)	140 (10,2)
1 dec – 31 dec	839	68 (8,1)	58 (6,9)	78 (9,3)
Helår exkl. ÅP	8 749	921 (10,5)	872 (10,0)	970 (11,1)
Helår inkl. ÅP ¹	9 740	921 (9,5)	872 (9,0)	970 (10,0)

¹ Det totala utbetalda beloppet för helåret inkluderar bland annat den statliga ålderspensionsavgiften om 1 033 miljoner kronor, samt några mindre utgiftsposter.

Tabell 44 **Beräkning av andel avsiktligt fel inom inom tillfällig föräldrapenning baserat på olika perioder.**

Period	Belopp avsiktligt, mkr (andel av FUT, %)
1 jan – 9 mar	85 (47,5)
10 mar – 30 mar	46 (43,7)
31 mar – 31 jul	162 (49,8)
1 aug – 19 okt	55 (48,1)
30 okt – 30 nov	58 (44,3)
1 dec – 31 dec	30 (44,5)
Helår	436 (47,3)

Sjukpenning (datamatchning)

I detta avsnitt redovisas metod och resultat för skattningarna av omfattningen av felaktiga utbetalningar för risken att den enskilde arbetar under samma tid som den uppbär sjukpenning (arbete trots ersättning).

För att skatta de felaktiga utbetalningar inom sjukpenning har data från Skatteverkets arbetsgivardeklarationer använts. Dessa uppgifter har samkörts med Försäkringskassans sjukpenningdata, för att se om en person har fått ersättning från en arbetsgivare samtidigt som den har fått sjukpenning. Tidsperioden som har studerats är 2025.

Även när en person har full sjukpenning kan den ändå få ersättning från sin arbetsgivare. Det kan till exempel vara retroaktiva ersättningar i form av till exempel retroaktiv löneförhöjning eller bonus. Inom vissa anställningsformer betalas lönen ut efterkommande månad. Retroaktiva utbetalningar ser ut att förekomma förhållandevis ofta under mottagarnas första sjukskrivningsmånad. För att ta hänsyn till detta har de skattade felaktiga utbetalningarna under första månaden multiplicerats med faktorn 0,247 för att på så sätt motsvara samma nivå som de skattade felaktiga utbetalningarna i månad 2 och 3.

De flesta har också rätt till sjuklön. Under de första tre månaderna har man rätt till att fylla upp sin ersättning till totalt 90 procent av sin ordinarie lön, för den del som inte täcks av sjukpenning. I beräkningen antas att alla har rätt till sjuklön under de första tre månaderna.

För personer som jobbar statligt gäller samma regler för rätten till sjuklön under resten av sjukpenningperioden. Om man jobbar i region eller kommun har man rätt till ungefär 77 procent av sin lön minus åtta prisbasbelopp, räknat på månadsnivå. Arbetar man privat har man inte rätt till sjuklön från sin arbetsgivare efter dag 90, däremot kan man få ersättning från försäkringsbolag om man till exempel har kollektivavtal.

För att avgöra vilka personer som tillhör dessa grupper har deras senaste registrerade sysselsättning från 2024 används, under antagandet att en övervägande majoritet inte har bytt jobb under 2025. Detta har använts för att bestämma vad som är en rimlig sjuklön för dem.

För personer som inte haft någon månad med full lön från sin arbetsgivare har en potentiell maxlön skattats som deras högsta sjukpenning dividerat med 0,76. Detta eftersom sjukpenningen beräknas som 76 procent av lönen upp till ett maxtak.

När eventuell sjuklön räknats bort betraktas övrig ersättning från arbetsgivaren som lön för den månaden. Denna *överlön* jämförs med personens högsta månadslön för att se hur stor andel av sin maxlön man tjänat. Den andelen multipliceras med hur mycket sjukpenning personen fått under en månad för att göra en grundskattning av hur mycket sjukpenning som är felaktigt utbetald. Detta utgör en *grund* för skattningen av sjukpenning.

För den slutliga punktskattningen och även för att räkna fram ett osäkerhetsintervall görs tre justeringar av grunden. För den troligaste skattningen (punktskattningen) betraktas all sjukpenning som felaktigt utbetald om en person tjänat mer än två tredjedelar av sin maxlön (67 procent) under den månaden. Under den nivån används grunden.

Som extensiv skattning (övre intervall) räknas all sjukpenning som felaktigt utbetald om man tjänat minst 50 procent av sin maxlön under en månad. För den försiktiga skattningen (nedre intervall) så finns ingen övre gräns, det vill säga att all sjukpenning räknas relativt utifrån överlönen. Däremot finns en nedre gräns. Om en person tjänat max 20 procent av sin maxlön så nollas den felaktiga utbetalningen. Gränsen har satts för att ta hänsyn till osäkerheten i data då en person kan få lön från arbetsgivaren utan att den har arbetat.

I tabell 45 redovisas ett exempel baserat på fyra olika scenarier. Syftet med exemplet är att illustrera hur de olika skattningsnivåerna *troligt*, *försiktigt* och *extensivt* ger olika skattningar baserat på hur hög månadsinkomst man har i relation till sin maxlön och potentiella sjuklön. Det är inte ämnat att ge en representativ bild av hur felaktiga utbetalningar fördelar sig. Exemplet gäller bara en månad.

I samtliga scenarier har personen en maxlön på 30 000 kronor. Detta antas vara personens månadslön. Sjukpenningen är således på 22 800 kronor per månad. I det första scenariot har personen en potentiell sjuklön om 27 000 kronor, men en inkomst som är 1 000 kronor över detta. Detta belopp antas därför i det troliga och extensiva scenariot utgöras av lön från arbete, som dessutom antas ha utförts i en utsträckning relativ till dess andel av maxlönen, vilket är 3 procent. Därför antas 3 procent av sjukpenningen vara felaktig. I den försiktiga skattningen antas ingen sjukpenning vara felaktig, då denna andel understiger 20 procent.

I de andra tre scenarierna finns ingen sjuklön, men lönen skiljer sig åt mellan scenarierna, vilket ger olika andelar överlön. Detta illustrerar hur de olika skattningsnivåerna ger olika skattningar.

Tabell 45 Exempel över hur beräkningen för skattningen av arbete trots ersättning görs utifrån fyra scenarier. Maxlönen är samma i samtliga scenarier, men lönen är olika, och en potentiell sjuklön förekommer bara i det första scenariot. Notera att de olika skattningsnivåerna trolig, försiktig och extensiv ger olika skattningar baserat på hur stor andel överlönen är i de olika scenarierna.

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Maxlön	30 000	30 000	30 000	30 000
Sjukpenning	22 800	22 800	22 800	22 800
Lön	28 000	14 000	20 000	28 000
Potentiell sjuklön	27 000	0	0	0
Överlön	1 000	14 000	20 000	28 000
(Lön minus potentiell sjuklön)	28 000 - 27 000 = 1 000	14 000 - 0 = 14 000	14 000 - 0 = 14 000	28 000 - 0 = 28 000
Andel överlön	3%	47%	67%	93%
(Överlön delat i maxlön)	1 000 / 30 000 = 0.03	14 000 / 30 000 = 0.47	14 000 / 30 000 = 0.47	28 000 / 30 000 = 0.93
Grundskattning	760	10 640	15 200	21 280
(Andel överlön gånger sjukpenning)	0.03 · 22 800 = 760	0.47 · 22 800 = 10 640	0.47 · 22 800 = 10 640	0.93 · 22 800 = 21 280
Trolig skattning	760	10 640	15 200	22 800
Försiktig skattning	0	10 640	15 200	21 280
Extensiv skattning	760	10 640	22 800	22 800

Misstänkt avsiktliga fel

För att skatta omfattningen av avsiktliga fel byggdes en modell baserad på data som hade samlats in med hjälp av en aktgranskning av upptäckta felaktiga utbetalningar. Genom att passa modellen på upptäckta felaktiga utbetalningar kunde avsiktliga fel skattas för personer med lön och sjukpenning.

En logistisk regressionsmodell användes för att predicera avsiktliga fel. Träningsdata var återkravsbeslut under 2021 inom sjukpenning som handlade om arbete trots ersättning. Det har inte varit möjligt att bygga en ny modell baserat på träningsdata från 2025. Modellen inkluderade variabler som också fanns tillgängliga för data med månadsuppgifter. De variabler som användes var felaktigt utbetalt belopp under ett år, antal felaktiga utbetalningar under ett år, beloppet för en månadsutbetalning, ålder och kön. Utfallet var fall där polisanmälan skett som mått på avsiktliga fel, samt fall där ärendet inte hade varit föremål för kontrollutredning som mått på oavsiktliga fel. Det innebär att vi exkluderade de fall där ärendet var föremål för kontrollutredning, men ingen polisanmälan hade gjorts. Dessa ärenden exkluderades för att skapa tydligare utfall för avsiktliga och oavsiktliga fel.

Modellen användes sedan för att klassificera felaktiga utbetalningarna till individerna med lön och sjukpenning som avsiktliga eller oavsiktliga.

Sjuk- och aktivitetsersättning (riskbaserat urval)

För risken arbete trots ersättning inom sjuk- och aktivitetsersättning används den prediktiva modell som användes för omfattningsstudien 2021. Följande är en

beskrivning av hur den modellen anpassades, och applicerades för 2025.

Sammanfattningsvis anpassades en modell för kontroller av sjuk- och aktivitetsersättning baserat på inkomster under 2019, vilket sedan används för att predicera ett utfall för 2025. Grunden för modellen är ett riktat urval för personer med sjuk- eller aktivitetsersättning som samtidigt har hög inkomst utöver deras ersättning.

Anledningen till att en ny modell inte anpassades är att för få kontroller genomförts under 2024 och 2025 för att få en modell med signifikanta parametrar. Dock avviker heller inte parameterskattningarna signifikant från föregående modell, varför denna bedöms kunna användas för att predicera felaktiga utbetalningar för 2025. Utfallet för dessa nya kontroller har således beaktats i skattningen, även om de inte direkt ligger till grund för den.

Dataunderlaget som ligger till grund för skattningarna utgörs av utfallen från kontroller utförda av Försäkringskassan för inkomståret 2019. Dessa avgör huruvida fel är begånget eller ej, samt hur stort det felaktigt utbetalda beloppet är. Urvalet av ärenden som ska kontrolleras baseras på den enskildes inkomst, eftersom inkomst kan vara en indikator på att den enskilde arbetat i för stor uträkning. Dock är inte inkomst i sig oförenligt med försäkringsvillkoren. Till exempel kan inkomsten komma av tidigare utfört arbete, eller ligga under fribeloppet för de som beviljats sjukersättning före lagändringarna 2008–2009. Ersättningen som den enskilde erhåller från Försäkringskassan räknas inte till denna inkomst.

Skattningen avser endast försäkrade med hel aktivitetsersättning eller hel sjukersättning som inte har steglös avräkning³⁰ och de ska ha fått utbetalning under årets samtliga månader. Vi har inte haft möjlighet att skatta omfattningen av felaktiga utbetalningar för övriga grupper med sjukersättning.

Modellen består av två moment. För det första anpassas en logistisk regressionsmodell för sannolikheten att en given förmånstagare gör fel givet vissa kovariat. Dessa kovariat är den enskildes *inkomst* och utbetalda *ersättning* för det givna året, dess *kön*, *ersättningsvillkor*³¹, samt en *interaktionsterm mellan inkomst och ersättningsvillkor*³². För det andra, givet att ett fel har skett, bestäms det felaktigt utbetalda beloppet. Spridningen av dessa belopp beror till stor del på den enskildes ålder, eftersom sjukersättningen betalas ut tillsvidare och de med högre ålder således kan ha fått felaktiga utbetalningar under flera år. Felaktiga utbetalningar av aktivitetsersättning är dessutom i medeltal lägre, samtidigt som den enskilde är yngre på grund av ersättningens villkor. Detta sammantaget tillåter en anpassad modell för de felaktigt utbetalda beloppen, där *belopp per ålder* används istället för oviktat

³⁰ Steglös avräkning innebär att den försäkrade kan ha inkomster upp till ett visst fribelopp utan att storleken på sjukersättningen påverkas. Om man har inkomster över fribeloppet ska sjukersättningen minskas successivt men det finns ett tak för hur hög inkomsten får vara. Vid partiell sjukersättning är fribeloppet högre.

³¹ Förmånsvillkor är en kategorisk variabel med nivåer *aktivitetsersättning*, *sjukersättning beviljad före lagändringarna 2008–2009*, samt *sjukersättning beviljad efter lagändringarna 2008–2009*.

³² Interaktionstermen gäller bara relationen mellan inkomst och förmånsvillkoret *sjukersättning beviljad före lagändringarna 2008–2009*.

belopp, eftersom det förra inte beror tydligt på ålder eller något annat tillgängligt kovariat.³³

Givet att modellen har anpassats för 2019 används samma kovariat för att predicera utfallet för 2025. Prediktionen görs med hjälp av *boot strapping*, vilket innebär att 10 000 värden på parameterskattningarna slumpas fram utifrån deras multinormala medelvärdesvektor och kovariansmatris. För varje uppsättning utslumpade parametrar slumpas sedan fram utfallet för varje ärende, utifrån parametrarna. Summan för felaktiga utbetalningar beräknas för varje iteration. Skattningen består av medianen för varje iteration, och intervallen består av 2,5:e och 97,5:e percentilen.

Andelen avsiktliga fel av beloppet för de felaktiga utbetalningarna baseras på upptäckta felaktiga utbetalningar och beräknades utifrån de fall där polisanmälan hade skett.

Det statliga tandvårdsstödet (slumpkontroller)

Inom det statliga tandvårdsstödet bygger skattningen av felaktiga utbetalningar på slumpvisa efterhandskontroller som myndigheten genomfört. De senaste efterhandskontrollerna genomfördes under 2023 och 2024, och avsåg utbetalningar under 2022. Resultaten har sedan räknas upp utifrån 2025 års utbetalningar. Utbetalningar av det statliga tandvårdsstödet uppgick till cirka 1,85 till regioner och 6,1 miljarder till privata vårdgivare under 2025. Sammanlagt utbetalades 7,96 miljarder kronor till dessa vårdgivare.

Urvalet för efterhandskontrollerna har gjorts utifrån avslutade ersättningsperioder, vilket innebär efterhandskontroll av tandvård som en patient fått under en period av 365 dagar och där tandvårdsstöd i form av högkostnadsskydd har betalats ut.

Ersättningsperioder där endast ATB och/eller STB har betalats ut har utesluts, eftersom risken för felaktiga utbetalningar är låg i dessa och beloppen i sammanhanget är små. Tandvård som har utförts utomlands har också exkluderats, då dessa besök alltid utreds innan någon utbetalning görs.

Undersökt tidsperiod är år 2022, men eftersom en ersättningsperiod kan påbörjas när som helst under året sker en viss överlappning över åren. Vissa ersättningsperioder har inletts redan den 2 juli 2021 medan andra ersättningsperioder har avslutats den 30 maj 2023.

Urvalet gjordes med hjälp av stratifierat slumpmässigt urval. Det innebar att alla ersättningsperioder delades in i 12 (3x2x2) grupper utifrån tre kriterier:

- Vårdgivarkategori (privat, region, annan [till exempel högskolor]),
- Högkostnadsskydd (över eller under 15 000 kr) och
- Geografiskt (större stad eller inte, enligt SKR:s definition).

Två ytterligare strata skapades. Det ena avsåg ersättningsperioder där något besök tillhörde en mottagning som vid utredningstillfället var avansluten. Det andra gällde ersättningsperioder där besök tillhörde en mottagning med omfattande utredningar. Om en ersättningsperiod både inkluderade en kontrollutredning och tillhörde en avansluten mottagning, klassades perioden som avansluten. Det skapades enbart ett

³³ Rent praktiskt används belopp per ålder över 18 år, eftersom ingendera förmånen betalas ut till dem som är yngre än 19 år.

gemensamt stratum för vårdgivarkategorin Annan som representerar vårdgivare vid tandvårdsutbildningarna.

Om en ersättningsperiod förekommer i flera grupper har den placerats i den grupp där den största delen av beloppet återfinns. Till exempel, om en patient under en ersättningsperiod har besökt flera olika vårdgivarkategorier, har ersättningsperioden klassificerats i den kategori där det största beloppet av tandvårdsstöd har betalats ut.

Storleken på stratumurvalet bestämdes huvudsakligen proportionellt baserat på antalet ersättningsperioder inom varje stratum, den förväntade spridningen inom gruppen och risken för felaktiga utbetalningar per stratum. Dessutom viktades antalet ersättningsperioder för att ta hänsyn till risken för felaktiga utbetalningar i varje stratum. Som minimigräns sattes 50 perioder per stratum, för att säkerställa en korrekt uppskattning av felandelarna inom varje stratum.

Misstänkt avsiktliga fel

Fel uppstår både hos regionerna såväl som privata vårdgivare. Incitamenten för att begå avsiktliga fel och på felaktiga grunder tillskansa sig ersättning finns rimligen endast hos privata vårdgivare. Vidare så antar vi att oavsiktliga fel, exempelvis på grund av slarv eller okunskap, är lika sannolikt att ske hos regionen som hos privata vårdgivare. Givet att det är lika sannolikt att inträffa bör andelen av de totala utbetalningarna som är felaktigt utbetalt på grund av oavsiktliga fel vara lika stora hos båda aktörer.

Andelen felaktiga utbetalningar är högre hos privata vårdgivare än regionerna. Givet att ovanstående antaganden håller kan vi dra slutsatsen att differensen i andelen fel mellan regionen och de privata vårdgivarna beror på avsiktliga fel. Misstänkt avsiktliga fel skattas därmed som differensen mellan andelen fel hos regionerna och privata vårdgivare. Punktskattningen för felaktiga utbetalningar, som andel av utbetalningarna uppgår till 10,5 procent hos regionerna och 11,8 procent hos de privata vårdgivarna. Differensen däremellan är således 1,3 procent. Totalt uppgick utbetalningarna till privata vårdgivare inom det statliga tandvårdsstödet till omkring 6,1 miljarder under 2025. Givet att 1,3 % av utbetalningarna är felaktigt utbetalda på grund av avsiktliga fel så motsvarar detta 79,5 miljoner kronor. Totalt skattas de felaktiga utbetalningarna till privata vårdgivare till 721,5 miljoner kronor. Andel avsiktliga fel skattas därmed som 79,5 dividerat med 721,5, vilket ger att cirka 11% av de felaktiga utbetalningarna till privata vårdgivare beror på avsiktliga fel.

Som beskrivs inledningsvis baseras skattningen på antagandet att regionerna saknar incitament att begå avsiktliga fel. Detta följer samma logik som vid fel orsakat av Försäkringskassan och andra myndigheter, exempelvis Arbetsförmedlingen inom ASUEEE. Avsiktliga fel kan såklart uppstå även hos myndigheter, men det bedöms inte förekomma i en sådan utsträckning att det är möjligt att studera omfattningen av det. Avsiktliga fel inom tandvårdsstödet skattas därför endast uppstå hos privata vårdgivare.

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning (datamatchning)

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning (ASUEEE) är ersättningar till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Eftersom

ersättning normalt endast lämnas för vardagar så kan arbete utföras under lördagar, söndagar och dagar då ingen ersättning betalats ut utan att det påverkar rätten till ersättning. Om en individ arbetar under tid med ersättning rapporteras de arbetade dagarna. För att skatta risken för felaktiga utbetalningar till följd av arbete trots ersättning används a) arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI) som innehåller uppgifter om arbetsinkomster som arbetsgivare redovisar till Skatteverket varje månad, b) individens redovisade arbetade timmarna för den studerade månaden samt c) det utbetalade beloppet ASUEE för samma månad d) antalet dagar i månaden med utbetalad ASUEE. För en given individ beräknas den tillåtna inkomsten för en viss månad genom:

- Antalet redovisade arbetsdagar *plus* antalet helgdagar och vardagar utan utbetalad ASUEE under den aktuella månaden.
- Detta multipliceras med en *antagen* dagsinkomst (se nedan för antaganden kring dagsinkomst).

Den felaktiga utbetalningen beräknas sedan genom att beräkna differensen mellan den utbetalda månadslönen och den tillåtna inkomsten. Detta belopp räknas som felutbetald, dock till en högsta gräns som motsvarar den utbetalda ersättningen, eftersom det felutbetalda beloppet inte kan vara högre än detta.

Två huvudsakliga osäkerhetskällor beaktas: a) okända timlöner b) AGI periodisering, AGI redovisas per utbetalningsmånad, och avser den arbetade månaden, men eftersläpning i löneutbetalningar förekommer.

För att beskriva denna osäkerhet beräknas tre scenarier med olika antaganden om timlön och periodisering av AGI: en hög skattning, en punktskattning och en låg skattning.

Genom olika scenarier beräknas tillåtet inkomstbelopp för varje individ utifrån antaganden om AGI:n periodicitet och timlön. Den del av AGI inkomsten som överstiger det tillåtna beloppet betraktas som felaktigt utbetalt belopp. För timlönen är utgångspunkten är SCB lönestatistik för 2025, där mediantimlön är cirka 202 kronor. Med antagandet om en lognormal fördelning skattas P5 till cirka 140 kronor och P95 till cirka 310 kronor per timme, motsvarande 1 120 respektive 2 480 kronor vid åtta timmars arbete.

Scenario	Dagsinkomst	Antagande om AGI
Hög skattning av felaktiga utbetalningar	1 120 kr	AGI med en månadseftersläpning
Punktskattning	1 616 kr	Genomsnitt av AGI från samma månad och med 1 månadseftersläpning
Låg skattning av felaktiga utbetalningar	2 480 kr	AGI från månaden under studerad period

Omvårdnadsbidrag (omprövningar)

Omvårdnadsbidrag är en ekonomisk ersättning till föräldrar vars barn har en funktionsnedsättning och därför behöver mer omvårdnad och tillsyn än vad som är

vanligt för barn i samma ålder. Syftet med bidraget är att kompensera för det merarbete som barnets behov medför, inte att ersätta förlorad arbetsinkomst.

Omvårdnadsbidrag ska omprövas minst vartannat år om det inte finns skäl för omprövning med längre mellanrum, eller när förhållanden som påverkar rätten till bidraget ändras. Omprövning på grund av ändrade förhållanden ska dock inte göras vid enbart tillfälliga förändringar. Omprövningarna är således *semiregelbundna*.

Vid en omprövning prövas om förutsättningarna för ersättning fortfarande är uppfyllda. Om behovet av omvårdnad och tillsyn har förändrats eller om andra omständigheter påverkar rätten till ersättning kan bidraget minskas eller dras in. Skattningen av felaktiga utbetalningar inom omvårdnadsbidrag baseras på uppgifter från genomförda omprövningar.

För varje identifierad risk/orsak beräknas först *andelen* enskilda med konstaterad felaktig utbetalning. Andelen beräknas som antalet individer där en felaktig utbetalning har konstaterats för risken dividerat med det totala antalet genomförda omprövningar under 2025.

Andelen fel bland omprövningarna räknas därefter upp till hela populationen av mottagare av omvårdnadsbidrag, genom att multiplicera med det totala antalet som mottagit ersättning.

Det uppräknade antalet individer multipliceras därefter med det genomsnittliga felaktigt utbetalda beloppet för den aktuella risken, vilket hämtas från de upptäckta felaktiga utbetalningarna.

Detta ger en uppskattning av den totala felaktiga utbetalningen för respektive risk/orsak under en omprövningsperiod. Eftersom omvårdnadsbidrag normalt omprövas vartannat år antas den framtida felaktiga utbetalningen avse en tvåårsperiod. Risken som ligger till grund till felutbetalningen kan ha skett närsomhelst under tvåårsperioden. För att ta hänsyn till detta skapas det nedre intervallet för skattningen som 50 procent av grundskattningen. Dock borde faktumet att beloppet för skattningen tas från de upptäckta felaktiga utbetalningarna också ta hänsyn till huruvida felet skett tidigt eller sent i ärendet.

Samtidigt är omprövningsunderlaget inte helt slumpmässigt, eftersom en andel av omprövningarna kan ha initierats av impulser. Att ha en lägre gräns om 50 procent av grundskattningen är således ytterligare motiverat, så de impulsgrundade omprövningarna troligen har en högre sannolikhet att vara felaktiga, än tvåårsomprövningarna, då impulsen i sig är en indikator på att ett fel har skett.

Den slutliga skattningen ges därför dels av intervallet med den lägre gränsen om 50 procent av grundskattningen, och den övre gränsen om 100 procent av grundskattningen. *Punktskattningen* ges av 75 procent av grundskattningen, vilket således ger ett symmetriskt intervall.

Bostadstillägg (riskbaserat urval)

Urvalsprofil och prediktionsmodell

En urvalsprofil är en statistisk eller regelbaserad modell som används för att identifiera ärenden eller individer där risken för felaktiga utbetalningar bedöms vara högre än normalt. Syftet är att kunna prioritera vilka ärenden som bör granskas närmare.

I denna analys används riktade kontroller som bygger på inkomstavvikelser inom bostadstillägg (BT) för 2023. Detta är det senaste utbetalningsåret för vilket tillräckligt många kontroller är slutförda för att utgöra ett underlag för skattningen. De riktade kontrollerna används för att identifiera ett underlag för modelleringen. I detta underlag finns information om individernas egenskaper och om den identifierade inkomstavvikelsen har lett till en konstaterad felaktig utbetalning.

Underlaget från 2023 används för att bygga en prediktionsmodell. Modellen används sedan på motsvarande population för 2025 för att skatta sannolikheten för felaktig utbetalning. Tillvägagångssättet liknar det som används för att skatta arbete trots ersättning inom sjuk- och aktivitetsersättning.

Träningsmodell

Träningsdatat består av utfallet för de riktade kontrollerna. Där finns alltså några av individernas bakgrundsegenskaper, inklusive inkomstavvikelsen som ligger till grund för urvalet, samt det observerade utfallet.

Den logistiska regressionen använder de observerade 0/1-utfallen för att lära sig sambandet mellan individernas egenskaper och sannolikheten för felaktig utbetalning.

Utifrån träningsdatat skattas modellens koefficienter. Koefficienterna beskriver hur de olika variablerna hänger samman med sannolikheten för felaktig utbetalning.

Simulering av modellens osäkerhet

De skattade koefficienterna är osäkra eftersom de bygger på ett begränsat träningsunderlag. Om ett annat träningsunderlag hade använts skulle koefficienterna sannolikt ha blivit något annorlunda.

För att ta hänsyn till denna osäkerhet genomförs en Monte Carlo-simulering. Koefficienterna simuleras 2 000 gånger utifrån de skattade koefficienterna och deras kovariansmatris.

Det innebär att vi får 2 000 möjliga uppsättningar av koefficienter. Varje uppsättning kan ses som en möjlig version av den modell som skattats utifrån 2023 års data.

Prediktion för 2025

Eftersom koefficienterna har simulerats 2 000 gånger beräknas också sannolikheten 2 000 gånger för varje individ. Det innebär att varje individ får 2 000 möjliga simulerade

sannolikheter. För varje individ *prediceras* sedan ett utfall, baserat på den simulerade sannolikheten. Till exempel, om en individs simulerade sannolikhet är 0,5, kommer prediktionen ge utfallet att det är en felaktig utbetalning i hälften av gångerna.

Simulerat utfall och total felaktig utbetalning

För varje simulering beräknas den felaktiga utbetalningen för varje individ genom att det simulerade utfallet multipliceras med utbetalat belopp. Beloppen summeras därefter för alla individer i simuleringen. Genom att upprepa beräkningen skapas en fördelning av möjliga totala felaktiga utbetalningar, som används för att beräkna punktskattningen och ett intervall. I denna analys används 2,5:e, 50:e och 97,5:e percentilen, där 50:e percentilen motsvarar medianen.

Ersättningar som redovisas med schablon

I enlighet med regeringsbeslutet redovisas omfattningen av felaktiga utbetalningar med att schablonbelopp helt inom 11 ersättningar. Dessa ersättningar är arbetsskadelivränta, adoptionsbidrag, bilstöd, boendetillägg, graviditetsspenning, närståendepenning, rehabiliteringspenning, rehabiliteringspenning i särskilda fall, sjukpenning i särskilda fall, smittbärarpenning och tilläggsbelopp vid familjeförmån.

I ovan nämnda ersättningar har schablonen beräknats genom att summera den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar i samtliga ersättningar som har studerats med kvantitativ metod, dividerat med summan av försäkringsutgifterna i dessa ersättningar. Detta görs för punktskattningen samt det övre och nedre intervallen. Detta ger det en schablon för det genomsnittliga felaktigt utbetalda beloppet som andel av försäkringsutgifterna. En sådan beräkning ger en schablon på 3,5 procent för punktskattningen, och ett intervall mellan 2,7 till 4,5 procent.

Inom merkostnadsersättning har fel orsakat av Försäkringskassan skattats kvantitativt (se avsnitt *Fel orsakat av Försäkringskassan* och ersättningsbilaga s. 47). Övriga fel redovisas med schablon. Schablonen inom ersättningen har beräknats på liknande sätt som ovan, fast utifrån den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar som orsakats av enskild eller annan aktör i de ersättningar som studerats kvantitativt. Detta ger en schablon för punktskattningen 3,25 procent, med ett intervall mellan 2,6 och 4 procent.